

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 28. FEBRUARJA 1985

ŠTEVILKA: 8 • XXXIV

VPLIV ZNIŽANJA OZIROMA ZVIŠANJA PLANIRANIH STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V LETU 1984

V letu 1984 smo prodali 359.926 ton izdelkov osnovne dejavnosti in opravili 30.910 ton storitev prevajanja. V letu 1984 so pozitivno vplivali na poslovni rezultat razlika med prodajno in lastno ceno prodanih izdelkov, skupaj s storitvami prevajanja, ostali stroški, ki se poračunavajo iz skupnega prihodka ter proizvodni stroški temeljnih organizacij, ki so bili nižji od načrtovanih. Negativni vpliv pa so imele višje cene nabavljenega materiala od planskih, razlika med domačo in izvozno ceno, stroški izvoza, stroški delovnih skupnosti skupnih služb (ki v cenah izdelkov oziroma storitev niso vključeni) ter fiksni stroški v povečanih zalogah nedovršene proizvodnje, polizdelkov in gotovih izdelkov.

PRIPRAVE NA POMEMBNE DOGODKE V PRIHODNJEM LETU ZAHTEVAJO TAKOJŠNJO AKTIVNOST VSEH SOCIALISTIČNIH IN DEMOKRATIČNIH USTVARJALNIH SIL DRUŽBE

Prihodnje leto bo izjemno pomembno v kontinuiteti razvoja naše socialistične samoupravne družbe, saj bodo v tem letu potekali kongresi zveze komunistov, poleg volitev v skupščine družbeno-političnih in samoupravnih skupnosti, sprejemali pa bomo tudi razvojne programe, ki morajo opredeliti naš položaj v slovenskem in jugoslovanskem gospodarstvu in ne nazadnje v odnosu do sveta na pragu prehoda v tretje tisočletje. Priprave na te pomembne dogodke pa v sedanjih izjemno zapletenih družbenih in političnih razmerah zahtevajo takojšnjo aktivnost subjektivnega faktorja — socialističnih in demokratičnih ustvarjalnih sil družbe, v katero morajo vključiti tudi veliko revolucionarno moč delavcev in delovnih ljudi ter občanov, ki se odraža tudi v njihovi kritičnosti in nezadovoljstvu zaradi prepočasnega reševanja in uresničevanja nalog, ki izhajajo iz dolgoročne programa gospodarske stabilizacije.

Pri spodbujanju in izvajanju te aktivnosti pa je ogromnega pomena avantgarda delavskega razreda, njegova revolucionarna partija — zveza komunistov, zavest in volja te avantgarde. Avantgarda, kateri so ljudje zaupali v najusodnejših dneh naše zgodovine in v hudih pretresih izgradnje naše socialistične družbe, katere udarnost in revolucionarnost je v zadnjem času precej zbledela, predvsem pa je otopela njena vodilna vloga in njena idejna in akcijska enotnost, o čemer je v preteklem letu potekala široka razprava v zvezi s predlogom sklepov centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije o uresničevanju vodilne vloge ZKJ ter krepitvi njene idejne in akcijske enotnosti. Ta otopelost in zbledelost se odražata v prepočasnem uresničevanju zahtev 12. kongresa ZKJ in dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, ker tehnokratske, etatične in skupniškostne in druge monopolistične sile zelo močno nasprotujejo uresničevanju dogovorjene politike, naj vsakdo živi od sadov svojega dela, in se upirajo neizbežnim spremembam v družbenogospodarskih odnosih.

Ob vsem tem moramo poudariti, da uresničevanje vseh teh nalog poteka v izjemno težkih notranjih in zunanje-političnih razmerah, kar nekateri tudi zlorabljajo za potvorbe in zanikanje naših dosežkov ter zmanjševanje pomena avantgardne vloge zveze komunistov, ki je v vseh obdobjih revolucije uspešno uresničevala svojo avantgardno vlogo v boju delavskega razreda in vseh delovnih ljudi za socialistični samoupravni razvoj, neodvisnost in neuvrščenost politiko Socialistične federativne republike Jugoslavije. Danes nihče, kljub težavam, ki jih premagujemo, ne more zanikati gigantskega razvoja, ki nam ga je omogočila socialistična revolucija v povojnem obdobju, če vzamemo samo področje zdravstva, šolstva in kulture, kot rezultatov gospodarskega razvoja, ki se lahko meri z gospodarsko mnogo razvitejšimi. Ali če vzamemo samo primer razvoja naše železarne in občine in kar je še posebno dragoceno, da štirideset let živimo in ustvarjamo v miru, kar nam zagotavlja bratska povezanost v federativno skupnost.

Nikakor pa to ne sme zamegliti kritičnosti in nezadovoljstvo ljudi, kot posledice prepočasnega uresničevanja ustavnega položaja delavcev v združenem delu, dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in vsega tistega kar so nam opredelili kongresi zveze komunistov in planarne seje centralnih komitejev zveze komunistov. In če izhajamo iz revolucionarne avantgardne vloge zveze komunistov, ki jo seveda sestavljajo posamezni člani, je potem od njihove dejavnosti v precejšnji, čeprav ne v izključni meri odvisno uresničevanje navedenih nalog in premagovanje nasprotujočih si težav v razvoju našega socialističnega samoupravnega sistema. Predsednik Andrej Marinc je na seji odbora za pripravo desetega kongresa Zveze komunistov Slovenije med drugim poudaril tudi tole:

»Subjektivna sila, kakršna je zveza komunistov, se ne sme izogibati soočanju z realnim stanjem, saj lahko šele tako jasno opredeli svoje naloge in seveda tudi svoj delež odgovornosti. Včasih pa tudi nekaterim v zvezi komunistov visoko zvoneče fraze služijo zgolj za prekrivanje dejstev, da ne napravijo niti koraka v smeri uresničevanja sprejetih usmeritev. Od sleherne organizacije zveze komunistov, od slehernega komunističnega zahtevati, da veliko bolj samoiniciativno in ofenzivno, vsak pri sebi, v svojih samoupravnih, državnih in drugih organih ugotavljajo in sistematično odpravljajo vzroke za zastoj in razkorak med proklamiranim in dejanskim v samoupravljanju, predvsem tudi na področju gospodarjenja z družbenimi sredstvi in obvladovanja celotnega dohodka.«

Uresničevanje teh nalog, kakor tudi vseh nalog, ki jih opredeljuje predlog sklepov 13. seje CK ZKJ, pa je odvisno od zavesti in volje članov zveze komunistov, od njihove sposobnosti in pripravljenosti domesti sedanja protislovja in ovire razvoja, kakor tudi dolgoročne usmeritve, ki izhajajo iz programa gospodarske stabilizacije, to je od večje idejno-politične usposobljenosti, večjega znanja in višje kulturne ravni. Razen tega pa je moč in učinkovitost pri uresničevanju nalog in sklepov odvisna tudi od tega, koliko so posamezni člani ali partija okuženi z birokratizmom, oportunitizmom in zraščeni z državnim aparatom in poslovnimi strukturami in koliko so povezani s širokimi delovnimi množicami in koliko dejansko poznajo in se zavedajo njihovih interesov.

Žal je vse to prisotno tudi v naši konkretni praksi, kajti nekateri odgovorni tovariši v stalni akcijski konferenci zveze komunistov naše železarne tako pisanje smatrajo, kot »napad« na delo članov zveze komunistov, drugi celo kot kritizemstvo, namesto, da bi se spoprijeli z vsem tistim kar ovira hitrejšo uresničevanje ustavnega položaja delavcev in ostalih nalog, s tem pa bi se krepila tudi idejna in akcijska sposobnost zveze komunistov Železarne in povrnila njena avantgardna vloga, ki jo je imela pred leti. Vendar pa se bomo morali kritično in samokritično otestiti vseh že omenjenih slabosti, ki hromijo moč in učinkovitost zveze komunistov v Železarni.

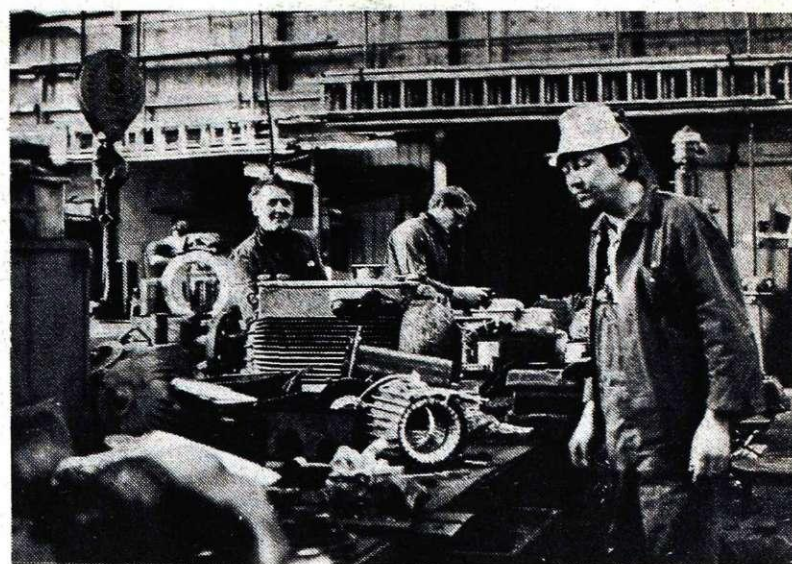
Priprave na v uvodu navedene pomembne dogodke v prihodnjem letu morajo potekati v idejni in akcijski krepitvi zveze komunistov in istočasni diferenciaciji v vrstah zveze komunistov, kjer obstajajo tudi skrajnostna mnenja, celo do osnovnih opredelitev ZKJ in družbe, pa tudi odstopanja in nespoštovanja teh opredelitev. Pri tem moramo vsekakor še poudariti, da jugoslovanska partija ni nikdar prikrivala ali olepševala svojih napak pred javnostjo, ampak jih je vedno kritično in pogumno priznavala in iz tega je vedno izšla še močnejša in idejno-akcijsko še bolj enotna. To od zveze komunistov zahteva njena avantgardna vloga v kontinuiteti našega socialističnega samoupravnega razvoja v slehernem okolju.

Poleg teh stroškov so morale temeljne organizacije pokriti še obveznosti do skupne in splošne porabe (v ceni izdelkov niso vključene), pogodbeno in ostale zakonske obveznosti, izredne materialne stroške ter razliko med vključitvami in izplačanimi osebnimi dohodki.

Železarna Jesenice v letu 1984 izkazuje izgubo v višini 284 milijonov dinarjev. Ob upoštevanju čistega dohodka, ki so ga TOZD razporedile na sklade, je konsolidirani čisti dohodek 436 milijonov dinarjev.

Temeljne organizacije so v letu 1984 zaostale za načrtovanimi proizvodnimi stroški v vrednosti 704,4 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji od načrtovanih za 1.676,1 milijona dinarjev, stroški predelave (Nadaljevanje na 6. strani)

Naš kovinar, svobodni glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednika Titov rojstni dan zredel narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Joža Vardi — Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številka internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davea po pristojnem mnenju SŽ — 471/1.72

Vzdrževalci v elektrodavnici (foto I. Kučina)

IZ MESEČNEGA INFORMATIVNEGA BILTENA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V decembrskem informativnem biltenu SOZD Slovenske železarne so poleg številnih razpredelnic s podatki o poslovanju delovnih organizacij SOZD v decembru povzete glavne značilnosti dolgoročne usmeritve SOZD SŽ in predstavljeno poslovanje delovnih organizacij SOZD SŽ v decembru.

DOLGOROČNE USMERITVE SOZD SŽ

Že dalj časa tečejo priprave dolgoročnih usmeritev SOZD Slovenske železarne. Medtem so bile dolgoro-

čne usmeritve pripravljene za javno razpravo in zato iz njih podajamo nekaj glavnih usmeritev.

Ena od osnovnih usmeritev je, da bodo slovenske železarne še naprej proizvajalec plemenitih in kvalit-

etnih jekel. Njihov dosednji in predvideni asortiment, znanje in izkušnje in še drugi razlogi nedvomno opredeljujejo takšno usmeritev. Takšna usmeritev obenem zahteva čim hitrejši prehod na proizvodnjo jekla v električnih pečeh v celoti. V tej smeri že tečejo prednostne investicije, začrtane že v prejšnjem srednjoročnem planu. Pri proizvodnji jeklarskih izdelkov bo dan poudarek predvsem asortimentu in zniževanju stroškov. V te cilje bodo usmerjene tehnološke in druge rešitve od organiziranja dela do večje specializacije med železarnami.

Metalurška proizvodnja je precej odvisna od zunanjih faktorjev, kot so spremembe v cenah surovin, konkurenca na trgu, dražji uvoz in podobno. Te vplive lahko prenese le čim večja predelava jeklarskih izdelkov. Zato bo eden od ciljev povečanje predelave v posameznih delovnih organizacijah, še v večji meri pa izven njih in izven SOZD v drugih delovnih organizacijah, s katerimi se bomo tesneje povezovali. Poudarek bo dan dinamičnemu izvajanju novih izdelkov, njihovu razvoju, marketingu, proizvodnji in najbolj primerni delovni organizaciji in podobno.

V povezavi z večjo predelavo je tudi rast izvoza, ki bo perspektivno pokrila potrebe po uvozu reprodukcijskega materiala in opreme. Razvijali bomo uspešne izvozne programe.

Delež naših izdelkov na slovenskem trgu ne bo padal, zlasti špe, če bomo skupaj s predelavo razvijali izdelke, ki temelje na plemenitih in kvalitetnih jeklih.

(Nadaljevanje na 8. strani)

PROBLEMSKA KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Predsednik predsedstva problemske konference zveze komunistov SOZD Slovenske železarne Aleksander Jug in sekretar občinskega komiteja ZKS Jesenice jutri v petek, 1. marca, sklicujeta na Jesenicah problemsko konferenco komunistov delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne. Razpravljali bodo o vlogi in nalogah komunistov pri uresničevanju dolgoročnih usmeritev razvoja SOZD SŽ v razdobju 1986—2000, pred tem pa pregledali, kako so uresničevali stališča in usmeritve prve problemske konference leta 1983, kar predsedstvo akcijske konference ocenjuje takole:

Prva problemska konferenca ZKS, ki smo jo organizirali komunisti v SOZD Slovenske železarne 1983. leta, je z odkrito razpravo, razčiščevanjem mnenj, poenotenjem stališč o pomembnih vprašanih skupnih aktivnostih in s sprejemom stališč in usmeritev za nadaljnje de-

lo pri razvijanju družbenoekonomskih odnosov v sestavljeni organizaciji pomenila dodatno spodbudo v organiziranem delovanju komunistov — železarjev. S konkretnostjo stališč in usmeritev, z opredelitvijo nasilcev in rokov smo komunisti na (Nadaljevanje na 3. strani)

V ZAOSTRENH GOSPODARSKIH POGOJIH STA NUJNO POTREBNI VEČJA DISCIPLINA IN KVALITETA

Pogoji gospodarjenja so tudi letos zelo zaostreni. Kakšna bo ob takih pogojih naša oskrbljenost in likvidnost poslovanja? Kaj moramo storiti, da bomo letošnje leto preživeli čim bolj neboleče? Tokrat nam je na ta vprašanja odgovarjal Ernest Pušnik, vodja komerciala.

V preteklih letih nam je uspelo, da smo nekatere uvozne surovine nadomestili z domačimi, vendar je zaradi slabega deviznega položaja proizvajalcev nekaterih surovin (legure in ognjevzdorni material) vedno več zahtev, da bi te izdelke izvažali. To

pomeni, da bo na domačem trgu teh surovin manj kot pretekla leta, zato jih bomo morali uvoziti.

Opustili smo domačo proizvodnjo niklja, ki je za izdelavo nerjavnih jekel nujno potreben. Izkop rude v do-

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELO SEKTORJA ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO V LETU 1984

Sektor za ekonomiko in organizacijo, ki zajema oddelek za organizacijo dela, oddelek za študij dela, časa in nagajevanje, oddelek za ekonomske analize in planiranje, oddelek za zaščito industrijske lastnine, elektronsko računski center in oddelek za operativno planiranje proizvodnje, je po posameznih področjih v letu 1984 izvedel naslednje naloge in opravila:

ODDELEK ZA ORGANIZACIJO DELA

V letu 1984 je bilo v izdelavi 26 nalog, zaključenih pa 17.

Izdelane so bile naslednje naloge:

- Izdelava osnutka organizacijske združitve TOZD Vzdrževanje in TOZD Remontne delavnice.
- Izdelava osnutka organizacijske združitve TOZD Profilarna in TOZD Vratni podboji.
- Izdelava osnutka spremembe organiziranosti delovnih skupnosti skupnih služb.

— Izdelava ocene pogojev za združitev TOZD HV Bela in TOZD HV Jesenice.

— Dokončana je uvedba žigosnih ur in sistemov žigosanja prisotnosti na delu na vseh lokacijah Železarne.

— Izdelana je bila analiza zbiranja in oddaje odpadnih olj v Železarni in osnutek skupnega pravilnika o zbiranju odpadnih materialov.

— Dopolnitev navodil za izvajanje storitev v TOZD ter dopolnitev (Nadaljevanje na 7. strani)

PROIZVODNI REZULTATI PO TEDNU DNI NESPREMENJENI

Po podatkih statistične službe smo v Železarni do 25. februarja izdelali 97.322,5 tone skupne proizvodnje, kar je 94,7% nekoliko višjega operativnega programa za to obdobje.

V petindvajsetih dneh so delavci TOZD Plavž izdelali 11.913,5 tone groblja in tako presegli družbeni in operativni program za 2,6%.

V TOZD Jeklarne so vliili 31.057 ton jekla, kar je le 95,6% družbenega plana in 93,4% višjega operativnega programa. Za planom zaostajajo predvsem zaradi štiripečnega obratovanja ter krajših in daljših zastojev.

Do 25. februarja smo odpremili 26.272,7 tone gotovih izdelkov in storitev in tako izpolnili operativni program 93,3%. Plan odpreme so izpolnili v TOZD Livarna, Valjarna bluming-štel, Valjarna žice in profilov in Hladna valjarna Jesenice.

KOVINSKA PREDELAVA V DOLGOROČNIH USMERITVAH ŽELEZARNE

V osnutku dolgoročnih usmeritev SOZD Slovenske Železarn v razdobju 1986–2000 in tudi v osnutku usmeritev Železarn v tem razdobju je zelo malo govora o možnostih za razširitev strojne predelave v naši železarni, oziroma je celo predvideno da Železarna ne bi razvijala kovinske predelave. Le-to je sicer treba okrepiti in s tem zmanjšati dohodkovno investicijsko in izvozno tveganje pri proizvodnji jeklarskih izdelkov. Za to bi se poiskale možnosti v okviru SOZD Slovenske Železarn, naša železarna pa bi ostala zvesta svoji usmeritvi v proizvodnjo metalurških izdelkov. Ostala bi, kot je zapisano, predvsem železarna in bi se razvijala v smeri višje kvalitete in večje metalurške predelave.

Glede na to orientacijo naše železarnne lahko v pripombah vodstva TOZD Strojne delavnice na dolgoročne usmeritve SOZD SŽ in naše železarnne preberemo: »Železarni Jese- nice je namenjena dokaj nevhvaležna vloga, naj še naprej ostane osnovni proizvajalec metalurških izdelkov, kovinske predelave pa naj ne bi razvijala. Ostalim je poleg kovinske predelave dovoljeno spogledovanje s pnevmatik in celo elektroniko. Pri tem v tretjem poglavju beremo, da jeklarski izdelki ne morejo predstavl- jati pomembnega izvoznega izdelka, zato je treba okrepiti predelavo jeklarskih izdelkov in s tem zmanjšati dohodkovno, investicijsko in iz- vozno tveganje.

V istem poglavju piše, da proiz- vodnja izdelkov kovinske predelave, strojne industrije, proizvodnje pro- metnih sredstev in podobnega pred- stavlja le 10 % celotne proizvodnje, zato se mora stopnja te predelave bi- stveno povečati, vendar ne v Žele- zarni Jese-nice.

Vzporedno z ostalimi dejavnostmi strojne predelave v naši železarni ne bomo razvijali, vsaj ne proizvodnje kovinskih izdelkov za prodajo, razen seveda pri projektiranju in izdelavi strojev za metalurško proizvodnjo, pa še tukaj bomo najbrž opravljali predvsem projektantske naloge. Omejili se bomo torej predvsem na izdelavo rezervnih delov v Strojnih delavnicah za potrebe naših obratov.

Strojne delavnice naj bi se razvija- le le toliko, da bi bile sposobne za- doščati predvsem nujnim naročilom, za vse ostale potrebe pa bi morali po- iskati zunanjega izdelovalca. Pri tem seveda zanemarjamo dejstvo, da so rezervni deli izdelani izven Že- lezarnne precej dražji od naših, da so dobavni roki za te dele tudi dolgi in da bomo odvisni predvsem od zmo- gljivosti izvajalcev del. Poleg tega je v osnutku usmeritev SOZD SŽ do le- ta 2000 le bežno omenjena možnost povečanja livarne in njena usposobi- tev za izdelavo težkih odlitkov. Na- daljnja strojna obdelava odlitka, ki bi s sorazmerno nizkimi vlaganji pri- našala precejšnje finančne učinke pa sploh ni predvidena.

Da bi o problematiki zagotavlja- nja rezervnih delov za potrebe naše železarnne pa tudi o možnostih stroj- ne predelave za prodajo zvedeli kaj več, smo se pogovarjali z Vladimir- jem Oblakom, vodjem TOZD Strojne delavnice in Jožetom Osvaldom, vod- jem TOZD Livarna.

Vladimir Oblak: »Osnutka dolgo- ročnih usmeritev sta tudi v naspro- tju z občinsko resolucijo, ki pravi, da naj bo Železarna nosilec razvoja pre- delovalne industrije v občini.

V osnutku dolgoročnih usmeritev SOZD SŽ tudi piše, da kapacitete orodjaren in strojnih delavnic zado- ščajo, kar pa vsaj za našo železarno ne drži. Lani smo sprejeli skupaj 4556 naročil, od katerih smo tehnolo- ško obdelali in sprejeli v obdelavo 3088, kar 1468 naročil pa smo odsto- pili zunanjim izvajalcem, torej

32,2 % ali skoraj tretjino vseh naro- čil. Če to primerjamo s številom na- ročil, ki smo jih odstopili drugim iz- vajalcem leta 1980, vidimo, da jih je sedaj sedemkrat več.

Potrebno je še povedati, da bomo morali nekaj kapacitet nameniti no- vi jeklarni. Obenem pa bo z ukinitvi- jo martinarne odpadel velik porab- nik rezervnih delov, medtem pa bo- do drugi obrati še starejši in bolj do- trajani, zato predvidevamo, da bo potreba po rezervnih delih še večja.

Zmogljivosti Strojnih delavnic v proizvodnji rezervnih delov bomo morali povečati za polovico, če bomo hoteli pokriti vse potrebe v Železarni. Pri tem je najbolj problematično vprašanje kadrov. Število kvalificiranih obdelovalcev kovin že nekaj let vztrajno pada. Poleg tega je naš strojni park že zastarel pa tudi pri razvoju NC tehnologije smo šele na začetku, imamo le eno NC stružnico.

Ko govorimo o kadrovski proble- matiki naj povem, da štipendiranje poteka neodvisno od TOZD. Zato se tudi zgodi da je od 17. bodočih obde- lovalcev kovin (strugarji, brusilci, vr- talci, rezkalci ...) kar 12 deklet. Za naše razmere to je nesprejemljivo. Ne gre za podcenjevanje žensk gle- de kvalitete dela, ampak za fizične zmožnosti. Ob taki kadrovski in po- slovni politiki je vprašanje kakšen bo interes za kovinske poklice pri mladih v prihodnosti.

Poleg izdelave rezervnih delov za potrebe proizvodnje bi morali v Že- lezarni začeti investirati v nov oddelek Strojnih delavnic, kjer bomo obde- lovali težke odlitke in izdelovali meta- lurške naprave.

Za grobo obdelavo težkih odlitkov bi morali nabaviti stružnico ali dve za obdelavo težkih odlitkov, kar ni omenjeno niti v osnutku usmeritev SOZD SŽ niti Železarnne do leta 2000. Z grobo obdelavo odlitka bi se cena povečala za dva do trikrat.

Specializacija v izdelavo metalur- ških naprav je v obeh osnutkih ome- njena. Na tem področju imamo tudi precej izkušenj: BSG 4000 D, plašča za oba plavža, nova ponev, vendar bomo brez vlaganja v nove kapacite- te ostali le pri projektiranju metalur- ških naprav, kar pa bi zelo zmanjša- lo ekonomski učinek te dejavnosti.

Jože Osvald: »Že pri reorganizaciji

vzdrževanja so predvidene Strojne delavnice kot samostojna temeljna organizacija, kjer naj bi izdelovali vse rezervne dele in sklope za potre- be Železarnne in tudi metalurško opremo. To naj bi bilo mesto, kjer bi se združevalo znanje vseh panog in dejavnosti v Železarni, med njimi tu- di livarjev.

Če se bomo odločili za razvoj v tej smeri (rezervni deli, metalurška oprema), moramo pri tem nujno raz- vijati tudi Livarno, ki bi morala ime- ti dva oddelka. Oddelek, kjer bi iz- delovali odlitke za rezervne dele in metalurško opremo in oddelek, kjer bi vlivali težke odlitke. V slednjem bi izdelovali odlitke, ki jih druge li- varne v Jugoslaviji ne morejo izde- lovati, take, ki tehtajo do 100 ton. Izde- lovali bi tudi lažje odlitke v manjših serijah, pri katerih je dobavni rok iz- redno kratek. Po dosedanjih izku- šnjah vemo, da je za kupca jeklotitne najpomembnejši čas izdelave, kvaliteta je na drugem mestu in če je to dvojce zagotovljeno, potem tudi cena izdelka za njih ni tako po- membna.

Naslednje vprašanje je, do katere faze bi bilo smotno pri nas težke odlitke obdelovati. Termično je tak izdelek že obdelan. Naslednja faza obdelave pa je predstruženje in bru- šenje odlitka, kar je tudi predpogoj za ultrazvočno kontrolo in kontrolo z magnetofluksom ter ugotavljanje mehanskih lastnosti. Za to fazo ob- delave so potrebna sorazmerno niz- ka vlaganja, izdelek pa doseže izred- no visoko ceno. Če, na primer, pora- bimo za odlitek do grobega čiščenja tisoč ur, potem naslednja faza pome- ni še dodatnih dva do tri tisoč ur. Pri tem je treba poudariti, da je najbolj garaško delo opravljeno s samim vli- vanjem.

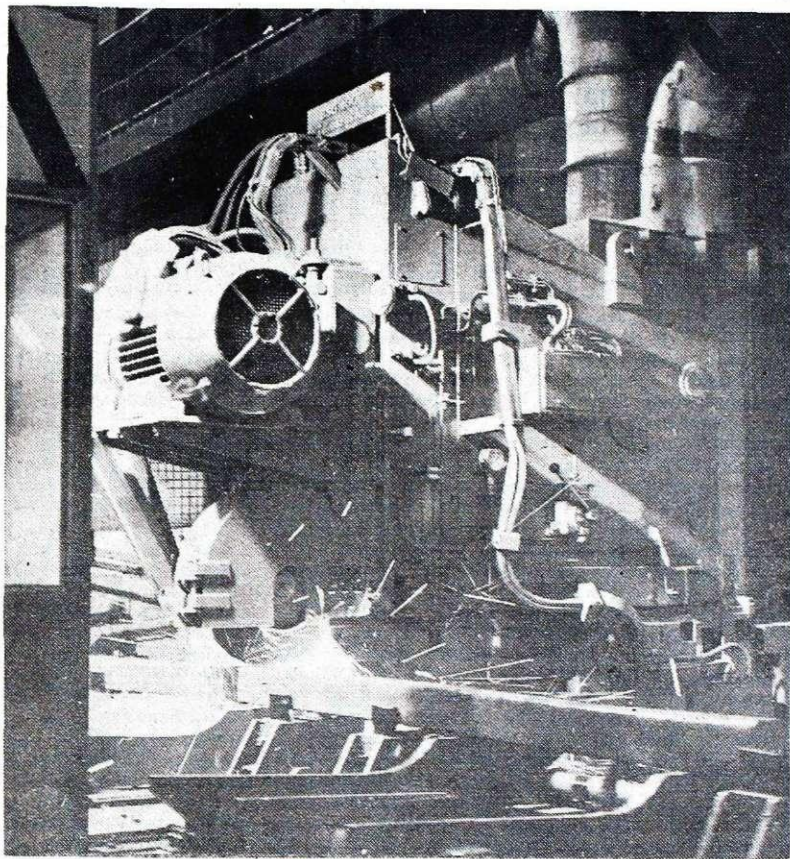
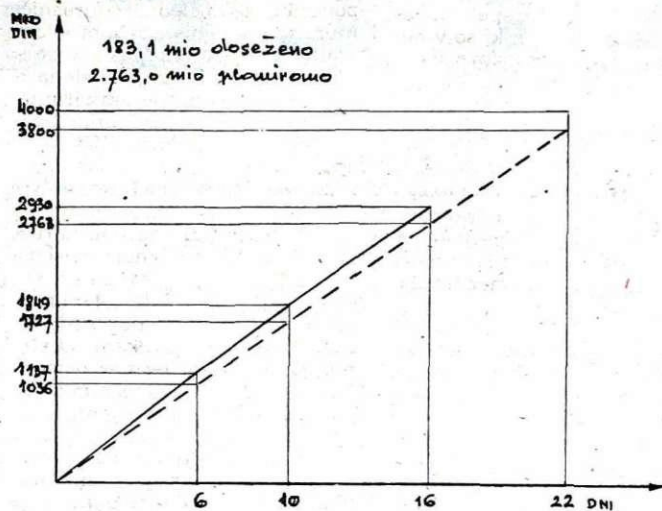
Naslednja faza je dokončna obde- lava odlitka. Zato pa bi bile posebej pri težkih odlitkih potrebne velike naložbe, za kar pa nimamo pravih možnosti. Postavlja pa se tudi vpra- šanje smotnosti take naložbe, saj naročnik največkrat naroči izdelke, obdelane do faze brušenja in pred- struženja.

Faza dokončne obdelave odlitka v naši železarni torej ne bi prišla v po- šte, še posebej, ker so za to dobro opremljeni v drugih tovarnah v državi.

Strojne delavnice in Livarna bi se morali razvijati vzporedno, kajti Li- varna zagotavlja odlitke za rezervne dele, ki jih izdelujejo v Strojnih de- lavnicah, v Strojnih delavnicah pa bodo lahko, seveda če se bomo v Že- lezarni za to odločili, opravljali pred- struženje in brušenje livarskih izdel- kov.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA V FEBRUARJU

Pri izpolnjevanju cilja poslovanja v februarju smo po šestnajstih dneh ohranili skoraj enako stopnjo uspešnosti kot v desetih dneh. Z enakim ritmom odpreme do konca meseca bi dosegli vrednost nekaj nad štiri milijarde din.

Brusilni stroj BSG 4000 D (foto I. Kučina)

V ZAOSTRENH GOSPODARSKIH POGOJIH STA NUJNO POTREBNI VEČJA DISCIPLINA IN KVALITETA

(Nadaljevanje s 1. strani)

mačih rudnikih ne sledi vedno več- jim potrebam domače metalurgije, zato bomo morali povečati uvoz ru- de. Imamo torej vedno večje potrebe po uvozu surovin, zmanjšujemo pa uvoz polproizvodov in povečujemo različne storitve za čim večjo izko- riščenost valjavniških kapacitet. Vendar s tem ne moremo v celoti na- domestiti vseh potrebnih deviz.

Tudi tržišče oziroma kupci, ki ku- pujejo naše izdelke, so vedno bolj zahtevni. Naročena kvaliteta in asor- timent ter dogovorjeni dobavni roki so ob vse večjih obrestnih merah in konkurenci na domačem in na tujem trgu edini pogoji uspešnega prodora in čim daljšega obstanka na tržišču. Od domačega in tujega trga je zelo odvisen tudi finančni učinek prodaje naših proizvodov.

Ob vseh teh bolj ali manj neugod- nih pogojih se v okviru metalnega kompleksa Jugoslavije (črna, barvna in kovinsko-predelovalna industrija) v zadnjem času le kažejo določene izboljšave. Dogovori v okviru repro- dukcijske verige glede deviz in mož- nih izvozno-uvoznih tokov bodo predvidoma že letos dali določene re- zultate v preskrbi.

Vendar je naša devizna situacija tako težka, da je ni možno razrešiti v enem ali dveh letih. Obveznosti iz posojil zadnjih deset let, visoke obresti, tečajne razlike in tekoča ve- lika uvozna odvisnost ne dovoljujejo niti pri še tako ugodnem razvoju re- produkcijskega sodelovanja nobene- ga optimizma. Nasprotno: zaradi ta- kih pogojev in težav se naše obvez- nosti v kvaliteti proizvodnje in poslo- vanja na domačem in tujem trgu še povečujejo.

Naša velika naloga je torej izbolj- šati kvaliteto izdelkov in njihov

asortiment v okviru današnjih mož- nosti proizvodnje, seveda pod pogo- jem, da imamo čim bolj ustrezne su- rovine in da se ravnamo po tehnolo- škimi zahtevam. Le tako bomo imeli leta 1987, ko bo zgrajena nova je- klarna, že uhojene poti in izkušnje pri proizvodnji in prodaji naših iz- delkov in nabavi surovin zanje.

Vedno bolj torej prihajamo do za- ključka, da bo v prihodnje naša po- slovna uspešnost vedno bolj odvisna od proizvodnje in prodaje naših iz- delkov tako s kvalitetenega kot s stro- škovnega stališča. S tem si bomo lahko zagotovili tudi potrebne su- rovine, saj, če imamo devize oziroma fi- nančne možnosti, lahko kupiš po- trebne surovine, opremo in drugo.

Pri vsem tem je zelo pomemben lasten izvoz in izvoz v okviru doma- če kovinske predelave. Izvoz je zelo zahtevna sestavina našega poslova- nja, vendar bo vedno manj odstopal od splošnih zahtev, ki jih postavljajo tudi domači kupci. Če je namreč da- nes izvoz nujen zaradi zagotavljanja deviz, bo v prihodnje nujen zaradi spremljanja sodobne tehnologije in ustrezne izkoriščenosti kapacitet v specializirani proizvodnji.

Posredni izvoz preko naših kupcev se zelo počasi uresničuje, čeprav ima predvsem kovinsko-predelovalna in- dustrija tu še velike možnosti. Zari- di manj ugodnih plačilnih pogojev je fak izvoz sicer nepriljubljen, vendar je dolgoročno zelo ugoden in zani- mi, kar kažejo tudi prvi rezultati.

Če povzamemo, lahko rečemo, da bomo morali izdelovati in prodajati vedno bolj kvalitetne izdelke zahtev- nejšega asortimana, saj bomo le ta- ko lahko uresničili prodajne in izvo- zne cilje in povečali finančni učinek poslovanja.

Lilijana Kos

IZNEVERJENE RESOLUCIJSKE NAPOVDI

Lani niti vsi jugoslovanski niti slovenski izvozniki niso izpolnili upov in pričakovanj, ki so jih v začetku leta gojili pisci resolucij.

Analize o tem, zakaj so se izvozna gibanja tako izneverila resolucij- skim načrtom, še ni. Res pa je, da ukrepi ekonomske politike lani niso dosti storili, da bi podprli zastavlje- ne cilje. Skoraj vse leto je preteklo v prerekanju o tem, kako bi že tako skromne devizne prilive drugače razporedili.

Pri načrtovanju gospodarskih ci- ljev so se usteli tudi njihovi pisci, ki so izvozne načrte pisali pod vtisom rasti cen na svetovnem trgu in tako tudi za lani načrtovali triodstotno rast izvoznih cen. V resnici so se stvari kmalu obrnile in namesto, da bi izvozne cene naraščale, so priče- le drseti, naraščale pa so uvozne. Tako se je po enajstih mesecih pokazalo, da je skupen padec izvoznih cen do- segel že pet odstotkov. Proti takemu padcu ni pomagalo niti to, da se je obseg fizičnega izvoza povečal. V Sloveniji je lani celo za kak odstotek presegel planske cilje.

Podatki o izvozno uvoznih giba- njih po republikah kažejo, da so te svoj izvoz in uvoz dokaj različno po- večevale. Kljub temu je po deležih konvertibilnega izvoza v celotnem konvertibilnem izvozu države, Slove- nija s svojimi 25 odstotki še vedno na prvem mestu. Njen delež se je la- ni celo za pol odstotka povečal. Sle- dita ji Hrvaška in ožja Srbija s pri- bližno 22-odstotnim deležem, potem pa še vse druge republike in pokraji- ni z znatno manjšimi izvoznimi de- leži.

Na uvozni strani je na prvem me- stu Hrvaška z več kot 23-odstotnim deležem, sledi ožja Srbija z 20,4-od- stotnim deležem in šele nato Slove- nija z nekaj nad 19-odstotnim dele- žem.

Lani je bila Slovenija edina re- publika, ki je v zunanjetrgovinski menjavi dosegla presežek. Hrvaška, Vojvodina in Črna gora so svoje tr- govinske primanjkljaje še povečale, vse ostale republike in pokrajini pa so svoje primanjkljaje zmanjšale.

Načrtovalci v delovnih organizaci- jah verjamejo napovedim strokov- njakov OECD (organizacija za eko- nomsko sodelovanje in razvoj), ki tr- dijo, da bodo izvozne cene letos zdrknile še za tri odstotke. Seveda pa manjši obseg izvoza že napovedu- je tudi manjši možni uvoz. Že zdaj je jasno, da se bo delež deviz, ki bo ostal na razpolago izvoznikom, še zmanjšal, ker bo treba poravnati bančne obveznosti pri plačilih obre- sti in dolgov, ki niso bili refinancira- ni. Za letos to pomeni približno 85 milijonov dolarjev.

Ljubljanska banka se je že lani trudila, da bi ta denar zbrala s po- močjo samoupravnega sporazume- vanja, vendar ji to ni uspelo. Tako se je letos morala zateči k zakonskim določilom, ki njene članice zavezuje- jo, da zagotovljajo dinarsko in deviz- no likvidnost banke. To pomeni, da bo šlo za te namene letos šest odst- otkov bruto deviznega priliva slove- nskega izvoznega gospodarstva. Ker bodo delovne organizacije s tem la- hko računale že v naprej, je to še ved- no bolje, kot da bi ostajali v negoto- vosti, kdaj bo banka lahko poravna- la njihove naloge za plačila v tujini.

Vera Avšič
Gospodarski vestnik,
22. februar 1985
(povzela Lilijana Kos)

PROBLEMSKA KONFERENCA ZVEZE KOMUNISTOV SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

problemski konferenci uspeli naka-
zati rešitve in usmeritve, ki so v ne-
posredni praksi pomenile novo spodbu-
do za organizirano reševanje vr-
ste problemov.

Po izvedbi problemske konference
je uresničevanje skupnih stališč gle-
de najpomembnejših področij dela
spremljalo predsedstvo problemske
konference, ki je v zvezi z obravnavo
posameznih aktivnosti sprejelo vrsto
sklepov, ki so konkretno opredeli-
li način reševanja posameznih na-
log.

Pri pregledu uresničevanja stališč
in usmeritev ugotavljajo, da se vsa
uresničujejo, da pa je stopnja dose-
ženega različna, odvisno od zahtev-
nosti problematike in od objektivnih
možnosti ter od pripravljenosti. Pri
pregledu posameznih področij skup-
nega urejanja predsedstvo poudarja
naslednje:

1. Uresničevanje prve naloge, za-
pisane v stališčih in usmeritvah pro-
blemske konference, ki se nanaša
na sprejeto obvezo komunistov, da
bomo v primerih, ko gre za skupne
potrebe in interese oziroma skupna
vprašanja uveljavljanja samoupravnih
odnosov, dohodkovnega povezo-
vanja, združevanja dela in sredstev,
oblikovanja, sprejemanja in izvaja-
nja skupnih razvojnih programov z
organiziranjem problemskih konfe-
renc poenotili svoja stališča, je po
našem mnenju uresničeno s pripra-
vami na problemsko konferenco, ki
je pred nami. Ob tem bi opozorili, da
je med dvema konferencama pred-
sedstvo spremljalo izvajanje stališč
in usmerjalo aktivnosti in tako pri-
spevalo k realizaciji dogovorjenih
usmeritev.

2. Problematika, ki jo vsebuje
druga naloga iz skupnih stališč, ki se
nanaša na oblikovanje dolgoročnega
razvoja SOZD Slovenske železarne
in njenih članic, bo predmet razpra-
ve na problemski konferenci. Ta
konferenca bo razpravljala na osno-
vi zaključkov, do katerih smo v Slo-
venskih železarnah prišli na podlagi
široke, približno eno leto trajajoče
aktivnosti. Zaključki, oblikovani v
okviru strokovnih in samoupravnih
razprav, kažejo, da je razvoj Slove-
nskih železarn neposredno odvisen od
realizacije že sprejetih investicijskih
odločitev. Ob tem velja kot problem
oblikovanja dolgoročnih razvojnih
rešitev izpostaviti dogovarjanje o de-
litvi dela med železarnami v Jugo-
slaviji.

3. Komunisti smo v razpravi na
problemski konferenci posebej izpo-
stavili problem oblikovanja skupne
uvozno-izvozne strategije in skupne
nastopanja v zunanjetrgovinski
menjavi. Rezultati kažejo, da poteka
usklajevanje na tem področju počasi
in z velikimi težavami. Zunanjetrgo-
vinski rezultati kažejo, da se ne
uspevamo kvalitetne vključevati v
mednarodne blagovne tokove, pred-
vsem v smislu izvažanja kvalitetnej-
ših izdelkov, večje prodaje našega
znanja itd. Pomembna ugotovitev je,
da so bili narejeni nekateri poizkusi
poenotenja našega nastopa v dežele
SEV, iskanja zadovoljivih rešitev za
več članic SOZD, zadovoljivejše
oskrbe, da pa navedene aktivnosti še
vedno ne dajejo vseh načrtovanih in
potrebni učinkov. V oblikovanju
skupne zunanjetrgovinske strategije
so še vedno prisotni subjektivni za-
drški, neustrezna organiziranost, bo-
jazen za omejevanje samostojnosti,
izgubo nekaterih pridobljenih pravic
itd. Ti problemi prihajajo do izraza
tudi pri povezovanju s posameznimi
trgovskimi organizacijami pri skup-
nem nastopu na zunanji trgi. Veliko
premalom — ne glede na objektiv-
ne težave — pa je bilo narejenega
pri povezovanju z našimi kupci pri
iskanju rešitev izvoza višje predela-
nih izdelkov iz našega jekla.

4. Velik del aktivnosti SOZD je
povezan z doslednim uresničevan-
jem sprejetega stališča problemske
konference, ki se nanaša na še smo-
trnejše gospodarjenje z denarnimi
sredstvi in nadaljnje aktiviranje no-
tranih rezerv z razvijanjem in kre-
povitvijo vseh dogovorjenih oblik zdru-
ževanja sredstev v okviru posebnih
finančnih služb in Interne banke.
Njena vloga pri spremljanju oziro-
ma financiranju razvoja, združeva-
nju sredstev, deviznem poslovanju
in zagotavljanju likvidnosti so po-
dročja, kjer so učinki tako organizi-
ranega načina izvajanja finančne
funkcije najbolj prisotni. Ocenjuje-
mo, da se te usmeritve zadovoljivo
izvajajo, kljub posameznim pojavom
odstopanja od dogovorjenih oblik fi-
nančnega povezovanja.

5. Posebej intenzivna aktivnost
na nivoju SOZD se je v tem času od-
vijala na področju uveljavljanja in
uresničevanja načela nagajevanja
po delu in rezultatih dela. Ta naša
aktivnost je sovpadala z družbeno
akcijo oblikovanja in sprejemanja
ustreznih samoupravnih sporazu-
mov dejavnosti. Organizirali smo
številne razprave, v katerih smo raz-
čistili vlogo in mesto posameznih
subjektov v procesu delitve dohodka
in opredeljevali institut minulega de-
la. Rezultat teh aktivnosti so pred-
vsem sprejem ustreznega samo-
upravnega sporazuma črne in bar-
vne metalurgije in spoznanje, da
moramo v najkrajšem možnem času
pristopiti k izdelavi samoupravnega
splošnega akta, ki bo na ravni seste-
vljene organizacije natančneje opre-
deljeval razporejanje celotnega pri-
hodka, čistega dohodka in delitev
sredstev za osebne dohodke in skup-
no porabo z upoštevanjem vseh ob-
stoječih specifičnosti naše dejavnosti
ter obenem poenotil osnovna iz-
hodišča in merila.

Rezultati, ki smo jih v preteklem
letu dosegli v delovnih organizacijah
(še posebno v Železarni Ravne) z
večjim stimuliranjem dosežkov ozi-
roma poslovanja, kažejo, da še ni-
smo v celoti uspeli uveljaviti vseh
načinov stimulativnega nagajeva-
nja in s tem realizirati končnega ci-
lja te usmeritve. Vloga organiziranih
družbenih sil pri realizaciji načela
nagajevanja po delu bo tudi v bodo-
če najpomembnejši dejavnik pri
uveljavljanju in dogajevanju siste-
ma nagajevanja.

Sestavni del nagajevanja po delu
je tudi ureditev delitve osebnih do-
hodkov za minulo delo. Obstoječe re-
šitve niso v večji meri stimulirale
smotnih odločitev pri gospodarjen-
ju z razširjeno reprodukcijo, zato si
moramo prizadevati, da se bo uvelja-
vil tak način nagajevanja minulega
dela, ki bo pomenil dejansko nagajev-
vanje uspešnega gospodarjenja v
preteklosti in dobrih poslovnih odlo-
čitev. Ocenjujemo, da nismo realizi-
rali vseh zastavljenih ciljev na tem
področju.

6. Pomembno področje urejanja
družbenoekonomskih odnosov v
SOZD je organiziranje poslovne
skupnosti za medsebojno plansko in
poslovno sodelovanje. Na tem po-
dročju smo storili nadaljnji korak s
konstituiranjem skupnega organa
podpisnic samoupravnega sporazu-

ma o združevanju dela in sredstev
za razvoj črne metalurgije in SOZD
Slovenske železarne. Podpisnice te-
ga sporazuma — porabniki našega
jekla — so s podpisom opredelile
svoj odnos do skladnejšega razvoja,
kljub temu pa nam ni uspelo, da bi
vzpostavili takšne dohodkovne pove-
zave, ki bi pomenile kvalitetnejše
vključevanje v mednarodno delitev
dela, izboljševale skupne izvozne re-
zultate, predvsem pa vplivale na us-
klajevanje razvoja. Prav tako nismo
uspeli urediti dohodkovnega povezo-
vanja s trgovskimi delovnimi organi-
zacijami.

7. V tem času je bila v Slovenskih
železarnah izdelana obsežna študija
tehnološkega razvoja, kot rezultat
usklajenega dela vseh strokovnih
služb v posameznih delovnih organi-
zacijah. Ta študija, ki je sedaj v raz-
pravi, bo pomenila osnovo za organi-
ziranje vseh aktivnosti na področju
tehnološkega razvoja. Za nadaljnje
delo na tem področju so bili imeno-
vani številni strokovni organi, kate-
rih naloga je, da poleg znanstvenega
in raziskovalnega dela usmerjajo in
spodbujajo tudi množično inventiv-
no dejavnost, ki je še vedno prema-
lo razvita in ne dosega stopnje raz-
voja raziskovalnega dela.

8. Ocena o delovanju in stopnji iz-
grajenosti samoupravne organizira-
nosti delavcev v Slovenskih železar-
nah je bila že večkrat podana, pose-
bej v samoupravnih organih SOZD.
Številne kritične pripombe kažejo,
da še nismo dosegli zadovoljivega ni-
voja samoupravne organiziranosti in
enotnega pristopa pri reševanju pro-
blema. Prizadevati si bomo morali,
da bomo izboljšali učinkovitost dela
samoupravnih organov in njihovega
čim večjega vključevanja v reševan-
je vseh problemov v Slovenskih že-
lezarnah.

Ko presojamo našo aktivnost na
podlagi uresničevanja stališč in
usmeritev prve problemske konfe-
rence zveze komunistov Slovenije v
Slovenskih železarnah lahko reče-
mo, da je aktivnost že dala prve re-
zultate, ki so pripomogli k premago-
vanju težav in nadaljnji krepitvi
SOZD kot samoupravnega in poslov-
nega sistema in vseh njegovih delov.
Takšna ocena je tudi osnova za trdi-
te, da je oblika povezovanja komu-
nistov Slovenskih železarn v pro-
blemski konferenci ustrezna in po-
trebna, pri čemer pa bomo morali v
večji meri aktivirati osnovne organi-
zacije zveze komunistov za uresničev-
vanje skupno sprejetih stališč in
usmeritev.

Na prvi problemski konferenci
sprejeta stališča in usmeritve pred-
stavljajo trajnejše naloge in bodo še
dolgo časa aktualne. Zato moramo
komunisti v osnovnih organizacijah
zveze komunistov, v družbenopoliti-
čnih organizacijah in samoupravnih
organih še dosledneje ustvarjati po-
goje za celovito uresničitev sprejetih
stališč in zahtevati neposredno odgo-
vornost za uresničene naloge.

Ta ocena je podlaga za razpravo o
uresničevanju sprejetih stališč in
usmeritev v vseh osnovnih organiza-
cijah zveze komunistov in v akcijs-
kih konferencah v delovnih organi-
zacijah. Obravnavana in dopolnjena
bo v obravnavi na jutrišnji problem-
ski konferenci.

IZVOZNI IZTRŽEK BI LAHKO BIL VEČJI

Jugoslovansko gospodarstvo je lani izvozilo za 10.268 milijard dolarjev
blaga, kar je šest odstotkov več kot leta 1983 in precej manj od 20-odstotnega
načrtovanega povečanja. Hkrati se je uvoz povzpela na 12.040 milijarde do-
larjev (dva odstotka več kot leta 1983, čeprav je bilo načrtovano 16-odstotno
povečanje). Tako se je trgovinski primanjkljaj zmanjšal za 360 milijonov do-
larjev oziroma 17 odstotkov, pokritost uvoza z izvozom pa je bila večja kot
lani (z 82 se je povečala na 85,3 odstotka).

Poleg tega redno plačujemo za-
padle obveznosti do tujine, zmanjšal
se je primanjkljaj v plačilni bilanci
države, presežek v plačilni bilanci je
750 milijonov dolarjev (v menjavi s
konvertibilnimi državami imamo
860 milijonov presežka), za rezerve
pa smo namenili 536 milijonov dolar-
jev.

Te številke bi bile še bolj ugodne,
če gospodarska gibanja ne bi imela
tudi izvozne cene nižje za pet odstot-
kov, uvozne pa so se zvišale za štiri
odstotke. Če bi ne bilo nepovratnega
prelivanja narodnega dohodka s tu-
jino, bi bil presežek v plačilni bilan-
ci za 11 odstotkov višji, uvoz pa za
odstotek nižji. Če to preračunamo v
denar, pomeni, da je prišlo v našo
državo 800 do 900 milijonov dolarjev
manj. Za toliko bi se lahko povečal
presežek ali pa bi za ta denar pove-
čali uvoz strojev, blaga za široko po-
rabo, surovin in reprodukcijskega
materiala.

Slaba stran menjave s svetom je
tudi prevelik delež izvoza surovin in
reprodukcijskega materiala v celot-

nem izvozu. V lanskim desetih mese-
cih je bil njihov delež 52,5 odstotka,
v istem obdobju leta 1983 pa 52,1 od-
stotka. To pa ne pomeni, da se je la-
ni izvoz surovin in reprodukcijskega
materiala spet povečal, ampak da se
je zmanjšal izvoz investicijskega
blaga, zlasti izdelkov kovinsko-pre-
delovalne industrije, poleg tega pa
še izvoz tobaka, pijače, kmetijskih iz-
delkov in živil.

Lani se je povečal izvoz nekaterih
izdelkov, ki jih prej skorajda nismo
izvažali: končnih izdelkov iz lesa in
papirja, tekstila, obutve in ladij.
Statistika ni zapisala, koliko suro-
vin in reprodukcijskega materiala
smo izvozili lani in ali se je povečalo
»sprehajanje« blaga čez mejo in na-
zaj. Toda informacija, da bo letos za-
gotovljeno črni in barvasti metalur-
giji 323 milijonov dolarjev, da ne bi
izvažali jekla, bakra in drugih kovin,
pove, da se to še vedno dogaja.

Jovanka Brkić
Gospodarski vestnik,
22. februar 1985
(povzela Lilijana Kos)

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 4. DO 10. MARCA

4. MARCA, Drago FINŽGAR, vodja TOZD Valjarna žice in profilov, Be-
gunje 128/b.
5. marca, dr. Marin GABROVŠEK, član poslovnega odbora, Bled, Ri-
benska 8/c, tel. št. 78-157.
6. marca, Franc GASSER, vodja TOZD Profilarna, Žirovnica, Moste
22/b, tel. št. 80-333.
7. marca, Vito GRICAR, vodja TOZD Valj. deb. pločevine, Jesenice, Tito-
va 2, tel. št. 81-279.
8. marca, Jernej HOČEVAR, vodja prodaje, Jesenice, Kežarjeva 38, tel.
št. 82-118.
9. marca, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na
Golico 16.
10. marca, Tomaž KAVČIČ, vodja TOZD Vratni podboji, Radovljica,
Langusova 39.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne,
in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah
in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja
opazanja vpisati v dežurni knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva
podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 4. 3.	VLADO REPE	JANEZ ARH
TOREK — 5. 3.	AVGUST NOVŠAK	EDO KAVČIČ
SREDA — 6. 3.	ALOJZ SLIVNIK	IVAN ŠENVETER
ČETRTEK — 7. 3.	KLAVDIJ MLEKUŽ	STANE ERŽEN
PETEK — 8. 3.	MIHA SLIBAR	ANTON BURJA
SOBOTA — 9. 3.	VANDA ENIKO	ANTON KAVČIČ
NEDELJA — 10. 3.	STANE MENCINGER	JOŽE RAVNIK

Telefon dežurnega za vzdrževanje v železarni je: 3551
vezni telefon je: 2317

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14. do 18. ure
nočni pa od 18. do 06. ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 16. do 18. ure
nočni pa od 18. do 06. ure

Predaja poslov se izvede na vodstvu TOZD Vzdrževanje, oziroma v sobi de-
žurnega vzdrževanja.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 4. do 9. marca bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna
ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna
ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

V soboto, 9. marca, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Jane-
Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Bernarda Benedik.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej. Za borce od 11. do
12. ure.

III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.
Za Vatrostarno od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V soboto, 9. marca, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Vikto
Stražišar.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V marcu bodo praznovali petdeset let svojega življenja naslednji
sodelavci: Ivan DEBEVC, Vzdrževanje — 1. marca; Ante KUVEK, KSI
— PGRC — 5. marca; Ljubica SEVER, Elektrode — 5. marca; Jože
GRINTOV, Strojne delavnice — 6. marca; Fehim HODŽIČ, Valjarna
bluming-štel — 6. marca; Anton MORIČ, Transport — 6. marca;
Pantelija JUNGIC, Transport — 12. marca; Ešef BEŠIČ, KOFI — ko-
mercialni sektor — 13. marca; Jerca KRIVEC, Valjarna debele ploče-
vine — 15. marca; Milena LAVTIŽAR, Družbena prehrana — 15. mar-
ca; Janez LIPOVEC, Vzdrževanje — 15. marca; Jože DEŽMAN, Je-
klarna — 18. marca; Jože in Stanko KLIČEK, Hladna valjarna Bela —
18. marca; Angela PETERNEL, Družbena prehrana — 19. marca; Jože
FRANK, Energetika — 21. marca; Anton LUNDER, Strojne delavnice
— 25. marca; Vojko PINTAR, Valjarna bluming-štel — 27. marca
in Ivan SMOLEJ, Valjarna žice — 27. marca.

Vsem sodelavcem iskreno čestitamo!

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri delavskem svet
TOZD Valjarna debele pločevine

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

1. Žerjavovodja št. 7 šifra 1394, D-3, 8. ktg, 1 oseba
2. Žerjavovodja št. 13, šifra 1398, D-3, 8. ktg, 1 oseba.

Pogoj: dokončan žerjavovodski tečaj.

Prijave na posebnih prijavnica pošljite v roku osmih dni na Kadrovski
sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8. Prijavnice dobite na sprejemni
oddelku ali pri tajnicah TOZD.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

NADZORNIK ZA ELEKTRO IN MEHANSKA DELA šifra 8619, U-
15. kateg., 1 oseba.

POGOJI: štiriletna srednja šola strojne smeri, najmanj tri leta delovni
izkušenj na podobnih delovnih nalogah, pasivno znanje enega tujega jezika
Kandidati naj pošljejo prijavnice z dokazili o izpolnjevanju pogojev
osmih dneh na kadrovski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna ž
ce in profilov

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

VOZNIK VILICARJA šifra 8487, D-3, 6. kategorija 1 oseba

POGOJI: Tečaj za voznika vilicarjev

Prijave na posebnih prijavnica, pošljite v roku osmih dni na naslo
Kadrovski sektor, C. železarjev 8, Železarna Jesenice.

SPREMEMBE V GOSPODARSKEM SISTEMU ŠO KLJUČNI POGOJ ZA DINAMIČNI RAZVOJ DRŽAVE

● Resni pomisleki glede realnosti razvojne projekcije in stopnje rasti, ki ju predlaga osnutek plana ● Ugotovljene slabosti v gospodarskem sistemu in tekoči razvojni politiki so najpomembnejši omejevalni dejavniki bodočega razvoja države.

Zvezni družbeni svet za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko ter Svet družbenega sistema informiranja SFRJ sta ob obravnavi osnutka dolgoročnega družbenega plana Jugoslavije za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (k AS 426) poslala delegatom zbora republik in pokrajin stališča in mnenja o tem planskem dokumentu.

PREMALO KONKRETEN OSNUTEK PLANA

Zvezni družbeni svet za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko sodi, da je ponujen osnutek posplošen in premalo konkreten. Zasnovan je s preveliko nekritičnega optimizma glede možnosti uresničevanja predvidenih razvojnih ciljev in nalog.

Poleg tega v dokumentu praktično ni narejen noben korak naprej pri razčlenjevanju in konkretizaciji temeljnih opredelitev stabilizacijskega programa. Nekateri celo menijo, da gradivo ni pripravljeno v skladu z značajem in funkcijo, ki bi jo dolgoročni plan Jugoslavije v našem sistemu družbenega planiranja moral imeti.

Ker osnutek dolgoročnega plana izraža logiko srednjeročnih razvojnih družbenih planov, so posamezne rešitve, cilji in naloge precej nezanesljivi, tako da bi bilo treba pri nadaljnjem oblikovanju tega dokumenta odpraviti te pomanjkljivosti in napisati novo besedilo osnutka. Po drugi strani je svet menil, da omenjeni osnutek ne more biti niti podlaga za nadaljnje delo pri pripravi razvojnega dokumenta, tako da je treba pripraviti povsem novo besedilo osnutka. Izhajati bi morali predvsem iz ugotovitev raziskav konzorcijske ekonomske institutov, ki je ponudil precej realnejši in sprejemljivejši koncept razvoja v primerjavi s predlaganim v osnutku.

Prav tako je bilo poudarjeno, da ni ocenjen sedanji položaj naše ekonomije, prav tako pa niso upoštevani vzroki, ki so pripeljali do takega stanja. Posebej manjka ugotovitev, koliko so k zaostrenim razmeram prispevale obstoječe slabosti v gospodarskem sistemu in pri izvajanju ekonomske ter razvojne politike.

V prihodnjem obdobju je, po mnenju sveta, nujno treba zagotoviti dinamično gospodarsko rast. Prav zaradi tega so bili izraženi resni pomisleki glede realnosti projekcije in stopnje rasti, ki jo predlaga osnutek plana. Svet je opozoril, da je treba te postavke analizirati. Ob upoštevanju stagnacijskih težav in začetku osemdesetih let, neugodnega vpliva omejevalnih dejavnikov razvoja in negotovosti glede sprememb, ki jih je treba izpeljati v gospodarskem sistemu, je bilo ocenjeno, da ni realnih možnosti za načrtovanje štiri oziroma petodstotne stopnje rasti.

Pri tem je svet posebej opozoril na pomanjkanje akumulacije, kar bo posebej pereč problem v prihodnjem

obdobju, saj ne bo več mogoče računati na izdatnejšo dodatno akumulacijo iz tujine zaradi plačilno-bilančnih omejitev in prezadolženosti države. Edina alternativa, ki bi po mnenju sveta omogočila uresničevanje predvidene stopnje rasti je, da pride do ogromnih sprememb na področju institucionalne graditve družbe in gospodarskega sistema, kar bi povzročilo tudi spremembe mehanizmov, ki vplivajo na oblikovanje akumulacije. Tega pa osnutek plana ne predvideva, čeprav stabilizacijski program daje zelo dobro načelno podlago za reševanje teh problemov.

Poleg tega položaj ni posebej ugoden niti zaradi omejenih drugih dejavnikov razvoja, še posebej gospodarskih virov. Stanje prav tako ni zadovoljivo niti na področju strukture proizvodnje in njene diverzifikacije, to pa se predvsem kaže v premajhnem deležu višjih finalnih faz predelave in izjemno visokem deležu energije, surovin in transportnih stroškov v ceni končnega izdelka.

Ob upoštevanju, da je sprememba takega stanja najbolj neposredno povezana s tehnološko modernizacijo gospodarstva in večji vlaganji v tehnologijo in organizacijo sodobne proizvodnje, je svet opozoril, da niso dovolj upoštevane težnje v svetovnem gospodarstvu in njihove posledice za naš nadaljnji razvoj. Precej zaostren boj za vključevanje v mednarodno delitev dela posebej opozarja na nujnost analiziranja in preučitve ravnanja našega gospodarstva in graditve ustrezne strategije njegovega razvoja.

Osnutek plana mora podrobneje obdelati tudi vprašanje proizvodne strukture in razvoja dejavnosti skupnega pomena, čeprav bo strategija razvoja teh dejavnosti posebej podrobno obdelana v drugih dokumentih. O tem so bila izrečena različna mnenja, od tega, da je število dejavnosti posebnega pomena, katerih razvoj bi morali spodbujati v prihodnjem obdobju, preveliko, do tega, da so stališča osnutka plana o tem sprejemljiva in ekonomsko upravičena. Rečeno je bilo tudi, da pri spreminjanju gospodarske strukture ne bi smelo biti izhodišče panožni pristop, temveč bi morali predvsem upoštevati temeljne cilje, ki jih želimo doseči v prihodnjem obdobju. Spremembe je treba doseči prednostno na podlagi sprememb načina gospodarjenja in sprejemanja ustreznih ukrepov ekonomske politike.

Po mnenju sveta je nadalje treba resno preučiti kvalifikacije in cilje, ki so zapisani v osnutku plana, saj realno ni mogoče predvidevati, da bo tako projektirani razvoj mogoče uresničiti. V tem smislu dokumentu posebej manjka ustrezna argumentacija razmerij med proizvodnjo, rastjo družbenega proizvoda in porabe, kar velja še posebej za napoved, da bo v prihodnjem obdobju prišlo do bistvenega zmanjšanja material-

nih stroškov v družbenem proizvodu.

Za take spremembe v strukturi družbenega proizvoda so tri možnosti, vendar pa nobena med njimi ni dovolj razčlenjena v ponujenem gradivu. Prva možnost je, da pride do velikega povečanja stopnje integriranosti gospodarstva, vendar tak proces še ne poteka. Poleg tega je za zmanjšanje materialnih stroškov treba precej povečati učinkovitost gospodarjenja in izpeljati korenite spremembe v gospodarski strukturi.

DOSEGANJE POLNE ZAPOSLENOSTI

Spremembe v gospodarskem sistemu, ekonomski in razvojni politiki so, kakor je sodil svet, ključni pogoji za uresničevanje predvidene dinamike razvoja v prihodnjem obdobju. Pri tem je bilo poudarjeno, da so prav slabosti v gospodarskem sistemu, tekoči in razvojni politiki eden najpomembnejših omejevalnih dejavnikov našega nadaljnjega razvoja.

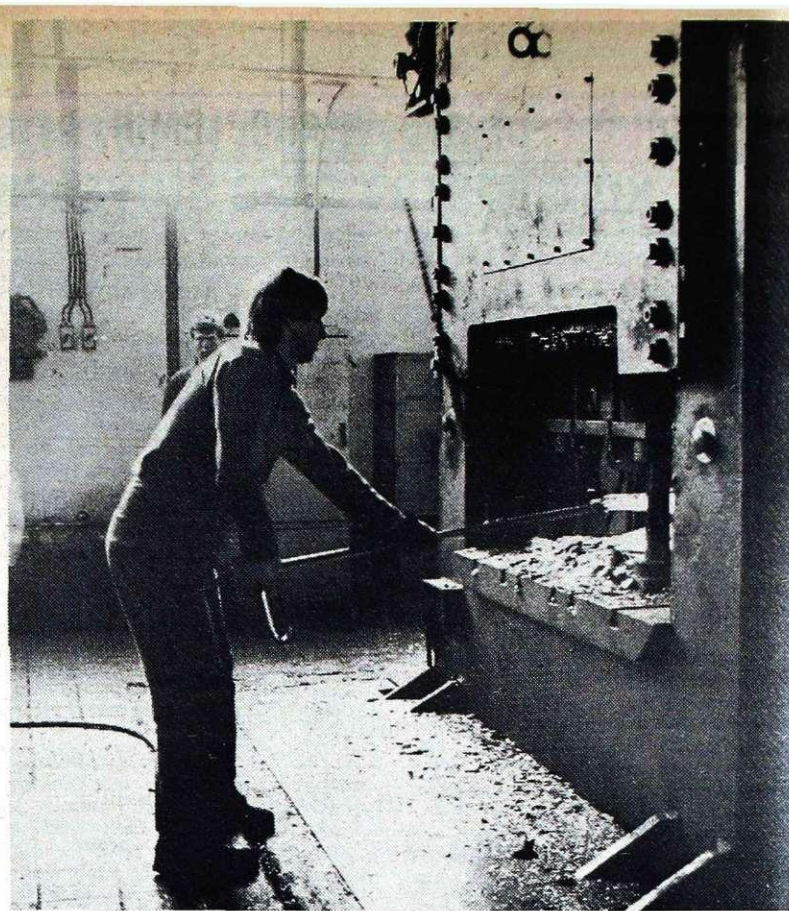
Doseganje polne zaposlenosti mora biti eden temeljnih ciljev tega razvoja, tako da bi bilo treba tudi v tem dokumentu opredeliti ukrepe, s katerimi bi spodbudili hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin, kjer je tudi problem brezposelnosti najbolj pereč. Posebno pozornost je treba nameniti vprašanju podaljševanja obratovalnega časa in skrajševanja delovnega časa ter zagotavljanju določenih pogojev za uresničevanje tega cilja.

Urejanje odnosov na področju delitve je prav tako bistveni pogoj za povečanje akumulacijske in reprodukcijske sposobnosti gospodarstva, je poudaril svet. Vendar pa v osnutku plana ni dosledno izpeljana medsebojna odvisnost med bruto osebnim dohodkom na delavca in akumulacijo na sredstva, tako da bi bilo treba to vprašanje posebej preučiti in ga upoštevati pri nadaljnji pripravi dokumenta. Ob tem bi bilo treba rešiti tudi vprašanje obravnave osebnih dohodkov, tako z vidika varstva življenjskega standarda delavcev kot tudi z vidika realnega vrednotenja njihovega dela in motivacije za doseganje boljših delovnih rezultatov.

Glede politike hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin so bila na seji izrečena različna mnenja. Za nekatere so opredelitve, ki jih vsebuje osnutek dokumenta, v temelju sprejemljive, pri čemer pa bi morali postopno opuščati dodeljevanje sredstev skladu na kreditni podlagi ter prehajati na združevanje dela in sredstev. Po mnenju drugih pa bi bilo najprej treba oceniti dosedanje dosežke razvoja teh območij, kakor tudi nekatera načela, po katerih naj bi v bodoče reševali omenjena vprašanja.

VLOGA SISTEMA INFORMIRANJA PRI RAZVOJU DRŽAVE

Svet družbenega sistema informiranja SFRJ je, kot zainteresirano družbeno telo, pristojno za zagota-

Sodelavec pri stiskalnici diskov (foto I. Kučina)

vljanje družbenega vpliva na graditev, delovanje in razvoj družbenega sistema informiranja, podprl temeljne opredelitve osnutka dolgoročnega razvojnega plana. Pri tem je opozoril, da bi morali v dokumentu podrobneje opredeliti vlogo družbenega sistema informiranja in informatike v celotnem bodočem razvoju ter jasneje poudariti, da nadaljnja graditev družbenega in političnega sistema ter njegova modernizacija ni možna brez ustrezne graditve družbenega sistema informiranja.

V tem smislu je treba natančneje opredeliti, kaj je mogoče pričakovati od tega sistema, saj je v prihodnjem obdobju treba zagotoviti celovitejšo in boljše informiranost, saj je to temelj za razvijanje kakovostnega odločanja na vseh ravneh. Ob upoštevanju hitrih sprememb v sodobnem razvoju, posebej na področju informatike, so dolgoročna predvidevanja težka. Zaradi tega bi bilo treba

analizirati temeljne značilnosti nadaljnjih tokov znanstvene in tehnološke revolucije v svetu.

Osnutek omenjenega dokumenta mora tako jasno povedati, da ni mogoče doseči nove kakovosti na področju gospodarskega sistema in ekonomske stabilizacije, če ne bodo uporabljene nove znanstveno-tehnološke rešitve na področju družbenega sistema informiranja in informatike. Prav tako je treba določiti tudi vlogo sodobnih informacijskih tehnik in sistemov ter opozoriti na nevarnost tehnološke nerazvitosti pri informacijski opremlitvi. Prav zaradi tega je treba v prihodnjem obdobju načrtovati izdelavo enotne oziroma skupne strategije razvoja računalniške industrije v državi, da bi bil s tem zagotovljen eden od pogojev za celotno tehnološko enotnost.

(Poročevalec štev. 6, 19. februarja 1985)

TOZD Jeklovlek

IZREDNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

V TOZD Jeklovlek je bila 15. februarja izredna seja delavskega sveta, ki jo je vodil podpredsednik Marijan Stojan. Pri pregledu sklepov 22. redne seje so ugotovili, da so izvedeni.

Delavski svet se je seznanil z razlogi za korekcijo cen proizvodov črne metalurgije in potrdil predlog povečanja cen za posamezne grupe proizvodov, in sicer:

— valjana ali vlečena žica	31,9 %
— betonsko železo	28,8 %
— palično jeklo (toplo valjana, kovano, vlečeno, brušeno, luščeno)	39,8 %
— toplo valjani trakovi	39,9 %
— debela in srednja pločevina	40,0 %
— tanka toplo valjana in hladno valjana pločevina	37,7 %
— hladno valjani trakovi	39,1 %
— hladno oblikovani profili	39,1 %
— plemenita ogljična jekla	40,0 %
— plemenita nizko legirana jekla	33,6 %

— plemenita visoko legirana jekla 35,6 %
Nove cene veljajo od 17. marca 1985.

Delavski svet je obravnaval poročilo o izidu glasovanja na referendumu 7. februarja in ugotovil, da je bilo v volilni imenik vpisanih 144 delavcev, volilnih upravičencev je bilo 144, skupaj jih je glasovalo 131, oziroma 91 %.

Za sporazum je glasovalo 47 delavcev ali 32,6 %, proti sporazumu pa 81 delavcev ali 56,3 %. Neveljavne glasovnice so bile tri. Predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe ni bil sprejet z večino glasov. ET

PREGLED SESTANKOV SDS

Iz TOZD DRUŽBENA PREHRANA smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, samopostrežna restavracija, kantine, restavracija železarne ter samski domovi. V zvezi s sporazumom, ki naj bi ga sprejeli na referendumu 7. februarja, je imela SDS vodstvo TOZD pripombo, naj bi bil odstotek na leta, ki jih delavec združuje v železarni, večji ali vsaj tak kot doslej. SDS samopostrežna restavracija in kantine se pritožujeta, da še vedno ne dobe Železarja v vseh kantinah, pripominjata tudi, da je v Železarni premalo informacij iz SOZD SŽ. SDS samski domovi meni, da je razpon 1:5,75 med najenostavnejšim in najzahtevnejšim delom prevelik. Razpravljali so tudi o varčevalnih ukrepih. Sobarice v zvezi z njim omenjajo, da čisto »Vitraper« ne zamenjuje enakovredno »Cet«. Zato naj bi v bodoče spet nabavljali »Cet«.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE smo prejeli zapisnike SDS nabava, domača prodaja, računovodstvo prihodkov in odhodkov, računovodstvo osnovnih sredstev, finance ter računovodstvo osebnih dohodkov. SDS nabava se v predlogu sporazuma o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke zdi omenjena višina stimulacije za zbiranje odpadnih surovin prenizka, »ker moramo potem te surovine za drage denarje kupovati.« (To pripombo so dali že k osnutku, vendar pojasnili niso dobili.) Neutemeljena se jim zdi tudi trditev, naj bi se z nizkim plačilom odsotnosti za prve tri dni neopravičena bolezenska odsotnost znižala. V zvezi s tem se sprašujejo, »ali niso

zdravniki splošne medicine poklicani, da o tem presoajo« in poudarjajo: »Nikakor ne smemo dopustiti, da bi pri tem deloval motiv koristi oziroma izgube.« Ocenila je, da je možno pričakovati pozitiven izid referenduma le pod pogojem, da se delavcem še pred izvedbo referenduma primerjalno prikaže osebne dohodke, vrednotene s točkami. SDS se ne strinja s povečanjem prispevnih stopenj za SIS, zahtevajo tudi informacijo o osebnih dohodkih zaposlenih v SIS. Posebej izražajo svojo bojazan zaradi varčevalnega programa v zdravstvu (opozarjajo na razmere v zobozdravstvu, kjer je čakalna doba dve leti): »Zavedati se moramo, da je včasih cenejša varianta — varčevanje, lahko najdražja — zdravstvena raven močno pade.« SDS domača prodaja izraža svoje nezadovoljstvo nad tem, ker hkrati s finančnim načrtom SIS niso bila predstavljena tudi poročila o njihovem delu. SDS finance opozarja, da fiksno postavljeno datum glede izplačila osebnih dohodkov v predlogu sporazuma »ni sprejemljiv, saj ne upošteva možnih likvidnostnih težav Železarne«, pa tudi na nepravilno opredeljen postopek za izplačilo razlike OD v 99. členu. SDS »ponovno postavlja vprašanje zaključka projekta menične obdelave ter hkrati opozarja, da vnašanje podatkov preko MDS strojev postaja zaradi premajhnih kapacitet (premalno strojev) vedno bolj problematično.« SDS računovodstvo osebnih dohodkov se v zvezi s 84. členom SaS, ki določa osnove za nadomestila OD za čas odsotnosti z dela vprašuje, »kakšna je osnova za fiktivne hokejiste?«. Zanimajo jih tudi, kakšen je položaj »starega in novega invalida«. Podpira predlog SIS za otroško varstvo, da se v izjemnih primerih in ob pogoju, da materialne, kadrovske, prostorske in druge možnosti to dopuščajo, organizira varstvo otrok v okviru delovne organizacije.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS kadrovskega sektorja, oddelka za zdravstveno in socialno varstvo, sekretariata, CPSI ter oddelka splošne administracije. SDS kadrovskega sektorja je imela precej pripomb v zvezi z informiranjem in komuniciranjem v Železarni. Tako ugotavlja, da niso bili uresničeni vsi štirje sklepi, ki jih je v zvezi s tem sprejel delavski svet železarne 14. februarja lani, da je prisotnost na sejah delegacij katastrofalna, da je pereče vprašanje povratnega informiranja delegatov, ki

se udeležujejo sej skupščin, da strokovne službe posredujejo nepopolna gradiva. Predlagala je, da bi strokovna služba raziskala vzroke za neudeležbo oziroma upadanje prisotnosti na sejah delegacij ter da se gradiva za posamezne seje posredujejo v krajši in razumljivejši obliki. SDS oddelka za zdravstveno in socialno varstvo v zvezi z informiranjem opozarja, da rešilne postaje Železarne ne dobijo pravočasno (velikokrat ga dobijo šele v ponedeljek). Opozarja na nekatere pereče probleme. Zanimajo jih, zakaj ni bil obren nakup planiranega dinamometra, ki ga nujno potrebujejo pri opravljanju zdravstvenih pregledov za sprejem novih delavcev ter pri preventivnih zdravstvenih pregledih. V zvezi z vprašanjem reorganizacije rešilnih postaj ter statusa oddelka za zdravstveno in socialno varstvo so po daljši razpravi sklenili, da bodo na naslednjo sejo povabili vodjo kadrovskega sektorja in vodjo delovne skupnosti in skupaj z njima razčistili vse sporne zadeve. Na sestanku je bilo postavljeno tudi delegatsko vprašanje. »Delavci rešilnih postaj sprašujejo, zakaj ne morejo imeti odobrenih nadur za dela, ki jih opravljajo v podaljšanem delovnem času zaradi zagotavljanja permanentne prve pomoči. Vprašanje postavljamo zato, ker odobritev nadurnega dela v delovni skupnosti ni urejena za vse enako.« SDS sekretariat v zvezi z informiranjem ugotavlja, »da gradivo podaja le obstoječe stanje, ne vsebuje pa nikakršnih predlogov, kako naj bi se komuniciranje in informiranje v železarni izboljšalo.« Če je že narejen povzetek obstoječega stanja, pravijo, »bi morala biti narejena tudi analiza, ki bi nakazala ustrezne rešitve.« SDS CPSI je imela v zvezi s finančnimi načrti SIS naslednje pripombe: »Kulturna skupnost razpolaga s premalo sredstvi za razširitev svoje dejavnosti in če ni predvidenih drugih virov, naj se del sredstev iz telesnokulturne skupnosti namenja za kulturno dejavnost. — Na Jesenicah pogrešamo sodobno čitalnico in knjižnico, zato naj se to vključi v program kulturne skupnosti in vrednoti. — LRP Jesenice naj predstavi javnosti analizo programske zasnove, ker se finansira iz kulturne skupnosti.« Eden izmed članov je opozoril, da bi morala kulturna skupnost v svojem finančnem načrtu predvideti tudi sredstva za izdajanje gorenjske kulturne revije.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR TER NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelka za ekonomsko

SKUPNA SEJA

Na skupni seji sta se sestali predsedstvo OK ZSMS Jesenice in predsedstvo Koordinacijskega sveta ZSMS Železarni. Namen seje je bil, da se izoblikuje program aktivnosti za mesec mladosti. Na seji je bilo izrečenih veliko idej. Imenovana je bila skupina, ki bo iz zamisli, podanih na tej seji, sestavila program prireditvev za mesec maj.

OBISK MLADIH IZ METALA

V soboto, 23. februarja, so mladi iz Železarni gostili delegacijo mladih iz delovne organizacije Metal Bosanska Gradiska. Mladi iz Metala so si ogledali Železarno (Plavž, Jeklarno in tehnični muzej) ter imeli delovni pogovor s predsedstvom koordinacijskega sveta ZSMS Železarni. Oblikovali so program sodelovanja med obema mladinskima organizacijama, in sicer na področju mladinskega prostovoljnega dela, kulture in izmenjave izkušenj pri delu ZSM.

OSNOVNE ORGANIZACIJE ZSMS

V ponedeljek, 25. februarja, je koordinacijski svet ZSMS Železarni sklical sestanek v osnovni organizaciji ZSMS TOZD Družbena prehrana, ki je bila že dalj časa neaktivna. Od skupno 40 mladincev oz. mladink (v OO ZSMS so večinoma ženske) se je sestanka udeležilo 17 članov osnovne organizacije.

Na sestanku so izvolili novo vodstvo osnovne organizacije: za predsednico Hodžič Minko, sekretar je Cvetka Pančur, v predsedstvu pa so še: Franci Horvat, Igor Žener, Lidija Sedžek, Ernisa Kantarevič, Marija Sodja, Matejka Lavtar, Romana Kristan, Tatjana Ferk, in Jovanka Despotović.

Prva akcija, ki se je bodo lotili, je program za proslavo ob dnevu žena, ki jo bodo naredili za vse zaposlene

Železarski globus

INDIJA

Indija želi v letošnjem letu povečati svoj izvoz železove rude v LR Kitajsko, zato se pogajajo za dobavo 500.000 ton. Kaže, da ji bo to uspelo, čeprav želi povečati indijska stran to količino vsaj na milijon ton. Kitajska stran vztraja pri 500.000 tonah, vendar ne izključuje možnosti, da bi proti koncu leta to količino podvojila. Za Indijo je ta kupčija izredno pomembna, saj ni uspela povečati izvoza na druga tržišča in ji to manjka pri njeni predvideni devizni bilanci, s prodajo železove rude pa bi jo popravili.

INDIJA

Indijska vlada in vlada Sovjetske zveze sta podpisali sporazum o sodelovanju pri odpiranju novega premogovnika, in sicer za obdobje petih let, od leta 1985 dalje. Obe državi bosta sodelovali pri odpiranju tega novega premogovnika s premogom za koksiranje, in sicer je končni cilj, da bi dosegli letno proizvodnjo 8 do 10 milij. ton. Za Indijo je to sodelovanje izredno pomembno, saj je znano, da ta država nima velikih zalog premoga za koksiranje in je zato zelo zainteresirana, da bi odprla ta rudnik.

ženske v TOZD. Evidentirali bodo najprimernejše mladince za volitve v samoupravne organe.

LOKALNA MDA

V sredo, 6. marca, bo koordinacijski svet ZSMS organiziral lokalno

MDA v Železarni. Zbor brigadirjev bo ob 14.15 pred Kazino. Ker bo to začetek letošnjih lokalnih mladinskih delovnih akcij v Železarni, bo po končani akciji tudi sestanek brigadirjev stalne MDB Železar.

Z. K.

DELO MLADIH V CSUI JESENICE JE ZAŽIVELO

Mladinska organizacija v Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice je končno zaživela. To potrjuje tudi delovanje raznih krožkov, ki so predstavili svoje delo na različnih prireditvah in proslavah.

Zastavili smo si tudi program dela mladinske organizacije v centru do konca šolskega leta.

V tem obdobju praznujemo vrsto pomembnih obleležij:

- 40-letnico osvoboditve,
- 40-letnico sindikatov,
- 35-letnico samoupravljanja.

V ta namen smo dali mladi v CSUI Jesenice v program dve pomembni prireditvi, katerih se bodo udeležili poleg mladih iz CSUI tudi mladi iz Železarni, Ekonomske šole iz Radovljice in pripadniki JLA iz vojašnic v Radovljici in Bohinjski Beli.

Konec marca bo prvo srečanje, ki bo predvsem športno. Tekmovanje bo potekalo v petih panogah: mali nogomet, odbojka, košarka, namizni tenis in streljanje. Po tem športnem tekmovanju bo družabno srečanje s plesom.

Drugo srečanje bi bilo v maju. To naj bi bilo kulturno srečanje s kvizom na tematiko, ki bi zajela dogodke iz NOB v radovljiški in jeseniški občini predvsem v letu 1945 — tik pred osvoboditvijo ter po vojni — samoupravni razvoj. Eno vprašanje pa bi bilo lahko poljubno iz športnega in glasbenega življenja oziroma iz naše vsakdanjosti. Tudi po tem kulturnem srečanju bomo organizirali družabno srečanje s plesom.

Poleg teh dveh osrednjih prireditvev, ki jih imamo v načrtu, se bomo udeležili športnih tekmovanj, ki jih organizira občinska konferenca ZSMS v okviru praznovanja meseca mladosti in pohoda na Pristavo.

V okviru mladinske organizacije zbiramo denarne prispevke za pomoč lačnim v Afriki.

Poleg tega imamo še veliko načrtov, ki jih želimo uresničiti v bližnji prihodnosti. Med drugim si prizadevamo v okviru centra organizirati kulturno društvo, v katerem naj bi sodelovali dramski krožek, pevski zbor, likovna skupina in plesni krožek. To društvo še ni registrirano in vključeno v Zvezo kulturnih organizacij občine. Istočasno bomo namenili večjo pozornost učencem, ki delujejo v teh krožkih in njihovem delu.

Predsedstvo mladinske organizacije v centru je sklenilo, da se nagradi tiste učence, ki so pohvaljeni na redovalni konferenci. Organizirali bomo vsaj eno strokovno ekskurzijo za učence, ki imajo najboljše ocene in tiste, ki se aktivno vključujejo v delo ZSMS in delo v krožkih.

Irena Sekulić in Tanja Črv
novinarski krožek CSUI
Jesenice

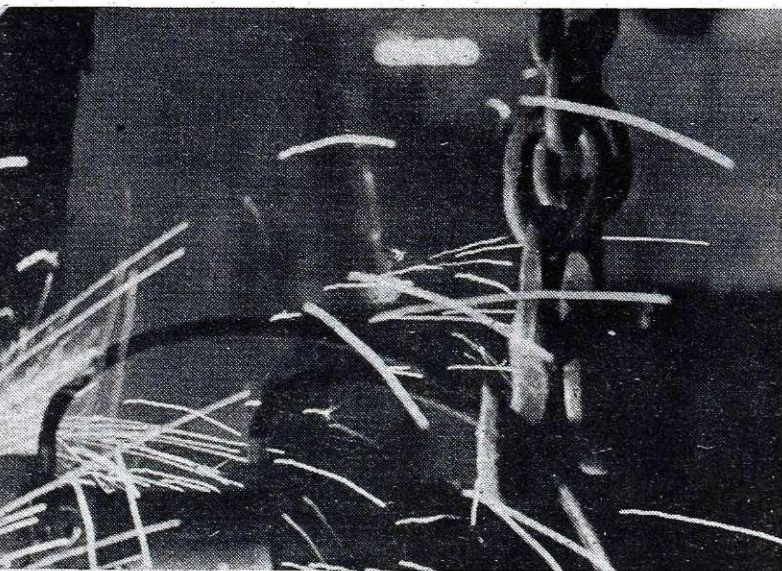
KVIZ MLADI IN KMETIJSTVO

Vabimo vas, da si ogledate regijsko kviz tekmovanje na temo Mladi in kmetijstvo.

Tekmovanje bo v nedeljo, 3. marca, ob 15. uri v prostorih osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica.

Na kvizu bodo sodelovali mladi zadržniki iz vseh petih gorenjskih občin.

OK ZSMS Jesenice

»Veriga« (foto Silvo Kokalj)

analize in planiranje, oddelek za organizacijo dela, oddelek za študij dela in časa, ERC, energetsko gospodarstvo, raziskovalni oddelek, kontrola kvalitete, glavni laboratorij, spektrokemični oddelek, tehnološki laboratorij, laboratorij za vhodno kontrolo surovin, kemijski laboratorij HVB, OID, operativna novogradnja ter oddelek za operativno planiranje proizvodnje. SDS oddelek za ekonomske analize in planiranje se pohvalno izraža o Železarni. Železar naj kljub glasilu »Delegat« zaradi dobrega obveščanja delavcev povzema vsa pomembnejša gradiva. Pri povratnem informiranju se SDS zavzema za »predhodno selekcijo vprašanj«, na katere naj odgovarjajo strokovne službe, saj je veliko stvari jasnih in bi lahko nanje odgovoril že vodja delovne skupine ali vodja TOZD. »SDS organizacija dela meni, da je treba poslovna poročila prilagoditi nivoju obravnave (»SDS ne rabi tako obširne razlage nalog, pač pa podatke«). Informacije v Železarni bi morale biti po njihovem mnenju »usklajene s poslovno politiko železarni« (?). Za delegacije predlagajo, da bi skupaj z vabilom za sestanek dobile tudi ustrezno stališče železarni oziroma strokovne službe. Glede finančnega načrta SIS pravijo: »Ker ni poročila o dejavnosti SIS, sprejemamo material le kot informacijo.« Tudi SDS oddelek za študij dela pravi, da »ne more razpravljati o finančnih obveznostih, če niso seznanjeni z uresničevanjem nalog v letu 1984, oziroma planom nalog za leto 1985, ker posamezne SIS nekatere naloge med letom izločajo iz programa«. Poleg tega ugotavlja, da so se med letom posamezne stopnje povečale brez razprave na SDS, opozarja tudi, da je »neumestno povišanje posameznih stopenj brez širše obrazložitve«. Več pripomb je izrekla tudi glede Železarni (niso nakazani predlogi za izboljšanje vsebinske zasnove, preveč je prepisov iz drugih glasil in raznih tabel). Posebej jih motijo uvodniki, »ki so pogosto preveč kritični«. Zato predlagajo, da se razmisli, ali mora vsaka številka imeti uvodnik, naj bi bili uvodniki pisani tako, da bi usmerjali akcije, ki so vodene po posameznih področjih (n.p. razprave o posameznih aktih, izboljšanje kvalitete) ter da bi g. pisali različni ljudje, saj ga »ne more pisati vedno ena in ista oseba, ker ne pozna vse palete vprašanj zastavljenih akcije«. Ob uvodnike se ne spota tudi SDS ERC (»Uvodniki v Železarni naj bodo podpisani in naj opravičujejo namen, tako kot uvodnik v 4. številki

31. januarja 1985«). Pri oblikovanju Železarni je treba upoštevati mnenje bralcev, ki naj se ugotovi s pomočjo anket. Predlagali so, da bi bila v Železarni — in ne preko oglasnih desk — objavljena vsa pomembnejša sporočila. V zvezi z osnutki finančnih planov SIS je SDS od delegatov zahtevala, da poskrbe tudi za poročila o lanskoletni dejavnosti SIS ter za posredovanje plana dejavnosti za letošnje leto. Člani SDS so se seznanili z informacijo o možnosti razširitve računalniške opreme. SDS energetsko gospodarstvo med drugim ugotavlja, »da je skupna obremenitev OD za SIS narasla z 9,49 % na 9,84 % ter dohodka delovne organizacije z 8,864 % na 10,41 % in da povečanje prispevkov ni v skladu z načrtovanimi smernicami o zniževanju skupne porabe«. Vse doslej navedene SDS iz delovne skupnosti E-TKR-NGR v zvezi s sporazumom, ki naj bi ga sprejeli na referendumu, niso imele pripomb. Od tistih, katerih zapisnike bomo še povzeli, pa jih nista imeli le SDS OID in oddelek za operativno planiranje proizvodnje. SDS raziskovalni oddelek je o predlogu razmišljala takole: »V poročilu o usklajevanju pripomb je med drugim rečeno, da je eden od ciljev sporazuma večja elastičnost pri nagrajevanju, t. j. nuditi več možnosti temeljnemu organizacijam in delovnim skupnostim, da merila delitve OD v svojih pravilnikih oblikujejo tako, da bodo vzpodbudila za doseganje čimboljših poslovnih rezultatov. Odbor za uresničevanje zakona o združenem delu se tega ne drži dosledno, saj še vedno zavrača možnost napredovanja na delovnem mestu tam, kjer je to smotno — kjer ni neposredno vezano na večji fizični obseg dela, ampak pogojeno z doseganjem višjega nivoja znanja, pridobljenega z dodatnim izobraževanjem ali z usposabljanjem na delovnem mestu. To velja v veliki meri za vzdrževalce, kontrolorje, tehnologe, programerje, analitike, raziskovalce, ipd. Pogoje za napredovanje na delovnem mestu je treba opredeliti v pravilniku. Delovna skupina je menila, da možnost napredovanja na delovnem mestu mora biti vključena v samoupravni sporazum.« In še njihovo stališče glede informiranja: »V Železarni pogrešamo članke, ki bi bili bolj polemični in bi obravnavali tudi problematiko. Obstoji vtis, da taki članki niso zaželeni. Ocenjujemo, da delegatski sistem ni zaživel in da se stanje celo slabša. Delegati ne prinašajo povratnih informacij, delegatskih pripomb je malo, pa še teh dostikrat ne upoštevamo.«

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

ZAŽIGALNA VOJNA SREDSTVA

Plamenomet ima rezervoar in cev, s katero zažigalno snov usmerimo k cilju. Plamenomet ima tudi vžigalnik, ki pri izhodu iz cevi vžge zažigalno snov. Tak plamenomet nosi vojak na hrbtu.

Prenosni plamenomet ima doseg 20—70 m. Polni tehtajo 30 kg, prazni pa 15 kg. Rezervoar drži 12—18 litrov, ognjeni curek pa traja 10 sekund.

Prevozne plamenomete postavljajo na tanke in oklepne transporterje. Dolžina plamena 270 m, rezervoar drži 700 l in več.

Zažigalne letalske bombe uporablja letalstvo zelo pogosto na bojišču ali v zaledju. Približno 80 % napadov z zažigalnimi vojnimi sredstvi opravi letalstvo.

Zaščitne ukrepe pred zažigalnimi sredstvi delimo v:

- preprečevalne,
- tehnične,
- pripravljalne in
- organizacijske.

Preprečevalni ukrepi se izvajajo v vseh vojnih razmerah.

Med preventivne ukrepe sodijo tudi tehnični ukrepi, na primer, gradnja protipožarnih zidov med stavbami in zaklonišči.

Ljudje, ki sodelujejo pri gašenju požara, so izpostavljeni številnim nevarnostim:

- opeklinam,
- zadužitvam zaradi ogljikovega monoksida,
- nevarnostim električnega toka,
- rušenju zgradb.

Zato morajo biti opremljeni z zaščitnimi čeladami, zaščitnimi oblekami, izolirnim, ali industrijskimi maskami (s posebnim vložkom proti CO). Ognju se smejo približati le do nenevarne razdalje. Posebno nevarnost predstavljajo porušitve dimnikov, streh, zidov in drugih delov stavb. Pred plini in in dimom na prostem se gasilci zaščitijo z zaščitnimi maskami. V zaprtih prostorih pa z izolirnimi aparati. (To je takrat, ko pade odstotek kisika v zraku pod 16 %).

Vir: Vojno tehnični pregled: NAPALM, št. 3, 1954

IRAŠKA ARMADA JE V VOJNI PROTI IRANCIEM PREKRŠILA ŽENEVSKI PROTOKOL

Skoraj nobenega dvoma ni, da je iraška vlada v vojni proti Iranu med zadnjo ofenzivo TEHERANA uporabila kemično orožje. V Bagdadu so to ostro zanimali, obenem pa dopustili možnost, da tako orožje imajo. Toda švedski in avstrijski zdravniki, ki so v STOCHOLMU in na DUNAJU zdravili iraške vojake, so prepričani, da je Irak prekršil ženevski protokol o prepovedi kemičnega orožja.

IRANSKI VOJAKI ŽRTVE IPERITA

Iperit spada v skupino vojnih strupov mehurčevcev. Kemično orožje — vojne strupe — je razmeroma lahko izdelati; za to je sposobna vsaka kolikor toliko razvita kemična industrija in med njimi tudi iraška.

Meteorološki (vremenski) pogoji na bojiščih zalivske vojne so zelo primerni za uporabo tovrstnega vojnega strupa. Temperature so dovolj visoke, da strupena rjava tekočina naglo izpareva, se naglo širi in deluje na ogromnem območju. Uporaba iperita v iraško-iranski vojni je posebej primerna. Iran kopiči na razmeroma majhnih sektorjih ogromne pehotne sile, ki skoraj niso mobilne (niso gibljive). Prav zaradi tega so enote zelo izpostavljene brizganju tekočega vojnega strupa pri preletu sovražnih letal.

Iperit so prvič uporabili Nemci leta 1917. Takrat je na obeh straneh bilo 90.000 mrtvih in več kot milijon težko poškodovanih vojakov. Leta 1925 je bil v Ženevi (Švica) podpisan protokol, ki je prepovedoval uporabo vsega kemičnega orožja. Podpisnika tega protokola sta tudi Irak in Iran. Precej držav pa ni ženevskega sporazuma nikoli podpisalo.

Kljub strahotnim posledicam prve svetovne vojne je bil ženevski sporazum večkrat prekršen. MUSSOLINI je uporabil iperit med pohodom v Etiopijo (tedanjo Abesinijo), Japonci pa v vojni proti Kitajcem. V novejšem času obstajajo ugotovitve, da so kemično orožje uporabili tudi Vietnamci v Kampučiji in Laosu ter Sovjeti v Afganistanu.

Kot je razvidno, kemično orožje kljub ženevskemu sporazumu ni izginilo iz sodobnih arzenalov. Največ vojnih strupov naj bi imela uskladiščenih Sovjetska zveza, in sicer od 200.000 do 700.000 ton. Petdeset tisoč do stotisoč sovjetskih vojakov je posebej izurjenih za kemično vojskovanje.

SDS kontrola kvalitete v zvezi s predlogom sporazuma meni, »da ni prav, ko ni bila upoštevana pripomba (zapisnik zbora delavcev OTK 5. decembra 1984), da bodo delavci z nižjimi kategorijami (pod 10) dobili relativno manjše OD« in »zato zahtevamo, da se ta pripomba upošteva«. SDS glavni laboratorij — sestanek je bil 24. januarja — »ima še vedno pripombo, da nova merila še manj kot prej stimulirajo dobrega delavca; še vedno se večini zdi razpon 1:5,75 prevelik«. SDS spektrokemični oddelek: »Menimo, da je obljuba po kasnejših možnih popravkih več ali manj samo obljuba, ki ne bo uresničena. Vzoredni primerjalni obračun bi moral biti narejen pred referendumom in bi tako lahko dobil vsakdo pravo sliko stanja.« Informiranje preko Železarni ocenjujejo kot »korektno in popolno«, medtem ko za informacije SDS, ki jih dobijo s CPSI, trdijo, da »velikokrat kasnjajo«. SDS tehnološki laboratorij ocenjuje, da so poslovna poročila delovnih skupnosti preobširna, razen tega pa iz njih ni razvidna problematika kvalitete (v finančnem pregledu). SDS operativna novogradnja meni, da je — poleg že siceršnje nezaupljivosti do sporazuma, ker posameznikom ni jasno, koliko bodo zaslužili — za izid referenduma lahko odločilno tudi odklonilno stališče do napredovanja na delovnem mestu. Trdi tudi (ne da bi to argumentirali), da »glasilo Železar objavlja večkrat podatke, ki imajo značaj poslovne tajne« ter da ima to »dokaj neprijetne posledice in lahko povzroča Železarni poslovno in moralno škodo«. SDS oddelek za operativno planiranje proizvodnje v zvezi z informiranjem ugotavlja, da »povratnih informacij v TOZD oziroma delovnih skupnostih ni ali pa so zelo pozne«. Da je to res, lahko vidimo iz njihove opombe: »SDS do danes ni dobila odgovora v zvezi s ponovno ocenitvijo del in nalog v OOP, ki ga je zahtevala v zapisniku 5. decembra 1984, zato naj OŠDC odgovor posreduje do referenduma — do 7. februarja 1985.«

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

VPLIV ZNIŽANJA OZIROMA ZVIŠANJA PLANIRANIH STROŠKOV NA POSLOVNI REZULTAT V LETU 1984

(Nadaljevanje s 1. strani)

pa so bili višji od načrtovanih za 971,7 milijona dinarjev. Planirane izpolne vložka so presegli v TOZD Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Vratni podboji, Jeklovlek in Elektrode. Na nivoju delovne organizacije so bili stroški iz tega naslova nižji za 219,9 milijona dinarjev. Doseženi dobropisi pri proizvodnji so stroške vložka znižali za 20,7 milijona dinarjev. Znižanje stroškov za 1.008,5 milijona dinarjev je bilo zaradi manjše porabe kovinskih dodatkov v TOZD Jeklarna in sprememb v zalozah nedokončane proizvodnje. Nižje cene nabavljenega vložka so stroške znižale za 427 milijonov dinarjev. Dodatni stroški pri uporabi tujega vložka so bili 72,3 milijona dinarjev.

Planirane stroške v letu 1984 so presegle naslednje temeljne organizacije: Plavž, Valjarna bluming štekel, Valjarna debele pločevine, Profilar, Zebliarna, Remontne delavnice, Vzdrževanje in Transport.

V TOZD Plavž so v letu 1984 načrtovane stroške presegli za 250,8 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem znesku višji za 63,7 milijona dinarjev. Zaradi večje porabe rude, spremembe asortimenta vložka (večja poraba predelane rude — aglomerata) ter večje porabe koksa, so imeli za 80,3 milijona dinarjev višje stroške vložka. Nastalo zvišanje so zmanjšali višje doseženi dobropisi od načrtovanih v vrednosti 15,4 milijona dinarjev. Vrednost proizvodnje je bila višja, kar je vplivalo na znižanje stroškov v vrednosti 1,2 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji za 187,1 milijona dinarjev zaradi nedoseganja načrtovane proizvodnje, večjega kalkulativnega odpisa pri remontih, višjih ostalih primarnih stroškov, stroškov režije obrata in poročuna obresti.

V TOZD JEKLARNA so za načrtovanimi stroški zaostali za 49,5 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili nižji za 464,6 milijona dinarjev, stroški predelave pa so bili za 415,1 milijona dinarjev višji.

V SM jeklarni so dosegli za 112,6 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 125 milijonov dinarjev. Zaradi sprememb asortimenta vložka (nižja poraba surovega železa) in nižje porabe kovinskih dodatkov so bili stroški nižji za 282,5 milijona dinarjev. Zaradi višje doseženi dobropisov od načrtovanih so imeli za 48,7 milijona dinarjev nižje stroške vložka. Nastalo znižanje pa so zmanjšale interne reklamacije in nedoseganje planiranega izplesa v vrednosti 206,2 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 71,7 milijona dinarjev, zaradi večje porabe zemeljskega plina, pomožnega materiala, višjih fiksnih stroškov, prevrženih stroškov (valjanje izmečka) in stroškov za osebne dohodke.

Vrednost proizvodnje je bila višja za 59,3 milijona dinarjev zaradi kvalitetnejšega asortimenta proizvodnje.

V elektro jeklarni so načrtovane stroške presegli za 68,8 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 659,7 milijona dinarjev. Zaradi spremembe asortimenta vložka, porabe legiranih odpadkov na mesto legur ter vliivanja skozi VOD napravo, je bila nižja poraba kovinskih dodatkov, kar je vplivalo na znižanje stroškov vložka v vrednosti 745,8 milijona dinarjev. Doseženi dobropisi so bili višji od načrtovanih za 7,5 milijona dinarjev. Nastalo znižanje pa so zmanjšale interne reklamacije in nedoseganje planiranega izplesa v vrednosti 93,6 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 311,1 milijona dinarjev zaradi večje porabe električne energije, mazuta in pomožnega materiala, višjih prevrženih stroškov, fiksnih stroškov, stroškov remontov, višjih stroškov vzdrževanja in stroškov za osebne dohodke. Vrednost proizvodnje je bila nižja za 417,4 milijona dinarjev, saj je bilo izdelanih okoli 5.400 ton manj nerjavnih jekel.

Na kontilivu so dosegli za 74 milijonov dinarjev višje stroške od načrtovanih, predvsem zaradi višjih stroškov vliivanja.

V oddelku za predelavo talilniških odpadkov so imeli za 79,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih, zaradi velike količine izkopane starega železa in prodane žlindre tujim naročnikom. Nižje stroške od načrtovanih so dosegli tudi v kamno-

lomu in to za 0,3 milijona dinarjev zaradi večje proizvodnje dolomita.

V TOZD LIVARNA so imeli za 31,7 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili nižji od načrtovanih za 40,2 milijona dinarjev. Zaradi spremembe asortimenta vložka, boljšega izplesa in večje porabe odpadnih barvnih kovin so bili stroški vložka nižji za 46,2 milijona dinarjev. Vrednost proizvodnje je bila nižja od načrtovane za 6 milijonov dinarjev, zaradi manj zahtevnega asortimenta proizvodnje.

Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 8,5 milijona dinarjev zaradi večje porabe električne energije, višjih stroškov za osebne dohodke, stroškov remontnih delavnic, strojnih delavnic ter ostalih uslug.

V TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL so načrtovane stroške presegli za 746,6 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem višji za 406,5 milijona dinarjev. Nedoseganje planiranega izplesa na bluminu za 1,6 odstotnih točk in na šteklju za eno odstotno točko je stroške vložka zvišalo za 389,3 milijona dinarjev. Nižje doseženi dobropisi za odpadek so stroške zvišali za 43,5 milijona dinarjev, dvakratno valjanje pa za 213,6 milijona dinarjev. Interne reklamacije so stroške znižale za 239,9 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 340,1 milijon dinarjev zaradi nedoseganja načrtovane proizvodnje, slabše doseženega asortimenta, višjih stroškov materiala na delovni nalog, materiala za popravilo in vzdrževanje ter višjih stroškov energije.

V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV so dosegli za 229,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 276,7 milijona dinarjev. Z doseganjem planiranega izplesa in s preklasifikacijami so stroške vložka znižali za 15,5 milijona dinarjev. Interne reklamacije in nižje cene gredic iz kontiliva so stroške znižale za 266,5 milijona dinarjev. Nižje doseženi dobropisi za odpadek pa so stroške vložka zvišali za 5,3 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 47,3 milijona dinarjev zaradi nedoseganja načrtovane proizvodnje, višjih stroškov materiala na delovni nalog, materiala za popravila in vzdrževanje, ter obremenitve Jeklovleka za dvakratno brušenje.

V TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE so imeli v letu 1984 za 14,5 milijona dinarjev višje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem znesku nižji za 48,3 milijona dinarjev. S preseganjem planiranega izplesa za 0,9 odstotnih točk so stroške vložka znižali za 59 milijonov dinarjev. Nižje doseženi dobropisi za odpadek in spremeni asortiment v zalozah nedovršene proizvodnje so stroške zvišali za 10,7 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 62,8 milijona dinarjev zaradi nedoseganja načrtovane proizvodnje, večje porabe zemeljskega plina, višjih stroškov materiala na delovni nalog ter poročuna obresti.

V TOZD HLADNA VALJARNA BELA so dosegli za 687,4 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 875,4 milijona dinarjev. S preseganjem planiranega izplesa za 2,1 odstotno točko so stroške vložka znižali za 203,3 milijona dinarjev, zaradi doseganja planiranega izplesa na liniji za pripravo kolobarjev in pri storitvah prevrženja pa dodatno za 261,3 milijona dinarjev. Interne reklamacije so stroške znižale za 140,9 milijona dinarjev. Znižanje v

višini 269,9 milijona dinarjev so dosegli zaradi nižjih planskih cen nabavljenega tujega vložka v primerjavi s plansko ceno domačega vložka. Glede na razmerje med plansko vrednostjo nabavljenega vložka in dejansko nabavno vrednostjo tega vložka bi bila omenjena razlika manjša za 77,8 milijona dinarjev. Dodatnih stroškov pri predelavi nabavljenega vložka niso imeli. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 188 milijonov dinarjev zaradi višjih stroškov za osebne dohodke, stroškov pomožnega materiala, specifičnega orodja, ostalih primarnih stroškov ter višjih fiksnih stroškov.

V TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE so imeli za 226,6 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 223,4 milijona dinarjev. S preseganjem planiranega izplesa so stroške vložka znižali za 41,7 milijona dinarjev.

Znižanje v vrednosti 130,8 milijona dinarjev so dosegli zaradi nižjih planskih cen nabavljenega tujega vložka v primerjavi s plansko ceno domačega vložka. Izpad proizvodnje oziroma dodatni stroški predelave tujega vložka so bili 55 milijonov dinarjev. Interne reklamacije in spremembe v zalozah nedovršene proizvodnje so stroške znižale za 50,9 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 3,2 milijona dinarjev zaradi nižjih stroškov materiala na delovni nalog, stroškov energije ter nižjih stroškov TOZD Remontne delavnice, Strojne delavnice, Vzdrževanje in ostalih storitev.

V TOZD ŽIČARNA so za načrtovanimi stroški zaostali za 133,1 milijona dinarjev. Zaradi boljšega izplesa so bili stroški vložka nižji za 50,5 milijona dinarjev. Znižanje v vrednosti 5,6 milijona dinarjev je nastalo zaradi manjše porabe cinka. Interne reklamacije in spremembe asortimenta v zalozah nedovršene proizvodnje so stroške znižale za 17,7 milijona dinarjev. Za 30,8 milijona dinarjev nižje stroške so dosegli zaradi nižjih cen nabavljenega žice. Izpad proizvodnje oziroma dodatni stroški predelave tujega vložka so bili 17,3 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 104,6 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji za 28,5 milijona dinarjev zaradi manjše porabe.

V TOZD PROFILARNA so dosegli za 19 milijonov dinarjev višje stroške od načrtovanih. Za 18,2 milijona dinarjev višje stroške so imeli zaradi povečanega izvoza. Ti stroški se nanašajo na dodatne stroške prebiranja profilov za izvoz (7,6 milijona dinarjev) in na višje stroške vložnega materiala zaradi slabšega izplesa (10,6 milijona dinarjev). Zaradi slabšega izplesa so dosegli za 1,3 milijona dinarjev višje stroške vložka. Nižje doseženi dobropisi so stroške zvišali za 2 milijona dinarjev. Za 12 milijonov dinarjev nižje stroške pa so dosegli zaradi nižjih cen nabavljenega vložka. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 9,5 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov za osebne dohodke, materiala na delovni nalog, fiksnih stroškov, stroškov vzdrževanja ter višjih obremenitev TOZD Remontne delavnice.

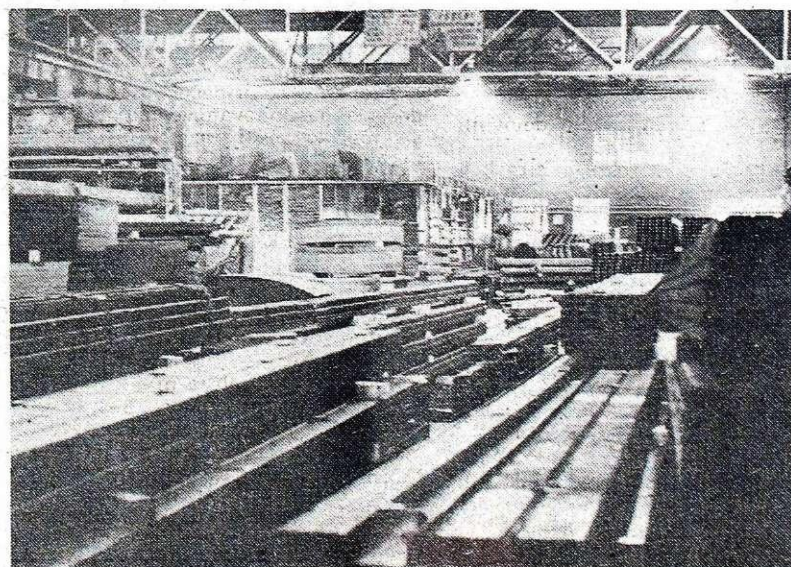
V TOZD VRATNI PODBOJI so imeli za 6,6 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 3,1 milijona dinarjev. S preseganjem planiranega izplesa so stroške vložka znižali za 0,7 milijona dinarjev. Doseženi dobropisi so stroške znižali za 2,4 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 3,5 milijona dinarjev zaradi večje proizvodnje od načrtovane.

Jemanje vzorca iz SM peči (foto I. Kučina)

V TOZD JEKLOVLEK so za načrtovanimi stroški zaostali za 25,5 milijona dinarjev. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 31,7 milijona dinarjev. S preseganjem planiranega izplesa za 1,2 odstotne točke so stroške vložka znižali za 21,8 milijona dinarjev. Zaradi nižjih cen nabavljenega tujega vložka so dosegli za 14,5 milijona dinarjev znižanja. Glede na razmerje med plansko vrednostjo nabavljenega vložka in dejansko nabavno vrednostjo tega vložka bi bila ta razlika manjša za 3,8 milijona dinarjev. Dodatnih stroškov predelave pri nabavljenem vložku niso imeli. Zaradi slabše doseženega asortimenta in zaradi preklasifikacij vložka iz slabše kvalitete v boljšo so dosegli za 4,6 milijona dinarjev višje stroške vložka. Stroški predelave so bili višji od načrtovanih za 6,2 milijona dinarjev zaradi višjih stroškov specifičnega orodja in embalaže, ostalih primarnih stroškov, stroškov energetike in vzdrževanja.

V TOZD ELEKTRODE so dosegli za 112,3 milijona dinarjev nižje stroške od načrtovanih. Stroški vložka so bili v skupnem nižji za 96,6 milijona dinarjev. Zaradi boljšega izplesa (za 2,4 odstotne točke) so dosegli za 36,4 milijona dinarjev nižje stroške vložka. Zvišanje stroškov v vrednosti 31 milijonov dinarjev je nastalo zaradi porabe surovine Potaša za izdelavo vodnega stekla, ki je vložek za oplačene elektrode (v kalkulaciji ta surovina ni zajeta). Zaradi razlike med plansko ceno doma izdelane Emone in plansko ceno kupljene Emone Zagreb je nastalo znižanje stroškov vložka v vrednosti 91,2 milijona dinarjev. Stroški predelave so bili nižji od načrtovanih za 15,7 milijona dinarjev zaradi doseganja načrtovane proizvodnje in manjše porabe.

Adjustaža hladno oblikovanih profilov (foto I. Kučina)

DEŽURSTVO V PROSTORIH DIATI

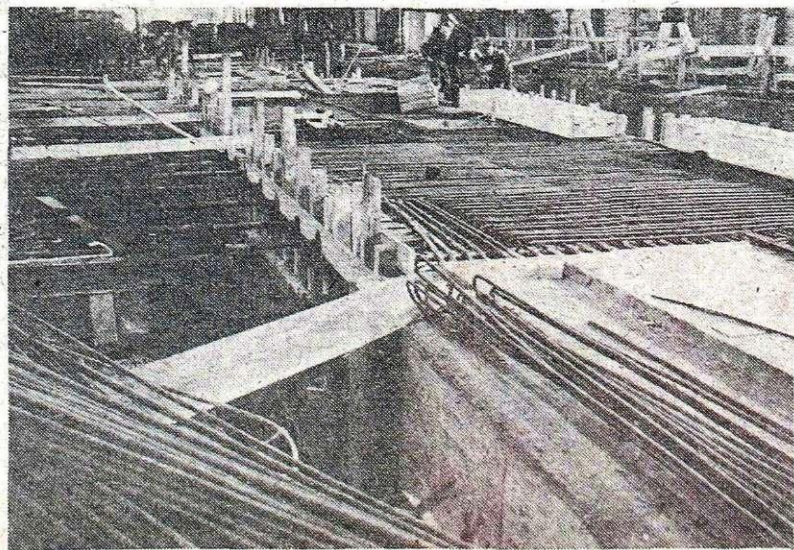
V Železarni Jesenice in v drugih delovnih organizacijah v občini Jesenice poteka več akcij za pospeševanje in organiziranje množične inventivne dejavnosti. V ta prizadevanja se aktivno vključuje tudi Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice. Ena od oblik delovanja je tudi dežurstvo v prostorih DIATI (v Delavskem domu pri Jelenu — prvo nadstropje).

Namen dežurstva je poleg vpisovanja članov, pobiranja članarine, dajanje pojasnil o delovanju društva in pravilnikih, ki urejajo inovacijsko dejavnost, tudi sprejemanje pritožb članov društva in sprejemanje pobud za boljše delo društva in hitrejšo uveljavljanje množične inovacijske dejavnosti.

Člani upravnega odbora bodo dežurni vsakih 14 dni, in sicer: 7. in 21. marca, 4. in 19. aprila, 9. in 23. maja, vedno od 14. do 16. ure.

Novatorji, pričakujemo vas!

Upravni odbor DIATI Jesenice

Temelji za novo linijo ravnalnega stroja v TOZD Valjarna debele pločevine (foto I. Kučina)

DELO SEKTORJA ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO V LETU 1984

(Nadaljevanje s 1. strani)

navodil zapiranja delovnih nalogov za zunanje izvajalce.

— Dopolnitev navodil o vodenju postopka pri reševanju internih reklamacij.

— Izdelava predloga organiziranja vzdrževanja transportnih storitev.

— Izdelava predloga organizacije vakumske naprave v Jeklarni.

— Izdelava poslovnika za delo strokovne komisije za inovacije.

— Delna sprememba organizacije sistema obračuna osebnega dohodka na računalniku.

— Izdelava šifrantov posebnih zahtev izdelkov.

Sodelovali so v naslednjih projektih nalogah:

— Organizacija OPP v sistemu projekta OE.

— Sodelovanje pri projektu jeklarna 2 s področja organizacije dela.

— Sodelovanje pri organizaciji uvedbe šaržnega kartona v Jeklarni.

— Sodelovanje v stalni skupini za izdelavo nomenklature in novega šifrant R-3.

— Sodelovanje pri izdelavi šifrantov izdelkov in koordiniranje potreb uporabnikov.

Naloge, ki so stalne:

— Analiza normativa zaposlenih in izdelava predlogov za spremembe ter zmanjšanje normativa v TOZD in delovnih skupnostih.

— Izdelava številnih organizacijskih sprememb in dopolnitev v TOZD in delovnih skupnostih.

— Opravljanje rednih nalog šifriranja in vzdrževanja šifernih sistemov (potrošni material, RD, kvalitete jekel, delovna mesta, poslovni partnerji, posebne zahteve za izdelke ter druge pripadajoče podsisteme šifrantov).

ODDELEK ZA ŠTUDIJ DELA, ČASA IN NAGRAJEVANJE

V letu 1984 je oddelek za študij dela in časa izdelal naslednje naloge:

— Razvidi del in nalog za temeljne organizacije in delovne skupnosti ter posredovanje v razpravo.

— Usklajevanje pripomb na razvide del in nalog med oddelkom in TOZD oziroma priprava ustreznih materialov za delo komisije za usklajevanje vrednotenja del in nalog v Železarni.

— Sodelovanje pri izdelavi predloga in osnutka samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delovne osebne dohodke in dela sklada skupne porabe.

— Časovno vrednotenje tehnoloških poti za posamezne kvalitete.

— Izdelane so analize gibanja produktivnosti za leto 1983 za TOZD materialne proizvodnje.

— Dopolnjevanje sistema nagrajevanja premij za višjo proizvodnjo in produktivnost.

— Zasledovanje, dopolnjevanje in oblikovanje normativov dela za posamezne proizvodne naprave.

— Vrednotenje novih delovnih nalog.

— Zasledovanje gibanja stroškov tričlanske družine.

— Izdelali so krajše analize za potrebe odgovorov na vprašanja SDS, odborov za gospodarstvo in delegatska vprašanja.

— Redna dela pri obračunu in kontroli doseganja učinkovitosti po merljivih kriterijih.

— Izdelava analiz s področja študija dela in časa.

— Standardne mesečne, kvartalne analize o gibanju merljivih kriterijev nagrajevanja.

— Sodelovanje v posameznih strokovnih skupinah, za področje študija dela in časa.

Na področju nagrajevanja je bila večina aktivnosti usmerjena v priprave sprememb v sistemu nagrajevanja. Oddelek je imel največji delež dela tako pri pripravi osnutka sporazuma, poskusnih izračunov in primerjav, kakor tudi pri usklajevanju pripomb in pripravi predloga sporazuma. Začeta je bil tudi naloga sprememb in dopolnitev tehnike obračuna osebnega dohodka.

Sodelovali so še pri:

— pripravi osnutka, usmerjanju razprave in sprejemu predloga sporazuma dejavnosti o razporejanju dohodka in čistega dohodka ter delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo,

— pri vključitvi nadurnega dela v pokojninsko osnovo,

— pripravi analize osebnega dohodka za obdobje veljavnosti sedanjega sporazuma,

— dopolnitvi sistema delitve osebnega dohodka s stimulacijo za doseganje skupnih ciljev poslovanja, v nekaterih temeljnih organizacijah so izvedli prehod na sprotni obračun stimulacije za izboljšanje strukture

ODDELEK ZA EKONOMSKE ANALIZE IN PLANIRANJE

V skladu s sprejetim planom so na oddelku za ekonomske analize in planiranje izdelovali naloge z dveh glavnih področij dela, to je področje priprav predlogov planskih dokumentov in poslovnih analiz ter področje evidentiranja podatkov in oblikovanja vseh vrst statističnih poročil za notranje in zunanje uporabnike.

Priprave planskih dokumentov so bile v letu 1984 zelo obsežne zaradi sočasnosti izdelav predlogov dolgoročnih, srednjeročnih in letnih planskih aktov. Planski akti za leto 1985 so bili sprejeti v roku.

Področje analiz je bilo v letu 1984 osredotočeno na analiziranje gospodarskega položaja Železarne, vplivov vseh sprememb in oblikovanje potrebnih ukrepov za odpravo motenj v poslovanju Železarne. Sodelovali so tudi v projektih nalogah v in izven Železarne, pri izdelavi sedmih investicijskih programov in pri projektu jeklarna 2.

Prehajajo na vse večjo uporabo računalnika tako za potrebe analiz kot statističnega poročanja.

Na odseku statistike so izdelali vsa redna dnevna, mesečna, četrtletna in letna poročila za interno uporabo, kakor tudi vsa zahtevana poročila za eksterno uporabo. Na zahtevo uporabnikov so izdelali krajše analize, preglede in markantne kazalce, ki so izven programa rednih delovnih nalog. Izdelali so predlog novih poročil z racionalizacijo nalog za uporabnike.

V sodelovanju z Zavodom za statistiko so uvedli spremembo poročanja po novi enotni republiški klasifikaciji. V teku je akcija ugotavljanja potreb informiranja z rezultati analiz in pregledov Zavoda za statistiko.

ODDELEK ZA ZAŠČITO INDUSTRIJSKE LASTNINE

V letu 1984 so pripravili in obračunali 104 predloge tehničnih in tehnoloških izboljšav, koristnih predlogov in idej. V pripravljem gradivu je bilo zajetih 35 novo prijavljenih predlogov tehničnih in tehnoloških izboljšav, 17 koristnih predlogov, 15 idej, 24 drugih in 18 tretjih rent.

Odbori za gospodarstvo so pripravljeno gradivo obravnavali na 57 sejah ter jih 104 pozitivno ocenili in odobrili ustrezno nadomestilo, pet pa zavrnili. Med zavrnjenimi predlogi so bile tri posredovane ideje.

Novatorji v TOZD in delovnih skupnostih so z inovacijami ustvarili 109 milijonov dinarjev prihrankov, za kar so prejeli 3 milijone dinarjev posebnih nadomestil.

Posebna nadomestila so bila izplačana 241 novatorjem.

V preteklem letu je 256 avtorjev prijavilo 108 novih predlogov. V TOZD Žičarna so uvedli dva krožka za izboljšanje proizvodnje.

Tudi lani so uspešno predstavili dosežke naših novatorjev na dvanajsti jugoslovanski razstavi izumov, tehničnih izboljšav in novitet RAST YU 84. S štirinajstimi eksponati so vzbudili precej zanimanja ter dosegli pomembne uspehe (eno zlato, eno srebrno in dve bronasti plaketi).

V sodelovanju z društvom DIATI so se ob obisku novatorjev Železarne Sisak udeležili razgovora o razvoju in organiziranosti množične inventivne dejavnosti ter smernicah za nadaljnji razvoj v Železarni.

Sodelovali so pri organiziranju razstave dosežkov naših železarjev v razstavnem salonu DOLIK.

V sodelovanju s komisijo za inovacije pri izvršnem odboru sindikata so izdelali predlog imenovanja strokovne komisije pri delavskem svetu Železarne ter poslovnika o delu komisije.

ELEKTRONSKO RAČUNSKI CENTER

V maju je poslovodni odbor sprejel usmeritev, po kateri so v letu 1984 pristopili k realizaciji 15 projektov nalog in naj ne bi sprejemali novih nalog za zunanje uporabnike.

Projektne naloge na nivoju Železarne:

Zaključene so bile naslednje naloge: prodaja, indeksi podražitev, agregatni indeksi in šaržni karton (naloge je v prvi fazi narejena). Naloga fakturiranja je v fazi dizajniranja. Projekt S/1 bluming je bil v maju pripravljen za testiranje. V fazi testiranja je prihajalo do večjih sprememb programov, tako da bo projekt instaliran v prvi polovici leta 1985. Za spremljanje proizvodnje v TOZD Valjarna debele pločevine je pripravljen dizajn uvajanja nomenklature in šifrant R-3 ter sistem kalkulacij poteka po planu. Naloga menično poslovanje je v teku programiranja. Projekt spremljanje proizvodnje (bluming, HVB, HVJ) poteka z manjšimi zakasnitvami. Delno je narejena naloga saldakonti kupcev in dobaviteljev (narejeni so vpogledi kupcev). Pripravili so grobi dizajn projekta dopolnitev šifrantov izdelkov, vzdrževanje PCM pa je v fazi mirovanja.

Naloge zaostajajo predvsem zaradi obremenitve nosilcev z operativnimi nalogami in odhoda strokovnega kadra.

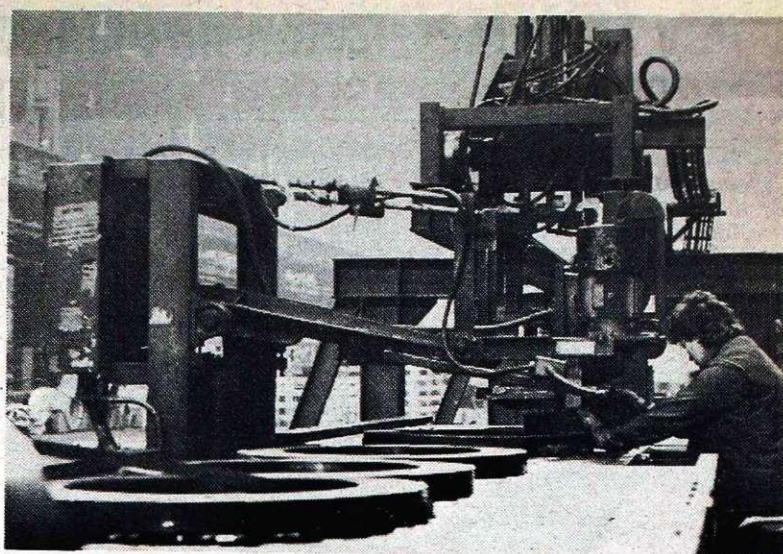
Naloge na področju redne produkcije potekajo v glavnem normalno. Pričeli so z delom na procesnem sistemu za staro jeklarno. Zaključili so naloge za zunanje uporabnike: Golica, SOZD Slovenske železarnice, RMK Zenica; ITOEJu so pomagali pri zaključevanju nalog v Nemčiji. Od zunanjih uporabnikov je prenehala z delom Iskra.

ODDELEK ZA OPERATIVNO PLANIRANJE PROIZVODNJE

Osnovna dejavnost oddelka je bila v bilansiranju in razporejanju vložka iz domačih in tujih virov v skladu z gospodarskim načrtom in operativnim programom po količini ter asortimentu.

Zaradi izvedbe glavnega remonta na plavžu št. 2 in v TOZD Valjarna bluming štekel je bila situacija z vložkom, predvsem glede na kvalitetni asortiment, precej zapletena in so bili zato potrebni koordinacijski posegi vodij temeljnih organizacij in članov poslovodnega odbora. Izdelan je bil predlog optimalnega programa valjanja v TOZD Valjarna bluming štekel, s katerim so ločili valjanje blumov za TOZD Valjarna žice in profilov ter trakov na valjarskem ograjdu štekel. Po izdelanem glavnem remontu Valjarne bluming štekel je bil ta program valjanja v juniju tudi izveden v prakso. Kasneje so ga morali nekoliko spremeniti, zaradi problemov pri pripravi vložka za žični del proizvodnje, ki so bili predvsem posledica premajhne količine jekla, odlitnega na napravi za kontinuirno vliivanje v Jeklarni. Poleg tega je bilo tudi dosti dela s pripravo potrebne vložka zaradi letnega remonta Valjarne žice in profilov, ki je bil v oktobru.

Veliko dela je bilo vložnega v projekt »Centralna priprava proizvodnje z uporabo elektronskega računalnika«. Zaradi zastarelosti obstoječega šifrantov izdelkov so dela potekala tudi na izdelavi projekta za izdelavo novega šifrantov. Naloga »Program za izračun vložka v Valjarni debele pločevine z izkoriščanjem odrezkov« je bila testirana in uvedena v prakso. Nadaljevano je bilo delo na nalogi »Izračun vložka za Valjarno žice in profilov, Želbjarno in Hladno valjarno Jesenice.«

Pakirno-povijalna linija v Hladni valjarni Bela (foto I. Kučina)

SKUPŠČINA SKLADA ZA INTERVENCIJE V KMETIJSTVU

V četrtek, 21. februarja, je pod vodstvom predsednika Karla Frančeski na zasedala skupščina sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Jesenice. Pregledali so delo in izvajanje programa sklada za leto 1984 in potrdili program za leto 1985.

Za izvajanje programa sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane združujemo sredstva po občinskem odloku iz prispevkov od bruto osebnega dohodka. Tako je bilo tako zbranih 48.754.967,50 dinarjev, z združevanjem (znatna sredstva je prispeval izvršni svet) in več zbranimi sredstvi pa 58.583.705,85 dinarjev.

Sredstva smo uporabili za izvajanje programa po družbenem dogovoru o enotni politiki pospeševanja kmetijstva in proizvodnje hrane v Sloveniji v letu 1984, katerega podpisnica je tudi občina Jesenice in programa pospeševanja družbeno

organizirane tržne proizvodnje v okviru KŽK TOK Radovljica s posebnim poudarkom na prireji mesa in mleka.

Program intervencij v tržno organizirani proizvodnji je bil naravnost povečanju intenzivnosti in tržnosti proizvodnje ter krepitvi odnosov med združenimi kmeti in zadrugo. Tako je v letu 1984 s KŽK TOK Radovljica 286 kooperantov sklenilo pogodbo za določeno proizvodnjo. Poudarjamo, da so le kooperanti deležni družbene pomoči in stimulacij na priporočilo strokovne pospeševalne službe. Pogodbe so bile sklenjene za naslednjo proizvodnjo:

	planirana	realizirana
litrov mleka	1.374.550	1.128.911
mlado pitano govedo/kg	106.700	151.430
teleta	57.300	29.803
prašiči	4.800	8.004
ovce		10.547

Primerjava z letom 1983:

	1983	1984	ind. %
mleko, litrov	1.083.736	1.128.911	104
govedo	171.971	151.430	88
teleta	12.540	29.803	238

Navedeno proizvodnjo smo stimulirali z izplačili regresov v obliki krmil ali gnojil na podlagi oddanih tržnih viškov.

Skupno z izvršnim svetom, trgovino, skupščino občine, Klavnico Jesenice smo realizirali dogovorjena sovlaganja za boljšo preskrbo s perutnino, jajci in ribami. Več natečenih in združenih sredstev smo po rebalansu namenili za dolgoročno naročeno proizvodnjo govejega in svinjskega mesa.

Vzporedno so se s sofinanciranjem, skupno s Kmetijsko zemljiško skupnostjo in Gozdnim gospodarstvom Bled izvajala dela na skupnih pašnikih, urejale so se dostopne poti, manjše izravnave zemljišč, na izgradnji in adaptaciji hlevov. Dana je bila pomoč tudi pri nakupu manjše kmetijske mehanizacije.

Dinamiko porabe sredstev je spremljal izvršni odbor sklada na šestih sejah, potrdila pa skupščina sklada.

Program sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v letu 1985 temelji na:

1. ohranitvi kontinuitete v izvajanju pospeševalnih programov in intervencijskih ukrepih pri pridelavi hrane za preskrbo občine Jesenice v letih 1982–1985,
2. predvidenem združevanju sredstev po nespremenjeni stopnji, ki je 0,8 % iz bruto osebnega dohodka,
3. dogovoru o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1985 v Sloveniji in programu za leto 1985 (objavljeno v Ur. listu SRS št. 4/85),
4. zagotavljanju pokrivanja prehrabne bilance za občino Jesenice z osnovnimi živili — sovlaganja,
5. realizaciji programov tržno organizirane kmetijske proizvodnje v okviru KŽK TOK Radovljica.

Po navedeni prispevni stopnji bo združeno 69.489.090 dinarjev, ki jih planiramo za:

- kritje obveznosti po dogovoru o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v Sloveniji (I),
- za pospeševanje tržno organizirane proizvodnje (II),
- za rednejšo in boljše preskrbo občine Jesenice (III),
- za delovanje sklada, druge naloge po sklepu izvršnega odbora (IV),
- del sredstev pa se usmerja na področju pridelave kot vračilo vla-

KŽK TOK Radovljica planira v letu 1985 naslednjo kmetijsko proizvodnjo:

mleko/l	1.200.000
mlado pitano govedo	272.000
plemenske ovce	100
ovce za zakol	213
prašiči	77

Do 20. februarja je sklenilo s KŽK TOK Radovljica pogodbo le 250 kmetov kooperantov.

Navedeno proizvodnjo bomo spodbujali z naslednjimi intervencijskimi ukrepi:

- spodbujanje tržne proizvodnje (mleko, meso) z izplačili regresov za krmila in gnojila,
- spodbujali poljedelsko proizvodnjo in pridelavo krme,
- dodatno stimulirali proizvodnjo z visokogorskega področja,
- razširili delovanje pospeševalne službe,
- sofinancirali izgradnjo hlevov kot pomoč,
- uredili zemljišča in poti kmetom kooperantom,
- prispevali sredstva za zdravstveno preventivo in zavarovanje živine,
- krili del sredstev za posojila,
- pomagali strojnimi skupnostim pri nakupu manjše kmetijske mehanizacije,
- razširili izobraževalni program.

Del sredstev se po dogovoru z izvršnim svetom namenja za delno blažitev neskladij v cenah na trgu.

Navedeni program in poročilo sta obravnavala in potrdila Izvršni svet Skupščine občine Jesenice in skupščina sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane in ga bosta v marcu posredovala tudi zboru združenega dela in zboru krajevne skupnosti skupščine občine s predlogom da podpreta podaljšanje sklepa c prispevku za zagotavljanje sredstev za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v občini Jesenice. Le tak način reševanja kmetijstva in preskrbe, podaljšani tudi v naslednje srednjeročno obdobje, pomeni dolgoročno politiko oživljanja kmetijstva v občini Jesenice. Dohodkovno povezovanje za vlaganja v naročeno proizvodnjo in tako usmeritev lahko za gotovito zadovoljivo preskrbo na Jesenicah.

Nataša Torkar

IZ MESEČNEGA INFORMATIVNEGA BILTENA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Poseben poudarek v usmeritvah je bil tudi organiziranju SOZD in razvoju kadrov, ki bodo lahko uspešno odgovarjali na spremembe, ki jih povzroča razvoj tehnologije in gospodarstva.

POSLOVANJE DELOVNIH ORGANIZACIJ SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE V DECEMBRU 1984

ŽELEZARNA JESENICE

Bistvenih težav v proizvodnji in lobavi vložka v decembru ni bilo. Tudi dobava vložka iz tujih virov je bila sorazmerno dobra, čeprav ni dosegla planiranih količin. Proga v TOZD Valjarna debele pločevine od 1. do 8. decembra zaradi pomanjkanja naročil ni obratovala. Odprema je bila manjša od planirane (zaradi zapore izvoza in pomanjkanja vagonov).

V TOZD Plavž so imeli zaradi slabše kvalitete rude le manjše zastoje. Proizvodni program je bil presežen. Jeklarna je presegla planirano skupno proizvodnjo. SM jeklarna je presegla količinski plan proizvodnje, cvalitetnega pa ne, elektro jeklarna e zaradi odpisa neustrezne proizvodnje in krajših zastojev zaostala za planom.

Naprava za kontinuirno vlivanje gredic je s 6.113 tonami dosegla drugo najvišjo proizvodnjo v dobi obratovanja.

TOZD Livarna je presegla planirano skupno proizvodnjo. Tujim naročnikom so odpremili 60,8 ton odlitov.

TOZD Valjarna bluming-štekla ni dosegla planirane skupne proizvodnje. Večjih okvar ni bilo, razen okvare nastavne naprave na blumingu. Potisna peč je obratovala od 13. do 15. decembra in dosegla najboljše rezultate obratovanja tako po specifični porabi energije kot po proizvodnji, vendar pa cilj — 700 ton slabov na dan — še ni bil dosežen. Izvaljano je bilo premalo jekla nerjavnih cvalitet, ker vložek zaradi okvar rusilnih strojev ni bil pravočasno obrušen.

TOZD Valjarna žice in profilov je decembru dobro poslovala. Izpade del gotove proizvodnje za prodajo zaradi nepravilno pripravljene vložka in pomanjkanja naročil istreznih kvalitet v dimenzijah demembrskega programa valjanja.

TOZD Valjarna debele pločevine e imela v zadnjem mesecu leta težave, ki so se nanašale na pomanjkanje naročil v enostavnejših kvalitetah in dimenzijah pločevine pod 20 mm. Zaradi tega valjavska proga ni obratovala od 3. do 8. decembra. Tudi v decembru je TOZD Hladna valjarna Bela obratovala dobro in presegla plan skupne proizvodnje in plan odpreme. Izdelali so 2.257 ton linamo jekla in 300 ton jekel nerjavnih kvalitet. Proizvodnja dinamoekek je bila nižja zaradi remonta CRNO linije.

Tudi TOZD Hladna valjarna Jesenice je presegla planirano proizvodnjo. Dinamo jekel so izdelali 454 ton, kvaliteten jekel pa 278 ton.

TOZD Žičarna ni imela proizvodnih težav. Izdelali so 1057 ton patentirane žice, 773 ton VAC žice in 87 ton EPP žice.

Kljub nepredvidenemu remontu stroja Alpina je TOZD Profilarna presegla planirano količino proizvodnje. Z uspešnim delom sta se izkazali tudi TOZD Vratni podboji in TOZD Jeklovlek, čeprav je odprema Jeklovleka zaradi pomanjkanja vagonov ob koncu meseca zaostala.

TOZD Elektrode je presegla plan skupne proizvodnje za december. Plan ni bil dosežen le pri varilnih žicah, predvsem zaradi pomanjkanja vlečene žice.

TOZD Želbjarna je imela v decembru kopico težav, zaradi katerih proizvodni plan ni bil dosežen. Glavni vzrok za izpad proizvodnje so bili zastoji. Zaradi prepovedi odpremljanja iz izvoz po 15. decembra je bila tudi prodaja slabša od planirane.

ŽELEZARNA RAVNE

V decembru je Jeklarna izdelala 19.699 ton surovega jekla in presegla mesečni plan za 2 %. V letu 1984 so v celoti izpolnili plan proizvodnje jekla in presegli obseg proizvodnje leta 1983 za 8 %.

V decembru so se zvrstili številni zastoji kot: montaža odpraševanja na 10-tonski EOP (4 dni), mehanske okvare na 25-tonski EOP (3 dni), 16

dni zastojev na obeh 40-tonskih EOP zaradi remonta žerjavov v vlivališču. Jeklarna II je več kot polovico meseca obratovala brez stroja za izpraznjevanje (okvara temelja), nadomestili so ga s fizičnim delom. Indukcijske peči in pettonske EOP so bile nepopolno zasedene z naročili zaradi rekonstrukcije jeklolivarne. EPŽ naprava II je mirovala 12 dni, ker ni bilo naročil. Omenjenim zastojem se je pridružila tudi slaba kvaliteta surovin in materiala.

Valjarna je v decembru delala zelo dobro, saj je presegla mesečni plan skupne proizvodnje za 10 %, blagovne proizvodnje pa za 29 %. Tudi v izvozu so presegli plan in s tem postali največji izvoznik železarne na konvertibilno področje.

Kovačnica je imela v decembru težaven asortiment, ker so morali nadomestiti zaostanke in nadomestila za prekomeren izmeček zadnjega tromesečja. Veliko kapacitet za direktno prodajo na 1800-tonski stiskalnici so zasedli s prekovanjem surovcev za pripravo vložka za izdelavo cevi, sicer pa je delo potekalo dokaj dobro.

Jeklovlek je bil dobro oskrbljen z vložkom in je presegel mesečni plan proizvodnje. Realizacija je presegla planirano, eksterna odprema pa je bila pod planom.

V TOZD Jeklolivarna so v decembru v proizvodnem programu imeli velik delež visoko kakovostnih in zahtevnih asortimentov, zato mesečnega plana skupne proizvodnje niso dosegli. Proizvodni program je terjal znatno večje vložke dela in materialov na enoto proizvoda in povzročal ozka grla pri termični obdelavi. Izvoz je bil nekoliko slabši zaradi manjšega obsega naročil.

Zaradi zahtevnejšega asortimenta so dosegli boljše prodajne cene, zato so vrednostni kazalci znatno boljše od količinskih. Problem nizkih izvoznih cen in prodajnih cen namenske proizvodnje je bil še vedno prisoten, prav tako pa tudi pomanjkanje naročil iz TOZD Armature.

TOZD Orodjarna je s prizadevanjem vseh zaposlenih dosegla dobre proizvodne in finančne rezultate, ki močno presegajo planirane obveznosti.

V TOZD Stroji in deli niso dosegli planirane mesečne proizvodnje, kar je posledica neustrezne strukture obdelanih odkovkov, popravil ulitkov in pomanjkanja vložka za valje.

Tudi TOZD Industrijski noži ni dosegla mesečnega plana. Vzrok so izpad ključnega obdelovalnega stroja, številni bolezenski izostanki in neustrezen asortiment.

Se bolj zaostaja za mesečnim planom TOZD Pnevmatični stroji zaradi pomanjkanja naročil in vložnega materiala za vrtno orodje.

Vzmetarna se je vse leto srečevala z zmanjšanim obsegom naročil za domače in tuje tržišče.

Visoko proizvodnjo TOZD Rezalno orodje so spremljale precejšnje težave, med drugim tudi pomanjkanje naročil za nekatera orodja in prezasedenost rezkarne, kjer so uvedli tretjo izmeno.

V TOZD Kovinarstvo so imeli podobne težave kot v preteklih mesecih. Zaostanek za planom je precejšen.

Slab vložek, posebno krogle in odkovki, so tudi v decembru zavirali doseganje planirane proizvodnje TOZD Armature. Prodaje niso realizirali zaradi blokade inozemskih kupcev 15. decembra 1984.

ŽELEZARNA ŠTORE

V TOZD Elektroplavž so decembra izdelali 4.040 ton sivega surovega železa in za 8 % presegli sorazmerni mesečni plan.

TOVIL LJUBLJANA

V Tovilu so decembra izdelali 169 ton izdelkov, kar je 1 % manj od sorazmernega mesečnega plana. V letu 1984 so izdelali 2.237 ton izdelkov

in zaostali za letnim planom za 10 %, za proizvodnjo preteklega leta pa za 2 %. Obseg prodaje je za 1 % manjši od obsega proizvodnje.

VERIGA LESCE

V Verigi so izdelali decembra 1002 toni izdelkov, kar je 11 % manj od sorazmernega mesečnega plana. V letu 1984 so izdelali 12.713 ton izdelkov, s tem so dosegli proizvodnjo leta 1983, za planom 1984 pa so zaostali za 5 %. Obseg prodaje je za 2 % presegel obseg proizvodnje.

V TOZD Vijakarna so mesečni proizvodni plan količinsko presegli, kosovno pa ne zaradi proizvodnje debelejših dimenzij.

TOZD Verigarna ni dosegla mesečnega proizvodnega plana. Večja odstopanja so se pojavila pri strojno varjenih metrskih verigah Ø 9,0—11,0 mm, zaradi pomanjkanja kapacitet ter pri visokoodpornih verigah 9,0—11,0 mm zaradi pomanjkanja materiala. Tudi v TOZD Sidrne verige niso dosegli proizvodnega plana. Zaradi termične obdelave in cementacije plan ni bil dosežen pri odgorevno varjenih verigah Ø 21—37 mm.

TOZD Kovačnica ni dosegla planiranega obsega proizvodnje. Zaostala je proizvodnja dvoverzičnih transporterjev, kavljev in žičnih vrvi, ker je primanjkovalo sestavnih delov iz in-ternega trga in naročil.

TOZD TIO je v decembru presegla proizvodni plan, večjih težav s proizvodnjo in oskrbo niso imeli.

Razen TOZD Kovačnica so imele vse TOZD obseg prodaje večji od obsega proizvodnje.

ŽIČNA CELJE

V Žični so decembra izdelali 1.469 ton izdelkov in za 8 % zaostali za sorazmernim mesečnim planom. Kumulativna proizvodnja leta 1984 je 17.406 ton in je za 9 % manjša od pla-

nirane, proizvodnjo leta 1983 pa pre-sega za 6 %. Obseg prodaje za 2 % presega obseg proizvodnje.

Zelo uspešna je bila proizvodnja okovanih sit, mrežastih armatur, ri-masit, 4-kotnega pletiva, 6-kotnega pletiva ter super vzmetnih vložkov.

Manj uspešna je bila proizvodnja transportnih trakov in vibro sit zaradi neprimernega asortimenta, pomanjkanja materiala in ustreznih naročil.

POSLOVANJE PO POSAMEZNIH FUNKCIJAH

PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA IN SUROVEGA ŽELEZA

Decembra smo v SOZD SŽ izdelali 18.701 tono surovega železa, od tega 14.662 ton belega in 4.039 ton sivega železa. Sorazmerni mesečni plan smo presegli za 5 %.

V letu 1984 smo izdelali 205.287 ton surovega železa, kar je toliko kot v letu 1983 in 4 % manj, kot smo planirali za leto 1984. Proizvodnja sivega surovega železa je bila za 2 % večja od planirane, proizvodnja belega surovega železa pa je za planirano zaostala za 5 %.

Proizvodnja jekla je bila v decembru uspešna. Vse tri železarne so presegle mesečne plane (Jesenice za 4 %, Ravne za 2 %, Štore za 1 %). Izdelale so 73.286 ton jekla, kar je 3 % več od plana. 27.516 ton jekla je bilo izdelanega v SM pečeh, 45.770 ton pa v elektropečeh.

Kumulativna proizvodnja jekla v letu 1984 je 843.306 ton in za 3 % pre-sega proizvodnjo enakega obdobja preteklega leta, za planom 1984 pa zaostaja za 1 %. Proizvodnja SM jekla je v letu 1984 za 2 % manjša od planirane in za 1 % presega proiz-vodnjo leta 1983, proizvodnja elektrojekla pa zaostaja za planom za 1 %, za 5 % pa presega proizvodnjo leta 1983.

PROIZVODNJA SUROVEGA ŽELEZA IN SUROVEGA JEKLA V 12. MESECU 1984 (v tonah)

Izdelek šifra naziv	DO	Proizvodnja		Indeksi	
		izvršitev kum. 1983	plan kum. 1984	izvršitev mesečna kum.	1984 kum.
1	2	3	4	5	6
03 Surovo železo skupaj		205.198	213.000	18.701	205.287
04 Surovo jeklo		469.716	490.000	42.540	474.708
Jesenice		214.670	231.349	19.586	233.613
Ravne		132.424	133.158	11.160	134.985
Štore					
Skupaj		816.810	854.507	73.286	843.306
				103	99

PROIZVODNJA KONČNIH PROIZVODOV

V decembru so železarne izdelale 61.463 ton končnih izdelkov in s tem zaostale za sorazmernim mesečnim planom za 2 %. Posebno uspešna je bila Železarna Ravne, ki je plan presegla za 16 %, železarni Štore in Jesenice pa sta za njim zaostali za 1 % oziroma za 8 %.

Kumulativna proizvodnja končnih proizvodov železarn v letu 1984 je 701.101 tono in zaostaja za planirano za 6 %, proizvodnjo leta 1983 pa pre-sega za 5 %. Železarna Štore je letni plan končnih proizvodov presegla za 2 %, proizvodnjo leta 1983 pa za 9 %. Železarni Jesenice in Ravne zaosta-

jata za letnim planom za 11 % oziroma za 5 %, proizvodnjo leta 1983 pa presegata za 3—4 %. Obseg prodaje v letu 1984 je za 3 % večji od obsega proizvodnje.

Predelovalne delovne organizacije so v decembru izdelale 3.169 ton končnih proizvodov, kar je za 22 % manj od sorazmernega mesečnega plana. Največji zaostanek za planom je imel Plamen (25 %), Veriga (11 %), Žična in Tovil pa sta zaostala za 9 % oz. 10 %.

V letošnjem letu so predelovalci izdelali 40.084 ton končnih izdelkov, kar je 2 % več kot v letu 1983 in 7 % manj od plana. Zaostanek posameznih organizacij za planom je od 1—9 %.

PROIZVODNJA IN PRODAJA KONČNIH PROIZVODOV ŽELEZARN IN PREDELOVALCEV V 12. MESECU 1984 (v tonah)

DO	Proizvodnja		Prodaja		Indeksi		
	izvršitev kum. 83	plan 1984 kum.	izvršitev 1984 mesečna kum.	1984 kum.	5/2	5/3	6/5
1	2	3	4	5	6	7	8
Želez. Jesenice	352.619	409.229	31.300	364.373	389.953	103	89
Želez. Ravne	138.971	152.647	14.717	144.882	143.138	104	95
Želez. Štore	175.971	187.511	15.446	191.846	189.862	109	102
Skupaj želez.	667.561	749.387	61.463	701.101	722.953	105	94
Plamen	8.394	8.499	529	8.111	8.101	97	95
Tovil	2.277	2.252	169	2.237	2.207	98	99
Veriga	12.775	13.446	1.002	12.713	14.964	100	95
Žična	16.354	19.150	1.469	17.406	17.812	106	91
Skupaj predel.	39.800	43.350	3.169	40.467	43.084	102	93
SOZD SŽ	707.361	792.737	64.632	741.568	766.037	105	94

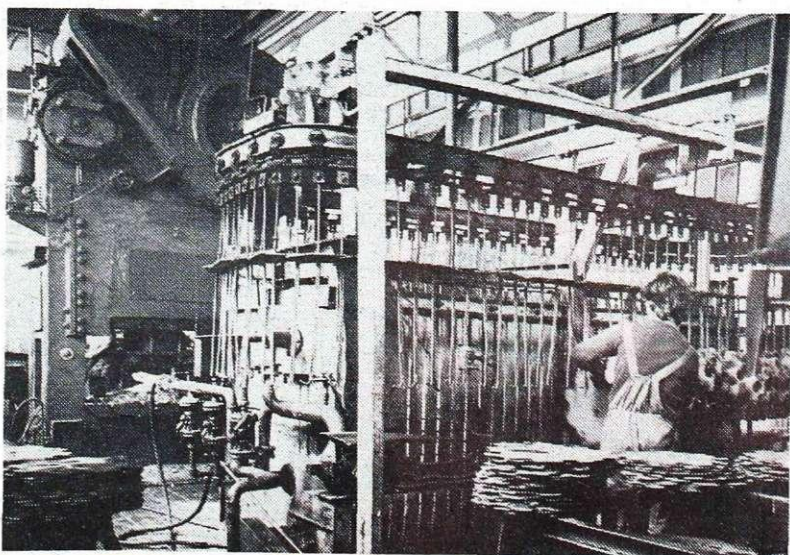
PRODAJA KONČNIH PROIZVODOV KOLIČINSKA PRODAJA

V decembru smo v SOZD SŽ prodali 63.577 ton jekla in jeklenih izdelkov, kar je za 2 % manj od mesečnega plana. Na domačem trgu smo prodali 78 %, 22 % pa smo izvozili. Od skupne izvožene količine 14.029 ton smo na konvertibilni trg prodali 86 %. Mesečni plan izvoza smo presegli za 3 %, planirani prodaji na domačem trgu pa smo se približali na 96 %.

V letu 1984 smo v SOZD SŽ prodali 771.923 ton izdelkov. S tem smo za 3 % presegli prodajo leta 1983 in se približali planirani prodaji na 99 %. Na domačem trgu smo prodali 608.167 ton izdelkov, kar je toliko kot v letu 1983 in za 2 % manj, kot smo planirali.

Izvozili smo 163.756 ton izdelkov, kar je 1 % več, kot smo planirali in 18 % več od leta 1983.

Na konvertibilno tržišče smo prodali 89 % izvožene količine in tako presegli plan za 9 %, izvoz leta 1983

V diskarni Javornik (foto I. Kučina)

pa za 28 %. Slabše smo realizirali izvoz na klirinško tržišče; izvozili smo le 63 % planirane količine ali 72 % izvožene količine v letu 1983.

Izvoz železarn v letu 1984 presega plan za 2 %, prodaja na domačem trgu pa zaostaja za planom za 2 %. Izvoz na konvertibilno področje je presežen za 9 %, na klirinško področje pa smo izvozili le 57 % planirane količine.

Predelovalne delovne organizacije so na domačem trgu prodale v letu 1984 5 % več kot so planirale, izvozile pa so za 13 % manj. Prodaja na konvertibilno področje je sicer 7 % večja od planirane, za četrtino pa zaostaja prodaja na klirinško področje.

VREDNOSTNA PRODAJA

Decembra smo v SOZD SŽ prodali za 8,36 mia din jekla in jeklenih izdelkov. S tem smo za 29 % presegli mesečni plan prodaje.

Na domačem trgu smo s prodajo izdelkov ustvarili 34 % večji prihodek, na tujem trgu pa za 7 % večjega (v devizah), kot smo planirali za december. Devizni prihodek od prodaje na konvertibilnem področju je bil za 14 % večji, klirinški pa za 9 % manjši od planiranega, kar pomeni, da so bili rezultati izvoza v decembru zelo ugodni.

Železarne in predelovalci so presegli plan vrednostne prodaje na domačem tržišču za 16 % oz. 36 %. Devizni izvoz na konvertibilnem trgu je v železarnah večji za 14 %, pri predelovalcih za 44 %, izvoz na klirinško področje pa je bil v decembru v železarnah za 25 % manjši, pri predelovalcih pa za 81 % večji od planirane deviznega priliva.

V letu 1984 smo v SOZD SŽ prodali za 77,74 mia din jekla in jeklenih izdelkov. To je toliko kot smo planirali in 71 % več kot v letu 1983. Povečanje glede na preteklo leto je v pretežni meri posledica višjih prodajnih cen in le v manjši meri večjega količinskega obsega prodaje in kvalitetejšega asortimana. Planirana prodaja na domačem trgu je vrednostno presežena za 6 %, rezultati deviznega priliva od količinsko močno povečanega izvoza pa niso zadovoljivi, saj so kar za 17 % manjši od planiranih. Vrednostni obseg izvoza (v dolarjih) je tudi slabši od izvoza v letu 1983. Železarne so v letu 1984 s prodajo na domačem trgu ustvarile 59,52 mia din prihodka ali 5 % več od plana, z izvozom pa so ustvarile 76,184 dolarjev ali 83 % planiranega deviznega priliva, zlasti na račun slabše prodaje na klirinško področje, kjer so ustvarile le 57 % planiranega prihodka. Predelovalci so s prodajo na domačem trgu prodali za 5,62 mia din izdelkov, kar je 13 % več, kot so planirali, z izvozom pa so ustvarili 9,286 dolarjev ali 18 % manj, kot so planirali. Pri tem zaostaja prodaja na konvertibilno področje za 26 %, na klirinško pa za 5 %.

MEDSEBOJNE DOBAVE

Železarna Jesenice je v letu 1984 dobavila drugim delovnim organizacijam v SOZD 8.213 ton jeklenih izdelkov ali 85 % planiranih količin. Dobave Železarni Ravne so izpolnjene 99 %, Plamenu 105 %, Žični 98 %, Tovilu 65 %, in Verigi 52 %. Najbolj zaostajajo dobave valjane žice, vlečenega jekla in delno vlečene žice, ki so za 20–30 % manjše od planiranih količin.

Železarna Ravne je dobavila drugim delovnim organizacijam v SŽ 6.372 ton jeklenih izdelkov in s tem izpolnila 97 % plana. Dobave Železarni Jesenice so izpolnjene 80 %, Železarni Štore 90 % in Verigi 110 %. Zaostajajo dobave kovanih proizvodov, jeklenih odlitkov (48–54 %) in gredic (19 %).

Železarna Štore je v letu 1984 dobavila drugim delovnim organizacijam v SOZD 25.068 ton izdelkov in s tem izpolnila plan medsebojnih dobav s 107 %. Dobave Železarni Jesenice so za 13 % presegle planirane količine, dobave Železarni Ravne so bile izpolnjene 86 %, Verigi pa 99 %. Manjše od planiranih so bile dobave valjanega paličastega jekla (okoli 30 %).

Navedeni odstotki, ki se nanašajo na delovne organizacije, predstavljajo le količinsko izpolnitev plana medsebojnih dobav, medtem ko asortiman dobav ni bil vedno enak planiranemu.

KADRI IN OSEBNI DOHODKI

Decembra je bil povprečni osebni dohodek za 182 ur dela v SŽ 46.723 din. Železarne so dosegle povprečje 47.274 din, predelovalne 42.207 din in storitvene organizacije 63.918 din. Predelovalne delovne organizacije so zaostale za povprečjem SOZD za 10 %, železarne so ga presegle za 1 %, storitvene organizacije pa za 37 %.

V primerjavi z novembrom so decembra vse delovne organizacije razen Plamena izplačale višje osebne dohodke, Plamen pa je to storil že v novembru.

Osebni dohodki v SOZD SŽ so se v letu 1984 povečali za 50 % glede na leto 1983. Dosegli so povprečno višino 29.157 din. Železarna Štore, Veriga, Žična in Metalurški inštitut povprečno rast v SOZD presejajo za 1–5 indeksnih točk, ostale delovne organizacije in delovna skupnost SŽ pa za njo zaostajajo od 1–9 indeksnih točk. Rast OD v železarnah je enaka rasti v predelovalnih delovnih organizacijah (50 %).

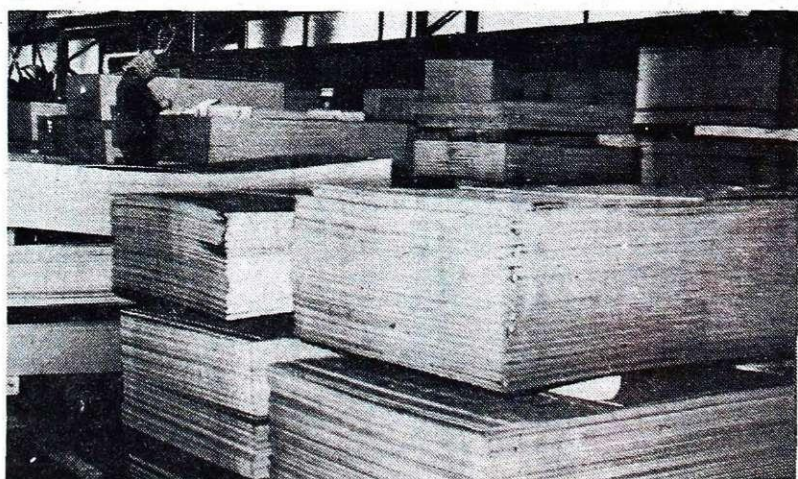
Rast OD v SOZD v letu 1984 je bila glede na plan večja za 15 %, po delovnih organizacijah pa je planirani OD presežen za 9–24 %.

POPREČNI OSEBNI DOHODEK/182 UR V 12. MESECU 1984

DO	Kum. popr. 1983	Doseženi OD in prejemki iz sr. DO za mesec	OD in prejemki iz sr. DO za obdobje	Indeksi 4/2
1	2	3	4	5
Želez. Jesenice	19.382	51.155	28.862	149
Želez. Ravne	19.711	40.547	29.464	149
Želez. Štore	19.962	51.546	30.236	151
Plamen	18.423	32.785	26.299	143
Tovil	18.871	44.196	26.524	141
Veriga	17.857	45.415	27.544	154
Žična	17.637	41.829	26.974	153
MI	25.839	61.950	39.935	155
IB SŽ	25.749	75.031	37.571	146
DSSS SŽ	27.507	78.418	40.907	149
SOZD SŽ	19.453	46.723	29.157	150

Konec decembra je bilo v SOZD SŽ zaposlenih 18.608 delavcev, od tega v železarnah 15.857, v predelovalnih organizacijah 2.603, v storitvenih organizacijah in delovni skupnosti SŽ pa 148 delavcev. Glede na november se je število zaposlenih v železarnah povečalo za 28 delavcev, v predelovalnih organizacijah zmanjšalo za 9 delavcev, v storitvenih organizacijah pa prav tako zmanjšalo za 1 delavca.

V letu 1984 je bilo v SŽ povprečno zaposlenih 18.495 delavcev. To je za 3 % manj, kot smo planirali in za 1 % več kot v letu 1983.

Odprema valjarne bluming (foto I. Kučina)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Trinajsta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v petek, prvega februarja, na njej pa so obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovnih in merilnih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe, priprave na obravnavo zaključnih računov in financiranje prehrane med delom.

Samoupravni sporazum je obrazložil predsednik izvršnega sveta sindikata, vodja temeljne organizacije pa je poudarila, da analitična ocena ni dokončna in se ne sprejema na referendumu, ker jo bodo še dopolnjevali in usklajevali.

Izvršni odbor je računovodstvu temeljne organizacije predlagal, da se v zaključnem računu vsebinsko osredotoči na oceno kakovosti pridobivanja, razporejanja in gospodarjenja z dohodkom ter na konkretizacijo ciljev ekonomske politike v planih organizacij združenega dela in razpravo o delu in poslovanju ter planih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti in materialne proizvodnje.

Predlagali so, da se naredi povzetek zaključnega računa, tako da bo razumljiv vsakemu delavcu.

Strinjali so se z načinom financiranja prehrane delavcev med delom in potrdili, da je treba dovoljeni znesek za prehrano med letom večkrat ponovno ovrednotiti.

TOZD PROFILARNA

Na štirinajsti seji sindikalnega odbora, ki je bila v petek, prvega februarja, so obravnavali samoupravni sporazum o skupnih merilih in osnovah, zdravniško in preventivno letovanje, pravilnik o samopomoči in navodila občinskega sindikalnega sveta glede zaključnih računov.

Na predlog samoupravnega sporazuma o skupnih merilih in osnovah za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe niso imeli pripomb.

Potrdili so predlog oddelka za medicino dela za preventivno in zdravniško zdravljenje sodelavcev.

Predsednika sindikalnega odbora so zadolžili, da na naslednji seji zbora delavcev razloži pravilnik o samopomoči, da se bodo člani kolektiva lahko opredelili do te oblike pomoči.

Strinjali so se z navodili občinskega sindikalnega sveta glede zaključnih računov in se seznanili o prehrani delavcev v naši občini. Imenovali so nosilca srebrnega znaka sindikatov in člana komisije za inovacije TOZD Profilarna.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Prva seja osnovne organizacije sindikata v tem letu je bila v sredo, šestega februarja, na njej pa so obravnavali predlog kandidatov za podelitev srebrnega znaka sindikatov za leto 1985.

Za srebrni znak sindikatov so predlagali dva sodelavca. Obravnavali so še višino socialnih pomoči za sodelavce, ki že dalj časa bolujejo ter druge finančne izdatke.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Tudi člani sindikata te osnovne organizacije so se zbrali v sredo, šestega februarja, ter obravnavali informacijo občinskega sindikalnega sveta o oblikovanju blagajne vzajemne pomoči, informacijo o razpisu referenduma, izvedbo tekmovanja v sankanju in pomoč obolelim sodelavcem.

Pri obravnavanju informacije o oblikovanju blagajne vzajemne pomoči so ugotovili, da je v pravilniku še veliko pomanjkljivosti in nejasnosti, zato jih je treba do naslednje seje razčistiti.

Sodelavci iz oddelka proge so opozorili na visok družbeni plan, ki ga zaradi pomanjkanja vložka ne morejo doseči. Poleg tega so opazili, da v primeru, ko proga zaradi pomanjkanja vložka ne obratuje, sodelavci na oddelku priprave dela normalno delajo. Vodjo priprave dela so zadolžili, da do naslednje seje pripravi pismo poročilo o tem, kateri sodelavci so delali, ko je proga mirovala.

DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE

Na deveti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, ki je bila v sredo, šestega februarja, so obravnavali poročila občinskega sindikalnega sveta in stališča glede zaključnih računov, razne oblike pomoči sodelavcem in organizacijam in organizacijo referenduma.

Obravnavali so stališča občinskega sindikalnega sveta do osnutka resolucije in menili, da Železarna, posebno njihova delovna skupnost, na

tem področju zelo intenzivno dela. Nekatera stališča občinskega sveta bo treba po njihovem mnenju še preveriti.

Ugotovili so, da so združevanja na področju kovinsko-predelovalne industrije že bila, vendar brez večjega uspeha. Menijo, da si manjše delovne organizacije želijo takega združevanja le takrat, ko so v težki gospodarski situaciji.

Menijo, da sredstva za zdravstvo v letošnjem letu ne bi smeli okrniti, zato predlagajo, da se manjkajoča sredstva poiščejo pri drugih virih oziroma dejavnostih, ki niso tako življenjsko pomembne.

Glede reševanja problematike javnega potniškega prometa v občini so menili, da bi prevozniška podjetja morala več vlagati v osnovna sredstva oziroma v posodobitev voznega parka. Obenem ugotavljajo, da ima samo Železarna organizirane prevoze svojih delavcev, vendar jih koristijo tudi delavci drugih delovnih organizacij in študenti. To pa povzroča gnečo in slabša pogoje vožnje. Z novo organizacijo potniškega prometa v občini bi se pogoji bistveno izboljšali.

Analizirali so delovanje delegatskega sistema in ugotovili, da se delegacije redno sestajajo in da na skupščinah ni bilo neopravičenih izostankov.

Člani izvršnega odbora so poudarili, da ne dobivajo vabil za seje odbora za delovna razmerja niti gradiva in tako ne morejo dati svojega mnenja. Ena od osnovnih nalog sindikata pa je, da zagovarja in predstavlja interese delavcev.

Obravnavali so prošnjo sodelav da se preverijo dela in naloge kor spodentk in izenačijo njihove pl cilne skupine.

Člani izvršnega odbora so menili da bi bilo potrebno več poveza med posameznimi sindikalnimi c ganizacijami v Železarni, saj je ve ko problemov, ki bi jih lahko rešev li skupno.

TOZD ENERGETIKA

V ponedeljek, 11. februarja, je bila osma seja osnovne organizacije sindikata, na njej pa so obravnavali pregled sklepov prejšnje seje in z pisnika delovne konference, posl vno poročilo za leto 1984 in naloge : letošnje leto, organizacijo praznov nja dneva žena in rekreacijskeg dne ter oceno dosedanjega dela v dje temeljne organizacije.

Dogovorili so se, da bodo za petd setletnike kupili knjižna darila, so alno pomoč ob bolovanju nad tri m sece pa povečali. Menili so, da se bl gajna vzajemne pomoči zaradi ve ke inflacije ne oblikuje.

Večina delegatov samoupravn delovnih skupin je podprla ponov kandidacijo sedanjega vodja teme ne organizacije. Na njegovo dosed nje delo so bile podane nekatere p pombe, ki naj bi jih upošteval p svojem nadaljnjem delu, če bo por vno imenoval.

Delegat samoupravne delov skupine toplotna energija je zanir lo, zakaj niso podatki o otežkočen dodatkih in premijah objavljeni i oglasnih deskah. Zahtevajo, da se problem reši!

L. K.

Aglomeracija, skladišče koksa in rude (foto I. Kučina)

PRISPEVKI ZA MEDICINSKE APARATURE

V februarju so za medicinske aparature v jeseniški bolnici darovali: Vlasta Kokošinek, C. heroja Verdika 27, Jesenice — dobljena stava — 4.750 din;

KO ZB NOV Dovje-Mojstrana — namesto venca umrlemu članu Slavku Frelihu iz Mojstrane — 2.000 din;

Planinsko društvo Jesenice, namesto venca za pokojnega Maksa Medja — 4.000 din;

OOS BUSP Jesenice, namesto venca na grob pokojnega očeta tov. Dasoviča — 3.500 din;

Marjan Dnerič, Lancovo 3, Radovljica, prispevek 5.000 din;

Rudolf Arh, Kočna 23, Blejska Dobrava, v spomin na svoje pokojne — 2.000 din;

Tone Tomazin, Bokalova 10, Jesenice, namesto cvetja na grob pokojnemu Maksu Medja — 2.000 din;

Tone Tomazin, Bokalova 10, Jesenice, namesto cvetja na grob prijatelju Jožu Ulčarju — 2.000 din;

Stanovalci Titove 85, Jesenice, ostanek denarja od cvetja za pokojnega Miroslava Nikoliča — 2.700 din;

Stanovalci Ceste revolucije 5, Jesenice, namesto venca za pokojni Marjeto Dejak — 4.000 din;

Vida in Egidij Matič, Žirovnica 7, namesto cvetja na grob sestričn Tončka Jan — 1.000 din;

Aljož Rozman — TOZD orodja na Veriga Lesce — prispevek 6.000 din;

OOS LB TBG PE Jesenice — namesto venca ob smrti Anice Petrič iz Podkorena — 3.500 din;

Sodelavci raziskovalnega oddelka ŽJ, namesto venca pokojnemu inž. Dušanu Sikošku st. — 2.350 din;

Prijatelji z družinami: inž. Jože Novak, inž. Milan Marolt, inž. Pavle Hafner, Tončka Hafner, Mojca Kovič, Andreja Souček-Hafnerjeva, Jeka Čehova s sinovima, Mimi Čehova, Drago Cerar, Bogo Homovec, Francka Zupančič, Dore Čufer in Maks Dimnik — namesto vencev in cvetja ob smrti inž. Mileta Nikoliča — 12.000 din;

Sostanovalci Titove 82, Jesenice — poleg venca na grob pokojni Francki Bohinc — 2.040 din;

Stanovalci bloka Cirila Tavčarja 2, Jesenice — namesto venca za pokojnega inž. Dušana Sikoška — 4.950 din.

Delavci TOZD Profilarna — Železarna namesto cvetja za pokojnega Ivana Lavtižarja, očeta sodelavca — 5.700 din.

Skupna vsota zbranega denarja je 482.333,50 dinarjev. Delavci splošne bolnice Jesenice in uredništvo Železarja se zahvaljujemo za prispevke!

Pridružite se tudi vi in prispevek namesto vencev in cvetja na grob pokojnim ali namesto drugih volil, čestitk in podobno, nakažite na žiro račun: SPLOŠNA BOLNICA JESENICE, številka 51530-603-31205, z navedbo: »namesto venca za tega in tega ...«, darila in podobno.

ŠTIRIDESETLETNICA BOMBARDIRANJA JESENIC IN TRANSPORT V KONCENTRACIJSKO TABORIŠČE DACHAU

Vlak z ljubljanske železniške postaje je s prvega tira odpeljal 28. februarja 1945 okrog 23. ure 30 min. V kompoziciji so bili sami tovorni vagoni, napolnjeni z zaporniki iz ljubljanskih sodnijskih zaporov, poslanih v koncentracijsko taborišče Dachau.

Vagoni so bili močno zastraženi, ker je bilo v njih okrog 300 zapornikov, obdolženih »velikih grehov« proti velikemu rajhu. Na železniški postaji Lescce—Bled so jim priključili še nekaj vagonov z zaporniki iz begunjskih zaporov. Na jeseniško postajo smo prispeli 1. marca zjutraj. Na postaji je bilo vse mirno, samo policija se je sprehajala po peronu in pričakovala naš prihod.

V vsakem vagonu je bilo po 40 zapornikov in niso mogli vsi naenkrat sedeti, zato smo se menjavali. Postanek na Jesenicah je bil precej dolg, med postankom pa smo doživeli tudi letalski alarm. Močno zastražen vlak je odpeljal proti Hrušici, kjer naj bi počakal na konec nevarnosti. Po nekaj urah se je ozračje res umirilo in so nas odpeljali nazaj na železniško postajo Jesenice.

Med nami je bil tudi ujet partizan, borec Gradnikove brigade, Mirko Kariš, ki je bil pred odhodom v partizane zaposlen pri železnici na Jesenicah, sedaj živi v Postojni. Mirko je kmalu spoznal ljudi, ki jim je lahko zaupal. Nekemu moškemu, ki ga je dobro poznal, je naročil naj sporoči ženi, ki je stanovala v železniškem stanovanju blizu postaje, da ima moža v transportu za taborišče v Nemčijo. Žena je nemudoma prišla, s seboj je imela tudi obe hčerki, stari okrog deset let. Skromen zavitek, ki ga je imela v roki, je oddala nemškemu vojaku, da mu ga izroči. Vojak je zavitek ponudil Mirku, ki pa je takoj ugotovil, da zavitek ni njegov in ga je hotel vrniti. Svetovali smo mu, da naj ga obdrži, sicer se tega ne dobi. Ubogal nas je, čeprav nerad, kajti njegov zavitek je obdržal Nemec zase.

Med tem so sirene ponovno zatuli alarm. Policija na postaji je preganjala ljudi v zaklonišča. Letala so bila že nad mestom in odmetavala svoj težek tovor. Takoj za prvo skupino je priletela druga skupina letal in prav tako kakor prva odvrгла bombe. Zadata je bila tudi železniška postaja. Od nas ni bil nihče ranjen, čeprav je kamenje padalo po vagonih. Priletela je še tretja skupina letal, ki pa na srečo ni ničesar odvrгла.

Vlak, ki nas je vozil, je stal na petem tiru. Ker je bila proga pred njim porušena, smo morali precej časa čakati, da so jo zasilno popravili. Ko je vlak odpeljal z železniške postaje, smo opazovali razdejavanje, ki so ga povzročile bombe. Ko smo se pred bombardiranjem vračali s Hrušice na Jesenice, smo opazovali nemške oficirje v hotelu Triglav, kako se ve-sele pri vrčku piva in dobri jedi. Med bombardiranjem pa je bil hotel popolnoma porušen, oholi Nemci pa so ostali v njegovih ruševinah. Ko smo si ogledovali to razdejavanje, nas je Mirko Kariš opozoril, da o njegova žena in hčerki žive in zdrave, češ da jih je videl, kako so prihajale z bližnjega hriba proti železniški postaji. Te pa niso bile njegove, ker so bile vse tri ranjene in odpeljane v bolnico, kar je zvedel šele po vojni, ko se je vrnil iz taborišča.

Vožnjo smo nadaljevali počasi proti Celovcu, kjer je bil daljši postanek. Tudi od Celovca naprej je bilo veliko postankov zaradi porušenih prog in stalnih alarmov. V Dachau smo prišli tretjega marca okrog polnoči. V treh dneh vožnje so nas samo enkrat spustili, da smo opravili svoje potrebe. V našem vagonu smo imeli še kar srečo, ker je bila v podu manjša odprtina (nalomljena deska), da smo lahko tam opravljali potrebo.

Z dachauske železniške postaje smo proti taborišču korakali v osmih vrstah. Bili smo premraženi in lačni in mislili smo samo na večerjo. Hrane ni bilo, pač pa demoralizujoč nagovor nekoga iz taboriščnega vodstva, ki nas je sprejel. Takole nekako je dejal: Dobro pogledite most, prek katerega ste prišli v taborišče, ta most je samo vhod, ko pa ga je nekdo vprašal, kje je izhod, je pokazal na dimnik krematorija.

Kopalnica, v katero so nas nagnali, je bila tako velika, da smo se lahko vsi naenkrat kopali in to v popolnoma mrzli vodi. Dobili smo taboriščne obleke, svoje pa oddali. Svoje ga ni smel nihče ničesar obdržati. Tudi obrili so nas po vsem telesu, ostrigli pa samo po sredi glave in to pet centimetrov širok pas. Ko je bilo vse to opravljeno, se je začelo dani. Odpeljali so nas na skromen

zajtrk — grenko črna kava in kosček kruha. Po tem »zajtrku« smo že dobili krampe in lopate in odšli takoj na delo. Hodili smo zasipat jame, ki jih je povzročilo bombardiranje.

Delati nismo mogli veliko, ker so se alarmi kar vrstili in smo morali v zaklonišča. Na delu smo bili po dva najst ur na dan. Nedelje so bile proste. Tako je tek el čas naprej. Ko smo prišli z dela izčrpani in lačni, smo imeli najprej eno uro časa, da se pregledamo, če imamo kaj uši, naka smo morali dati perilo v kontrolo. Če je kontrola dobila v perilu kaj »živega«, si ostal 24 ur brez hrane. V tej komistiji so bili interniranci — sami izobraženci in moram reči, da so bili dobri ljudje. Če so kaj našli, so sami uničili, seveda pa so s tem veliko tvegali.

Čas je počasi tek el naprej. Po mesecu dni smo imeli zelo površen zdravniški pregled. Nabrali so ljudi, ki so bili še toliko sposobni, da so lahko hodili na delo. Nabrali so nas za cel transport in nas poslali v taborišče Ibarlingen, podružnico Dachau, ki je bilo ob Bodenskem jezeru na švicarski meji. Tam pa je bilo še precej slabše kakor v Dachau. Za sprejem nas je kapo ošprical z mrzlo vodo, da smo odšli vsi premočeni spat.

Kopali smo pod zemljo prav poleg Bodenskega jezera, kjer so gradili vojno industrijo. Na enem koncu smo se kopali, na drugem pa je že tekla proizvodnja. Delali smo po 12 ur na dan, med tem časom smo imeli samo 15 minut prosto, da smo pojedli skromno hrano, ki smo jo dobili. Kazni pa so bile zelo hude: za vsak prekršek si dobil 25 udarcev s palico po zadnjici.

Nekoga dne smo zvedeli, da se fronta hitro približuje, da so zavezniški že prešli francosko-nemško mejo, da so od nas oddaljeni le okrog 60 km. Po nekaj dneh so se že zaslislali topovi, ki so nam prinašali rešitev. Mi pa smo še kar naprej hodili na delo. Tudi disciplina ni nič popustila.

Po nekaj dneh, datuma se na žalost ne spominjam, moralo je biti okrog 20. aprila 1945, smo šli na nočno delo, okrog polnoči pa smo morali nemudoma delo zapustiti in se vrniti v taborišče, kjer je bilo že vse pripravljeno za odhod. Sklican je bil zbor in preštevanje. Ker jih je nekaj manjkalo, so se s psi pognali po taborišču. Kakšne so bile posledice tega lova, ne vem. Odpeljali so nas na železniško postajo, kjer so nas prvič čakali osebni vagoni. Čeprav smo bili sami okostnjaki, smo v veliki gneči komaj dihali in tudi zraka nam je primanjkovalo, ker oken nismo smeli odpirati, ker so bile straže vedno v skrbeh, da ne bi kdo pobegnul.

Ceste so bile nabito polne, ker so se ljudje masovno umikali pred fronto. Vlak ni imel postankov, razen, da so napolnili vodo in gorivo. Naslednji dan zjutraj smo spet bili na Bavorskem. Vlak se je ustavil na železniški postaji Allach pri Münchnu. Taborišče Allach je bilo podružnica Dachau. Na postaji smo čakali celo uro in se še bolj prehladili, ker je vlekla mrzla burja, mi pa smo bili slabo oblečeni. Ko smo prišli v taborišče, so nas postrojili na velikem prostoru. Spet smo čakali celo uro, naka smo se morali do golega sleči. Prinesli so veliko litoželezno kad in jo napolnili z mrzlo vodo, vanjo pa nasuli malo praška z razlago, da je proti tifusu. Vsak interniranec se je moral vleči v kad tako, da ga je voda zalila čez glavo, po tem pa se postaviti v drugo vrsto. Čakati smo morali toliko časa, da je prišlo na vrsto vseh 1200 kaznjencev, kar je trajalo približno dve uri. Po tem so nas nagnali v barake brez pogradov. Po podu je bilo malo slame, dobili pa smo vsak majhen kos odeje v velikosti namiznega pregrinjala.

Fronta pa se je vedno bolj približevala, vedno več letal je bilo v zraku in tudi topovi s fronte so se že močno slišali. Po nekaj dneh negoto-

vosti je prišel v barako nek taboriščni funkcionar in nam povedal, da SS policija odhaja na fronto, taborišče pa so prevzele civilne straže, da nas izroče Anglo-Američanom. Po treh dneh se je SS policija zopet vrnila in zasedla utrabe okrog taborišča. Proti večeru so po cesti iz smeri Dachauva prihrumeli tanki in oklopna vozila. Prišel se je strahovit boj, na srečo je bil zelo kratek, kajti ameriške sile so bile v strašni premoči. Zmračilo se je in boji so prenehali, vse je bilo mirno. Skrbelo nas je, če so se Američani umaknili. Po tem zatišju pa se je spet začela močna kanonada, ki je trajala vso noč. Kaj napadajo, nismo vedeli, ker nismo smeli iz barak. Proti jutru se je vse umirilo. Ko se je zdanilo, so priletela ameriška letala, kmalu za tem je v taborišče pripeljal tudi džip, na njem pa so bili štirje zavezniški vojaki s kamero in so posneli vse, kar je bilo pomembnega. Vstopili so tudi v našo barako, kjer so nas našli popolnoma gole in izčrpane. Tudi nas so posneli s kamerami. Tega srečanja smo bili zelo veseli, s solzami v očeh smo jih objemali. Obljubili so nam, da nam takoj pošljejo hrano in obleko, kar so tudi izpolnili. Po nekaj urah smo že dobili nemško vojaško obleko. Veseli smo je bili, saj je bilo vse novo. Tudi hrana je prispela v zadostni količini.

Cez nekaj dni smo že imeli zdravniški pregled. Mnoge so nas poslali v bolnico, ker so ugotovili okužbo s tifusom, meni pa poleg tifusa še meningitis. Nemci so nas okužili v kadi, v kateri smo se morali namakati. Čeprav smo bili pod stalno zdravniško kontrolo, jih je v bolnici mnogo pomrlo.

Bolnicó sem zapustil konec meseca maja. Poslali so me v karanteno, nato pa v barako, kjer so bili sami Jugoslovani. Takrat je bilo že vse pripravljeno za vrnitev v domovino. Ponovno sem se srečal z Mirkom Karišem, pa sem ga komaj spoznal, ker je bil tako izčrpan. Vesela sva bila, da sva vsaj ostala živa. Po nekaj dneh so nas obvestili, naj se pripravimo za pot v domovino.

Petnajstega junija zjutraj so prišli ameriški vojaški kamioni, ki so nas pripeljali do Kamnika, kjer je bila zbirna baza. Od tam so nas po nekaj dneh s traktorji odpeljali do Ljubljane, od koder smo nadaljevali pot vsak na svoj dom.

Ko sem šel skozi Ljubljano, sem takoj pomislil, koliko nas je bilo takrat, ko smo odšli iz tega mesta v taborišče in kako malo se nas je vrnilo. Koliko so jih požrli dachauski krematoriji?!

PRIPIS: Vse, ki so bili v tem transportu in to doživljali, prosim, da me dopolnijo, če sem kaj bistvenega pozabil. Jože Albreht

OB 40-LETNICI ZAVEZNIŠKEGA BOMBARDIRANJA JESENIC

V četrtek, 1. marca 1945. leta, je skupina trinajstih anglo-ameriških motornih bombnikov v dveh valih bombardirala Jesenice. Prvi val letal je priletel okrog dveh popoldne. Letala so preletela mesto v treh skupinah, toda bombe sta odvrgli samo prvi dve. Največ bomb je padlo okrog železniške postaje, na prostoru od današnje gimnazije do jeseniške cerkve. Močno so bile poškodovane ali porušene mnoge stavbe, med njimi dve železniški stavbi, hotel Paar, gostilna Peklár, hotel Triglav, Stanovnikova hiša in še več drugih.

Tik pred bombardiranjem je iz ljubljanske smeri pripeljal na Jesenice vlak z interniranci. Bil je zadnji transport, ki je odpeljal z Gorenjske v Dachau. Med bombardiranjem je transport stal na postaji, vse naokoli je bilo razrušeno, vagoni so poskakovali, več stražarjev transporta je bilo ubitih, toda nihče od internirancev.

Na tem transportu je bil tudi ujeti partizan Stanko Noč s Koroške Bele, ki mi je pred leti o tem povedal naslednje:

»Iz zapore na Jesenicah so nas odpeljali v Begunje. Prvega marca 1945. leta so nas v Lescch potisnili na vlak za Dachau (vlak je pripeljal iz Ljubljane). V vagonu nas je bilo kakih 30 zapornikov. Vlak je prisopihal na Jesenice, ko so sirene pravkar oznanjale alarm. Pri prvem alar-

Posledice bombardiranja Jesenic, 1. marca 1945 (foto arhiv tehnični muzej Železarne)

Porušeni hotel Park ob bombardiranju, 1. marca 1945 (foto arhiv tehnični muzej Železarne)

Ob bombardiranju porušena hiša dr. Stanovnika, v kateri je bil jeseniški gestapo (foto arhiv tehnični muzej Železarne)

mu so vlak umaknili do Hrušice, potem pa so nas spet vrnili na postajo. Ko so zavezniška letala začela bombardirati mesto, smo bili zaprti v vagonih, ki so stali nasproti jeseniške pošte. Deset metrov od našega vagona so bombe do tal porušile pošto, vsi tiri so bili uničeni. Stražarja vagona je ubila bomba. Na naš vagon je priletela velika skala. Vagon se je tresel od silne eksplozije, ki je odmevala okrog nas. Daleč naokrog je bilo vse uničeno, le naši vagoni so stali sredi postaje. Na našem vagonu je bila luknja, toda premajhna, da bi lahko splezali ven. Če bi med bombardiranjem skušali pobegniti, ne bi prišli daleč, ker bi nas ubile zavezniške bombe.

Ko je Fani Noč z Javornika zvedela, da je na Jesenice pripeljal transport z zaporniki in da je na tem transportu tudi njen svak Lojze Treven (Lojze je bil mož Zofije Treven, rojene Noč, katero so gestapovci ustrelili v Dragi skupaj z jeseniškimi in javorniški mladinci januarja 1942), je pohitela na Jesenice, v rokah pa je imela košarico s hrano in pijačo za vsaka. Blizu postaje jo je ubila bomba.

Tistega dne je z vlakom s Primorske prišla aktivistka OF Dana Planišček, hčerka Lavoslava Planiškega, katerega so Nemci ustrelili v Dragi decembra 1941. leta (Planiščkovi so po prvi svetovni vojni živeli na Jesenicah). Tudi Dano, staro 19 let, je ubila bomba. In še nekaj Jeseničanov. Na matičnem uradu na Jesenicah mi niso mogli dati natančnega števila teh žrtev, ker so jih nekateri prijavljali šele čez več dni, pri nekaterih pa ni povsem jasn vzrok smr-

ti. Zato prosim vse sorodnike tedaj ubitih žrtev (in pri bombardiranju Jesenic aprila 1945), da o njih pošljejo podatke tehničnemu muzeju Železarne (s kratkim življenjepisom).

Po nemških poročilih je bilo zaradi bombardiranja na Jesenicah 107 mrtvih, 60 hudo in 90 lažje ranjenih, med temi je bilo kakih deset odstotkov domačinov.

Največ Nemcev je bilo ubitih v hotelu Triglav. Tam so se na kosilu zbrali voditelji nacionalistične stranke iz Podonavja, ki so se iz tistih krajev umaknili, ko je narodnoosvobodilna vojska začela ofenzivo. Vsi so bili ubiti med bombardiranjem.

Kako pomembni vojaški in politični funkcionarji so pri tem bombardiranju izgubili življenje, lahko sklepamo po tem, da so se njihovega pogreba na kranjskem pokopališču udeležili najvišji nacistični funkcionarji s Koroške in Gorenjske, med njimi gauleiter dr. Rainer, general SS Erwin Rösener, nosilec viteškega križa general Noeldichen in drugi. Dr. Rainer je na grob položil Hitlerjev venec.

Pri tem je čudno, da ni bil ubit ne ranjen nihče od jeseniških gestapovcev in nihče iz Druschkejeve družine, čeprav je bomba eksplodirala na strehi hiše.

Po bombardiranju so mnogi nemški uradniki svoje družine preselili v Gozd Martuljek in Kranjsko goro. Druschke je žena Hildo in otroke preselil v hotel Jeklar na Bled (zdaj hotel Jelovica).

Izpostava jeseniškega gestapa se je preselila v Črunkovo vilo na Plavž (v njej so sedaj občinske družbenopolitične organizacije), pred vselitvijo pa so iz vseh bližnjih hiš izgnali stanovalce. Stanovnikova hiša, v kateri je bila izpostava gestapa, je bila namreč med bombardiranjem hudo poškodovana.

Jože Vidic

Bombardirane Jesenice, 1. marca 1945 (foto arhiv tehnični muzej Železarne)

DELEGATSKA SKUPŠČINA RTV LJUBLJANA O USMERITVAH TV KOPER IN O JAVNIH RAZPRAVAH O PROGRAMU RTV

Na sedmi redni seji skupščine RTV Ljubljana, ki je bila 20. februarja, so delegati najprej govorili o položaju in usmeritvah TV Koper — Capodistria, o kateri je bila podana obsežna informacija, ki so jo pripravili delavci te TOZD, ki je bila konstituirana v okviru RTV Ljubljana decembra 1973.

Ta TV hiša s specifičnim narodnostnim značajem v odnosu do italijanske narodnostne skupnosti v Jugoslaviji in do slovenske v Italiji, je tudi dejavnik jugoslovanske politike odprtih mej in dobrososedskih odnosov. To je tudi odprto okno naše stvarnosti in življenja, ki ga gleda nad pet milijonov ljudi. Žal pa ob izredno hudi konkurenci italijanskih TV postaj, predvsem privatnih, njeni signali ne sežejo dalje od Benetk, slabo pa so sprejemljivi v severni Primorski, Benečiji in v hrvaški Istri, četudi je bilo doslej postavljenih že 39 pretvornikov.

Delegati so menili, da bi morala kljub vidnemu poglobitvi programov kopska TV izmenjati več slovenskih in drugih jugoslovanskih programov, ki naj bi jih posredovala na zahod. Zavzeli so se za širjenje pretvorniške mreže, da bo program lahko gledan doma in v sosednji deželi. TV Koper naj med drugim oblikuje temeljito analizo vsebine in strukture svojega programa.

Posebno pozornost so delegati namenili odgovorom in pojasnilom vodstev radia in TV Ljubljana na predloge in pripombe občanov z javnih razprav o RTV programih za leto 1985. Iz številnih izvelekov pismen gledalcev, med katerimi jih je tudi veliko z Gorenjske, se da zaključiti, da velika večina gledalcev ni zadovoljna s programi. Največ pripomb je bilo letos na novoletni spored RTV Ljubljana. Plaz vprašanj so gledalci postavili tudi glede predvajanja Dinastije na prvem programu. Veliko pripomb je na zamujanje posameznih oddaj, prepogostih reklam, starih filmov, zvrsti moderne ali narodno zabavne glasbe, časovnih razpo-

redov informativnih oddaj in filmov, slabega pokrivanja s signalom prvega in drugega programa v nekaterih oddaljenih krajih. In še bi lahko naštevali.

V odgovorih so bile podane obrazložitve vodstev obeh programov — radijskega in televizijskega. Glede premika TV Dnevnika na 20. uro oz. na 20.30 v poletnem času so se vsi jugoslovanski studiji sporazumeli, da ostane pri istih urah, ker se dejansko delovni čas kljub poletnemu času ne spreminja. Ljudje vstajajo in odhajajo na delo v istem času poleti in pozimi. Razen tega bi se zadnja oddaja, drugi dnevnik, začela šele po 23. uri.

Kar zadeva netočnost napovedanih oddaj so televizijski delavci našli več vzrokov. Na prvem mestu so krivi avtorji oddaj, ki se ne držijo načrtovanih minutaj, pri čemer se izgovarjajo na krnitev celovitosti sporočila. Izgovarjajo se na pripombe gledalcev, da je treba oddajo zaključiti do konca, na pa opravičiti z »žal, čas za našo oddajo je potekel.« Kljub temu bodo na TV temu vprašanju namenili kar največjo pozornost in po potrebi izvajali ukrepe. Za zamujanje so pogosto krive tudi reklame, ki so zaradi materialnih potreb TV Ljubljana med nepogrešljivimi viri dohodkov. Najbrž pa je najbolj učinkovita pot dvig cen in selektivnejša izbira propagande, ki je zaradi nizkih cen za naročnike zelo konjunkturna.

Sicer pa je programska nedisciplina vsejugoslovanska navada. Do časovnega odstopanja pogosto prihaja tudi zaradi čakanja vključitve v skupni jugoslovanski program, ki se največkrat ne začne ob napovedanem času. Ker vse tuje programe kupujejo vsi jugoslovanski centri, kopije prihajajo v RTV Ljubljana zadnji trenutek, zato se dolžine oddaj pogosto zelo razlikujejo od napovedanih v predhodnih informacijah.

Do razlik med dejanskim začetkom oddaj in časom, ki je naveden v časopisih, pride tudi zato, ker časopisi ne upoštevajo naknadnih obvestil o spremembah TV sporedov. Očitki gledalcev na sočasnost enakih ali podobnih oddaj, na primer filmov, na prvem in drugem programu, ne ustrezajo stanju, razen v petkih zvečer (nočni kino). Veliko je bilo pripomb na TV nadaljevanke in njihovo ponavljanje, a zagotovo največ na predvajanje neskončne nadaljevanke Dinastije. Zvedeli smo, da je filmsko uredništvo in njegov svetovet že pred nakupom in po ogledu Dinastije nasprotovalo predvajanju, v pričanju o neakakosti — jari kači — ki zapolnjuje preveč terminov in iz sporeda izriva druge bolj kakovostne nadaljevanke. Uvrščanje te na ljubljanski prvi program od prve epizode dalje, kot zahtevajo številni gledalci, bi povzročilo pravo nasilje na malih zaslonih, ker bi jo predvajali hkrati na prvem kot na prevzetem drugem programu.

Kaj več o filmskem sporedu in glasbenih in športnih oddajah pa v prihodnji številki.

JR

SREČANJE KURIRJEV PRI PSTNAKU V ZGORNJI RADOVNI

Snidenje pri Pstniku v Radovni je bilo prijetno, obujali smo spomine na zadnjo zimo vojne leta 1944—1945.

To zimo je na Mežakli zapadlo več kot meter in pol snega; gibanje je bilo skrajno naporno. Kurirska zveza je morala vsakodnevno redno potekati do Save in preko nje na Belško polje. Zveza je bila trn v peti gestapu na Jesenicah. Hajke na Mežakli so se to zimo vrstile zelo pogosto in v njih je sodelovalo tudi do sto dobro oboroženih Nemcev in raztrgancev. Konec novembra so napadli in zažgali transportno taborišče nad Zgornjim Kozjem za Petelinom. Takrat je bil ranjen v nogo Poldo Ferjan, zavlekel se je v gosto smrečje in v pokril s snegom. Naključje je hotelo, da ga niso iskali, ker so iznenada raztrganci ujeli partizanko Mici Bevc, ki so jo potem ustrelili v tilnik, jo slekli in pobrali obleko in nove čevlje, ki jih je pred dvema dnevi dobila od domačih. Ustreljeno so pustili na pol golo v snegu na stezi. Naslednji dan smo jo pokopali. Po svobodi so jo domači prekopali in počiva v parku borcev na Jesenicah.

Pri vsakem na novo zapadlem snegu so nam domačini iz Gorij uredili pot od Zgornjega do Spodnjega Kozjaka in preko Raven navzdol. Vozili so hode in nam s tem omogočili hojo po tej poti, kajti raztrganci so iskali svežo sled. Naša stranska pot, ki se je odcepila od glavne, je morala biti skrita, to pa smo naredili tako, da smo se vzpenjali preko lestve na hrib in jo potegnili za seboj. Lestev smo za grebenom skrili v smrečje, bivališče pa je bilo 300 metrov višje v gostem smrečju. Pri vsakem vstopu smo morali poklicati z žvižgom ali geslom, da smo dobili lestev.

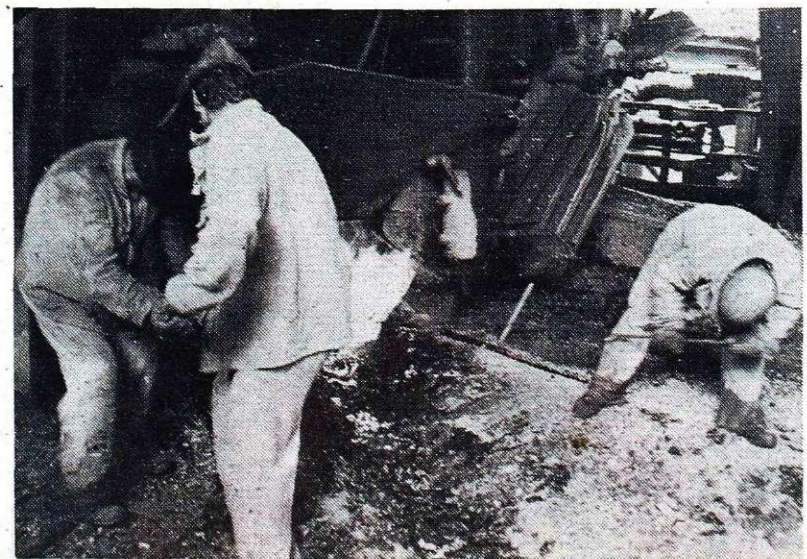
Srečanje je bilo povezano s 40-letnico, ko so nas Nemci in raztrganci 13. februarja 1944 na Spodnjem Kozjeku napadli ter požgali taborišče.

Takrat je padel tudi Ivan Sitar. Bili smo presenečeni. Trije kurirji so spali, ker so se vrnili z nočne zveze, ostali pa so čakali na hrano. Napadeni smo bili ob 12. uri, z mitraljezi so streljali v taborišče. Premor smo izkoristili in se preko rampe (stranišča) pognali v hrib. Nato smo se valjali navzdol. Hoja ni bila mogoča, ker je bilo snega do pasu. Ko smo prišli do gozdne poti, smo šli proti Jerebikovcu. Med nami so bili trije bosi, ostali pa, kar smo imeli na sebi. Kljub temu smo morali vzdržati do mraka. Pomagali smo si na različne načine, ribali noge s snegom, cepetali in se neprestano gibali na mestu. V mraku smo se spustili k domačijama Gogala in Pstniku. Tam smo se za silo oblekli in nahranili. Potem smo zopet odšli na Mežaklo. Bivališče smo si izbrali na Jerebikovcu v skalah. V nekaj dneh smo dobili iz doline rjuhe, ki so nam služile za šotore. Postavili smo jih na skalnate police, tako da sta spala dva po dva na teh skalnatih previsih. Ta kurirska postaja se je kasneje imenovala »Jastrebovo gnezdo«. Vhod je bil možen samo po skalah, kjer se sneg ni obdržal. Tam nas Nemci niso več odkrili.

Ob obujanju spominov pri Pstniku v Radovni sta se vključila tudi oče Pstnik in sin Lojze, ki se nas vseh še dobro spominjata, saj sta z nami sodelovala in sta vedela, kje smo se nahajali. Presenečeni smo bili nad dobrim spominom očeta, ki je star že 88 let.

Na srečanju smo se s pismom spomnili vseh, ki se zaradi bolezni niso mogli udeležiti srečanja. V prihodnje se bomo srečanja udeleževali vsako leto.

Justin Taler-Tobi

Pred prebodom na plavžu (foto I. Kučina)

DRAGI UČENCI!

Čez nekaj mesecev boste zapustili šolske klopi. Toda še preden se boste poslovili od šole, v kateri ste dobili osnovno učenost za življenje od učiteljev, ki so morali razumeti vaše odraščanje od otroka do mladostnika, se boste morali odločiti:

KAJ in KAM po osnovni šoli?

Vabimo vas, da si ogledate Center srednjega usmerjenega izobraževanja na Jesenicah (CSUI) in se posebej pozanimajte za metalurško in kovinarsko usmeritev, programe, značilne poklice ter dela in naloge, ki jih boste lahko opravljali po končanem izobraževanju.

ŽELEZARNA JESENICE vam nudi stipendijo in še druge ugodnosti, po končanem šolanju pa zaposlitev v svojih temeljnih organizacijah. Razpis za stipendije bo objavljen v Delu, večkrat pa ga bomo ponovili v mesecih marec, april in maj v Železaruju.

Podrobne informacije dobite vsak dan na kadrovskem sektorju Železarne Jesenice, kjer lahko dvignete tudi prijavnico za stipendijo. Pridite s svojimi starši in vsi skupaj vam bomo pomagali izbrati pravi poklic.

NAGRADNI NATEČAJ ZTB NOV JESENICE OB 20. JUBILEJNEM ZIMSKEM POHODU NA STOL

Ob dvajsetem, jubilejnem zimskem pohodu na Stol, je občinski odbor ZTB NOV Jesenice razpisal nagradni natečaj za najboljši spis na temo: Zimski pohod na Stol. Na natečaj je prispelo 28 spisov iz štirih osnovnih šol. Komisija je pregledala spise in določila sedem nagrad.

Nagrajeni so bili naslednji učenci: Mojca Višak, 8. b OŠ A. T. Linhart Radovljica, Peter Muhar, 8. a OŠ Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela, Stanka Rehberger, 8. b OŠ A. T. Linhart Radovljica, Nanika Fajfar, 8. b OŠ Karavanških kurirjev NOB Koroška Bela, Tanja Gričar, Šteblaj, 8. c OŠ Prežihov Voranc Jesenice in Barbara Lakota, 6. b OŠ Tone Čufar Jesenice.

Spis Mojce Višak, učenke osnovne šole A. T. Linhart, je bil ocenjen kot najboljši in ga v nadaljevanju v celoti objavljamo.

ZIMSKI POHOD NA STOL

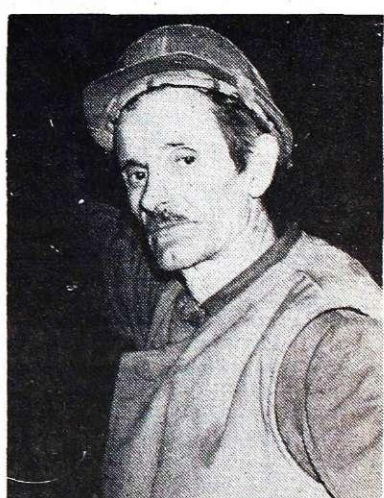
Sneži. Gaz v snegu nam priča, da je to šlo že veliko ljudi. Če pohlito, jih bomo ujeli in pot do vrha bo hitreje minila, pomislim. Pospešimo korak in res se pred nami kmalu pokaže množica ljudi, ki se je tudi letos udeležila spominskega pohoda na Stol. Zaradi oddaljenosti gruce in snežink se mi zazdi, kot da pred nami stopa kolona partizanov. Misli se mi povrnejo v preteklost.

Februar 1942. Skupina partizanov, slabo oblečenih in prezebljenih, si utira pot skozi sneg. Lakota in mraz povzročata rahlo omedlevo. Borcu, ki stopa na repu kolone, se zazdi, kot da v daljavi vidi hišo. Gost dim se valji iz dimnika in priča o toplini tega doma. In naenkrat iz hiše stopi mlada ženska z otrokom v naročju. »Mojca žena«, pomisli utrujeni partizan, a v tistem trenutku se hiša spremeni v zasneženo drevo. Privid izgine, ostane le še resnica: grenka, pekoča.

Tudi ostali borci mislijo na dom — na ženo, majhnega sinčka, a neke v podzavesti jim tiči misel na domovino, na svobodno domovino. In ta misel jih oživlja. Pomaga jim premaga-

ti obup, ki se jih loteva. Pomaga, da gredo dalje in da premagajo črno pošast, ki jim sledi. Pošast, ki se želi polastiti njihovega doma, ki uničuje njihovo domovino, ki želi iz njihovih sinov narediti sužnje. Ob tej misli se srca borcev združijo v eno samo veliko srce. V srce, ki bo bilo dalje, tudi ko njih ne bo več. In nihče med njimi se ne boji več smrti. Nikomur ni žal darovati svojega življenja, kajti vsi vedo, da s tem ne bodo umrli, živeli bodo dalje. Živeli v srcih tistih, ki bodo dočakali nov svobodan dan.

Res, oni niso umrli, živijo z nami naprej, pomislim in spet je tu sedanjost. Pred mano stopa množica ljudi in se spominja hrabre kolone, ki je šla to pred tridesetimi leti — s puško v roki in z junaštvom v srcu.

Portret martinarja (foto I. Kučina)

DELOVANJE REZERVNIH VOJAŠKIH STAREŠIN V KS STANETA BOKALA

Mednarodne vojaško-politične razmere nas nenehno opozarjajo, da se vojaška moč v svetu krepi in da se mora krečiti tudi obrambna sposobnost rezervnih vojaških starešin.

Jasno je, da so stare oblike usposabljanja preživete in da jih je potrebno spremeniti in oblikovati nove. Poiskati je treba oblike, ki bodo manj podobne šolskim uram oziroma pohodom brez pravega cilja, seveda z upoštevanjem določenih materialnih sredstev, ki jih sedaj ni. Res je, da je najdražje tisto usposabljanje, ki ga ni. Res pa je tudi, da je izigravanje nekaterih, še tako skromnih oblik izobraževanja, nedopustno.

V naših metodah usposabljanja bi morali večjo pozornost posvetiti radiološki, biološki in kemični zaščiti, ki jo dapes tako malo poznamo.

Preverjanje znanja pri rezervnih starešinah na Plavžu je dalo presenetljive rezultate in odgovore na vprašanja. Iz njih je razvidno, da opozarjajo na obilico organizacijskih, kadrovskih in materialnotehničnih vprašanj. Precej težav je glede prostorov in sredstev za delo. Krajevne skupnosti na Plavžu so različno organizirane in različno delujejo, zato je njihova dejavnost dokaj različna. Pestrost in posebne okoliščine življenja in dela so vzrok, da nekatere zadeve niso sistemsko rešene.

Ko govorimo o delovanju organizacij rezervnih vojaških starešin,

se moramo zavedati posebnih značilnosti te problematike, zlasti njene obsežnosti, raznoterosti, zahtevnosti, razvoja vojne tehnike in še nekaterih drugih posebnosti. Zato je potrebna dobra organiziranost, usklajenost in usmerjenost delovanja.

Rezervni vojaški starešine pri svojem usposabljanju dajejo prevelik poudarek predvsem oblikam neposrednega napada sovražnika, zato so bili mnogi presenečeni nad vprašanji, kaj storiti v primeru potresa, poplavi ali drugih elementarnih nesreč, ki lahko ogrozijo prebivalstvo. Celovito usposabljanje mora potekati vzporedno in izhajati iz podružbljanja obrambnozaščitnih funkcij in vse hitrejše tehnike obrambnega razvoja.

Vodstvu osnovne šole Tone Čufar se zahvaljujem, ker so nam odstopili prostore za preverjanje znanja, in šolskemu strelskemu krožku, ki je pod vodstvom tovariša Šurca uspešno izvedlo organizacijo tekmovanja v streljanju z zračno puško za rezervne vojaške starešine.

Hafner

OKUPACIJA JAVORNIKA

Hotel sem zbežati kar tak, z rume-
njakom okoli ust, a me je mama uje-
la in me zadržala s svojim robcem
okoli ust, robcem, ki si ga je nama-
kala v svoji slini.

To je bila najbolj obupna stvar,
kadar me je doletela. Matina slina
je smrdela in to sem ji tudi povedal.
Fuji! sem upil.

Nekako sem se ji le iztrgal in iz-
skočil iz barake kakor sprevoznik z
vlakla, odšel k Cenčku, ki so mu tudi
razčesovali črne kuštre z materinsko
slino. (Cenčkovi so bili sosedeje Te-
pljevi in zdaj smo že vedeli, da ne-
stropno čakajo svojih sonarodnjakov
— Nemcev.)

Ti, sem vprašal Cenčka, ko sva od-
šla proti »kurbeli«, kako pa Tepljevi
serjejo. (Imeli so stranišče skupaj z
njimi.)

Tako kot mi, rjavo, je odgovoril.
A ne hitlerjevsko, belo?
Ne! Doslej se niso srli belo. Mor-
da si še ne upajo, ker je še Jugoslavi-
ja.

Sem in tja je bila še kaka slika v
oknu in zastavica, sveča pa nikjer ni
gorela več; vse je popadla tiho in
groza, ljudje so se plazili kakor bojni
plin iperit (zeleno, zeleno, zeleno).

Rekel sem Cenčku, da so včeraj
delili na Jesenicah smrt po dva din
in pol (ceno zanj sem si izmislil).
Cenček je odvrnil, da je bila občutno
dražja, vsak je moral prinesiti s sabo
nahrbtnik in še sto din, če jo je hotel
dobiti. Vse take so potem z vlakom
ponoči odpeljali v Zagreb ali Karlo-
vac. Cenčkov brat Luc ni maral po-
njo, čeprav je bil že dovolj star za-
njo. Skril se je raje pod posteljo in
naročil Cenčkovi mami, da ga ni do-
ma.

Mnogi pa so baje radi odšli po
smrt, vriskajoč.

Grede v šolo sva se spomnila mrt-
vega bratrančka Poldka, ki so ga
upihnile zelene mušnice najini teti
Kati, stopila sva pred njegov grobek
v obliki majhnega romboida, nato
pa poiskala še Andrejkovega s sli-
ko, na kateri se je že kot angelček
nasmihal živim.

Andrejček je bil naš najboljši uče-
nec iz prvega razreda. Oči so se mu
dobesedno bliskale od preobilja pa-
meti. Nekega dne pa je dobil špan-
sko, kakor smo tedaj pravili gripi, in
nikoli več ga ni bilo nazaj v razred.
Belo krsto smo nesli na majhnih no-
silih njegovih sošolci, njegova mama
pa je vso pot do groba klicala njego-
vo ime. To me je tako razvnelo, da bi
najraje rekel Andrejčku, naj že pride
vne iz bele truge.

Naš gospod kaplan ga je obilo po-
kropil, mu fino pokadil s kadihom v
slovo in tudi spregovoril. V Angelč-
ku je potem izšla njegova slika, prav
ta, ki je bila na nagrobnem kamnu,
spodaj pa je pisalo, da je žal umrl iz-
jemno priden deček, ki je pokazal
lastnosti, kakršne se redke pri otro-
cih njegovih let. To smo potem več-
krat prebrali v Andrejkov spomin.

Jaz sam pa sem Andrejčka ure in
ure gledal na tej slikici, kadar sem
le mogel.

To pot pa nismo mi čakali Marije
Banko, ampak ona nas s kupom
zvezkov pred sabo.

Posedli smo vsak v svojo klop in
se potihlo pogovarjali, dokler ni za-
zvoni njen srebrni zvonček.

Marija nas je skrito poslušala.

Glasovi so se nam porazkipeli ka-
kor preobitje cvetov. Kar naenkrat
smo govorili na ves glas in se prepi-
rali, kdo je včeraj na Jesenicah dobil
smrt in kdo ne.

Nisem vedel, da je niso dali vsa-
komur, kdor je prišel ponjo. Le naj-
bolj močnim in zdravim.

Marija Banko nas je poslušala,
nič ni rekla, čeprav smo šli že čez
mejo dovoljenega hrupa. Zdaj vem,
zakaj. Poslušala je razpoloženje do-
movine, po naših besedah je vedela,
kje smo, oziroma kje bomo čez nekaj
dni.

Prav prav, je rekla, ko smo se na-
čikali in smo sami začutili, da je
čas že davno prekorachen, kakor kak-
šna državna meja.

Zaploskala je.

Včeraj sem vam rekla, da bom na-
loge za danes popravila. Nekatere
bomo prebrali. Nekatere pa izloči-
li...

Postal sem ves rdeč. Prepričan
sem bil, da je na smrt obsojen moj
stavek o Prešernu.

Tale naloga je recimo v posmeh ti-
stemu, kar sem vam jaz govorila o
domovini in življenju.

Odprla je zvezek in prebrala: Živi-
mo zato, da umrjemo, vmes ga pa
serjemo.

Tišina je zavalovala in že je silil
prediren krik smeja, nepopisnega,
viharnega, ki je potegnil za sabo tu-
di našo ledeno mrzlo Marijo Banko.

Tega seve nisem napisal jaz in
sem si oddahnil.

Ves rdeč je bil namesto mene zdaj
Pibernikov Binč. To je napisal...
napisal... Pibernik. Popolnoma ne-
resno, prosim. Bine!

Ta je vstal. Obsuli smo ga z novo
salvo smeja, tudi učiteljica se ni
mogla zadržati, pritekla ji je blažen
smech kakor otroška solza na dojko
lička.

Sedi, sedi, je ponovila dvakrat.
Najbrž je doumela, da je to Binč
nekje ujel, si zapomnil in včeraj
uporabil za zadnjo šolsko nalogo,
misleč pač, da je dobro.

No ja, no ja... se je odsmejala do
konca in odbrala spet neki drugi
zvezek.

Spet smo zledeneli od strahu.

Nekdo, je spet zalistala po zvezku,
je šolsko nalogo zamenjal za lepopi-
sne vaje in je celi dve strani popisal,
z malo začetnico seveda, francje pre-
šeren, francje prešeren, francje preše-
ren... Vinko zakaj?

Malejev Cena je vstal in skomi-
gnil z rameni, njegov nesrečni pog-
led je iskal srečo na stropu.

Vsi smo se v trenutku spomnili,
kako smo bili Cenu nevoščljivi, ko je
pisal, pisal, pisal in vse popisano
skril z roko.

Veselo smo se hahljali.
Le dva ali trije iz razreda so do-

umeli, kaj je treba napisati, vse
ostalo je bila čista traparija.

Ali me niste razumeli? je vprašala
učiteljica, ko je odložila zvezek za
zvezkom na mizo in spet sedla za
katedro.

Neeee, gospodična! smo odpeli.

Prav. Saj naloge nisem redovala,
zato pa bomo za spomin, ker se mor-
da dolgo ne bomo videli, pisa-
li v zvezek nekaj, kar sem si jaz za
vas izmislila. To boste odnesli do-
mov. Prosila bi vas le, da zvezek
kdaj pa kdaj vzamete v roke in pre-
letite, kar sem sestavila vam in sebi
v spomin. In še nekomu.

Vzela je kosček bele krede in na
črno podlago table začela počasi pi-
sati, da smo slišali šum nastajajočih
črk iz bele krede, kakor da došume-
va mleko na štedilniku.

Najprej je napisala naslov.

Moja domovina.

Domovina je kakor mama in oče z
enim ali več otroki. Pod njeno streho
smo varni. Neredko se zgodi, da po
nemarnosti človeka streha domovi-
ne zgori. Postaviti nazaj dom, je tež-
ko. Kaj šele tako lep, kot je naša Slo-
venija. Veliko domovin je že zgorelo
do tal. Ene so v pepelu izginile za
vselej, druge so iz pepela vzplapola-
le lepše kot prej.

Vaša učiteljica vam vsem sporoča,
da bomo morda goreli, a da ne bomo
do tal. Tudi otroci morajo biti v ta-
kih časih pogumni. Jezik naroda, to
so zidovi domovine, njena streha pa
je pesem. Ko vam bodo vsiljevali tuj
jezik, ga ne pustite noter, kjer kot
bela vrata rahlo rahlo živi materin-
ščina. Tujci vedno nekega dne odi-
dejo in zidovi domovine se potem
čez noč obnove. Streho sinjega slo-
venskega neba bo obsijala mavrica,
ki se bo napajala v Savi, Soči in
Dravi...

Bil je to dolg spis za zmogljivosti
razredne table, predumem pa naših
prstov. Tablo smo morali kar naprej
bristati in sušiti s krpo, da smo lahko
dalje škripali s peresniki. Nazadnje
je bilo spisa le konec.

Vprašali smo Marijo, če napišemo
spod — oblika, delo.

Ne, je odgovorila Marija Banko,
saj to je prepis moje naloge za vas.
Ocenil jo bo čas.

Obrobil jo je lep nasmeh, poln
temne skrbi in školjčnega srebra.

Nalogo smo potem trikrat prebra-
li, najprej dva bralca, nato pa sku-
paj, zborno.

V nji je bilo nekaj, česar se nisem
razumel, a sem čutil, da bom prav to
od tega dne dalje vse bolj in bolj do-
čuteval, kakor recimo včerajšnje
čudno govorjenje stare mame.

In prav od tega dne dalje so nasto-
pili dogodki, ki so že imeli svoja
vidna znamenja.

Na Petelinu, pravzaprav na skali,
ki je rasla kakor podočnik iz Moža-
kline strmine, je zaplapolala Hitler-
jeva zastava. Vsi smo jo šli gledat,
cel Javornik, od Gornjih Borovelj do
Spodnjih, tja do Zajavornika.

Bila je rdeča z belim krogom in
nečim črnim na sredini.

Tisti, ki so imeli daljnogled, so
nam zatrjevali, da je Hitlerjeva »fa-
na«, zastava.

Kako moreče je to delovalo na vse!
Odhajali smo s Senožeti, od koder se
je najboljša videla kakor poscan re-
grat.

Niti eden si ni upal neč zakričati,
da je treba to prekleto cunjio izrjavati
iz naših tal.

Vsi smo se začeli nečesa nevidne-
ga bati.

(nadaljev.)

MRTVI NE LAŽEJO

»Na dan z besedo! Kaj je z Golobom?»

»Ne vem, kako naj rečem. Čuden je. Se ti ne zdi sumljivo, da ga še
niso prijeli, ko so manj pomembnih že več? In tudi zdaj, v tej skupini
njegovo ime ni bilo omenjeno. Saj ne rečem, da bi ga morali aretirati
in prav je, da gestapo ne ve poglavitnega, vendar vse to človeku le da
misli. Treba bi ga bilo preizkusiti.«

Aleš je skril presenečenje in rekel:

»Če je tako, bi o vseh naših, ki so še na svobodi, lahko pomislili
enako. Posebno o tebi in tudi o meni.«

Filip je sunkovito pogledal Aleša in dejal:

»Morda se motim. Bolje, če se, vendar ga preizkusi. Tudi njegova
žena Rozi je še tu, mlada, čedna in spogledljiva.«

Golobova Rozi je bila res privlačna, življenja polna ženska, a da bi
bila zapeljiva spogledljiva? Ne, tega ji Aleš ne kdo drugi ni mogel pri-
pisovati! Tu Filip mora imeti nekaj za bregom. Morda mu diši, morda
je že kaj poskušal okoli nje, a mu ni uspelo. Najlaže je takole za hrb-
tom govoriti čez njeno krepost. Sicer pa: pota ljubezni so najpogoste-
je nerazumljiva.

Alešu je tedaj nekaj šinilo v glavo, vendar tega Filipu ni pokazal.
Samo pokimal je in rekel:

»Nemara si preveč črnogled. Golob je videti trden možak.«

Filipu Aleševa dobra sodba o Golobu ni bila všeč, zato je še vrtal:

»Kakor veš. Ne pozabi, koliko je vredna tvoja glava. Pa tudi za na-
še gre. Na tvojem mestu bi okoli njega hodil bolj previdno.«

Aleš mu ni hotel kratiti vneme, temveč je želel pogovor izkoristiti,
da bi izvedel, kaj misli tudi o drugih.

»Kar si mi namignil, ne bom zavrgel, a nikomur besedice o tem. In
ko že govoriva. Kaj pa meni o Martini?»

Ni imel namena govoriti o njej, saj jo je poznal bolj kot njen brat,
vendar je hotel slišati tudi njegovo sodbo. Ta se je začudil in nevrno
vprašal:

»Saj ne misliš resno? Bolje jo poznaš kot jaz.«

»Ne, ne. Ljubezen in sorodstvo je lahko eno, to pa je vse kaj druge-
ga.«

Filip se je še enkrat obrnil k Alešu in ko je videl, da ta pričakuje
odgovor, premišljeno rekel:

»Čeravno je mlada, je izredno samostojna, pametna in zanesljiva.
Vendar preveč goreča. Zadnjič sem jo celo svaril, naj bo bolj pazljiva.
Pa me je premerila od nog do glave in mi vrgla v obraz, če se morda
bojim bolj kot drugi. Da pa je zaradi tebe v veliki nevarnosti, ne moreš
zanikati. Tudi zate bo bolje, če se boš manj oglašal pri njej.«

»Saj si povedal več, kot bi bilo treba,« je rekel Aleš. Vendar je re-
kel tako tudi zato, ker je Filipu glede obiskov moral pritrditi. Prav to si
je očital že sam. Kljub temu pa Filipu ni hotel povedati, da ravnokar
prihaja od nje. Raje ga je vprašal:

»Kaj pa bi ti storil, če bi imel dekle tako blizu?»

Filip se je zdaj rahlo nasmehnil in z drugačnim glasom, s kakrš-
nim ga je malo prej svaril, priznal:

»Hodil bi k njej. Na skrivaj, vendar hodil bi!«

Čutili je bilo, da je hotel reči še nekaj, a tudi tako ni bilo težko
uganiti, kaj misli. Prav gotovo je bil Filip prepričan, da ni stvari, ki bi
takega fanta, kot je Aleš, zadrževala pri uredničenju njegovih nagi-
bov.

Bolj živo, kot kdaj poprej, se je Aleš zdaj spominjal Martininih be-
sed:

»Naš Filip je čuden patron. Še otrok sem bila, ko so ga pokojni
starši spodili od doma. Pri delu ni imel obstanka, toliko se vem. In tudi
to, da bi ga dali študirat, če bi imeli denar, ker ima glavo na pravem
koncu. Posestvo pa so prepisali name...«

Zaradi tega je bil zdaj vesel njegovega odgovora, čeravno je v
njem čutil tudi ost. Vendar je pred odhodom hotel to ublažiti.

»Kako pa z otroki? Kdaj si jih videl zadnjič?« ga je vprašal mehke-
je.

»Pri teti so na kmetiji, nedaleč od Zagreba. Tri mesece je že, kar
sem jih obiskal,« je rekel otožno.

Aleš je hotel govoriti sproščeno, pa ga je njegova obveščevalska
žilica naganjala k spraševanju.

»Te na poti niso ovirali? Nisi imel težav?«

»Brez dovolilnic res ne bi prišel daleč. Takoj po okupaciji sem jih
dobil kot vsi. Še vedno veljalo... Ne, nobenih težav mi niso delali, sa-
mo da ima človek denar.«

»Kakšno pa je tisto dovoljenje? Še nikoli ga nisem videl?«

Filip se je potipal za žep, da bi segel po papir, pa se je spomnil:

»Jaj Tega raje ne nosim pri sebi. Lahko bi bilo kaj narobe.«

»Narobe? Kaj bi moglo biti narobe? Vsi vemo, da imaš tam doli
otroke?«

»Tako mislim za vse, kar bi nam moglo škoditi. Če bi tisti papir
res rad videl, ti ga prinesem drugič. Zdaj je tema!«

Filip je še otipaval listnico in nazadnje potegnil iz nje sliko.

Nadaljevanje

IZIGRANA SMRT
IN SUŽNOST

(IZBRANI ODLOMKI)

Marko je svojo stisko ob narednikovih besedah povedal na
glas: »Naj hudič vzame ves generalni štab, princa Pavla pa ti-
sto njegovo lepo Olgico in še kralja Petra. Nobenemu drugemu
več ne verjamem kakor samo komunistom še.«

»Marko ne tako naglas, če te slišijo, te bodo še zaprli,« ga
je posvaril Jaka.

»Naj me kar zaprejo, se prav nič ne bojim, takole zapraviti
Jugoslavijo, barabe barbarske!«

Fantje so veliko modrovali o minulih dneh in koncu nesla-
vne vojne, ki se je neizogibno približeval.

»Ne vem, kaj mislite vi, toda, če je vojne konec, je je pač ko-
nec. Jaz sem slutil, da bomo dočakali konec neke tu na Do-
lenjskem. Tak umik, ki smo ga delali mi, ne more trajati dolgo,
posebno še s konjsko in volovsko vprego. Če je res konec vse-
ga, se bom potrudil, da bom čim prej doma, nato bom pa videl,
kako se bo stvar razvijala. Vem le to, da Rusi tega ne bodo mir-
no gledali, boste videli, fantje,« je mirno razlagal svoje misli
Cene.

Neki kaplar jih je pozval na večerjo, ki je bila prvikrat
na tem maršu imenitna. Med večerjo je Marko pred sosednjo hišo
opazil kapetana z odpeto bluzo in brez šajkače. Roke je potis-
nil globoko v hlačne žepe in brezizrazno gledal v daljavo. Med
vojaki se je pojavil tudi neki poročnik. Z njegovim dovolje-

njem so razdelili med otroke, ki so opazovali vojake, gajbico
mandarin. Po obdaritvi so se otroci razbežali po hišah.

Večer je bil pomladanski. Pihal je rahel tople veter, pusto de-
ževno in snežno vreme se je umaknilo in jasno nebo je nazna-
njalo tople in suhe, prave velikonočne dneve. Trava je po tem,
ko je skopnel sneg, bujno zelenela. Marko in Jože sta se potem
proti hiši, kjer je bila njuna pisarna, za njima pa sta s pospeše-
nimi koraki hitela Marjan in Cene s polnima porcijama.

Ta noč je bila za vojake in za tovrstno živino prva noč, ki je
obetala miren počitek, odkar so se podali na pot z Gorenjske
proti Dolenjski. Po večerji je utrujena peterica plegla po svoj-
jih ležiščih, le sveče so bile prižgane. Polglasno so se pogovar-
jali. Nekatere je že premagoval spanec, ko se je med vrati po-
javil dežurni in napovedal, da je treba biti čez pol ure v zboru.

Fantje so se med preklinjanjem oblačili in za silo očistili
blatna oblačila in škornje. Napotili so se proti majhni vasi, ki
je bila zavita v trdo temo. Vojaki so prihajali izpod šup, kozol-
cev ali hiš na zborna mesto. Vojaki so se po ukazu postavljali v
štiriredni zbor, pred katerim so se pojavile tri senice, kapetan,
poročnik in podporočnik. Čeprav niso videli njihove čine, so jih
vojaki spoznali po postavi in kretnjah. Spregovoril je poročnik:
»Vojaki, podoficirji! Ta zbor je sklican po ukazu štaba, da vas
seznamimo s sedanjo situacijo. Kot vam je znano, smo bili pred
nekaj dnevi napadeni brez vojne napovedi in mi smo morali,
oziroma bili prisiljeni sprejeti vsiljeno nam vojno z mnogo mo-
čnejšim sovražnikom. Za Beogradom je bilo bombardiranih že
večje število mest, kjer je umrlo največ civilnega prebivalstva.
Najhujše napade je doživel Beograd, kjer je mrtvih na tisoče
ljudi. Nemci so v teh dneh prestopili na nekaterih krajih naše
meje, prav tako tudi armade Madžarske, Bolgarije, in Romuni-
je, le Italija še ni posegla po naši zemlji, zdi se pa, da se tudi
ona ne bo odrekla. Vse armade se pomikajo proti osrčju naše
Jugoslavije. Po nekaterih vesteh so Nemci že dosegli Zagreb,
pomikajo se pa tudi proti Beogradu. Naše meje so nedotaknje-
ne še na Gorenjskem, tudi Ljubljana je še svobodna, prav tako
Notranjska, dočim vam za Štajersko ne bi vedel povedati. Na-
ša armada si še ni ustvarila stalne fronte, da bi sprejela borbo
z Nemci in ostalimi napadalci. Naša enota bo izpolnila svojo

nalogo in dolžnost do domovine. Naj vas ne bo strah, če se spo-
pademo s sovražnikom, smelo in odločno bomo šli v boj in kot
nam velevala vojaška čast, bomo branili domovino in kralja, do
zadnje kaplje krvi. Ne poslušajte sovražnih parol, ki jih razpi-
hujejo tuji plačani agenti, ki nas hočejo demobilizirati in one-
sposobiti za borbo. Prepričan sem, da med nami ni omahljiv-
cev, da se bomo vsi uspešno in složno borili proti Nemcem in
Italijanom. Naša enota, če ne bo kaj posebnega, se bo v tej vasi
dodobra odpočila, potem pa bomo po navodilih armadnega šta-
ba nadaljevali pot. Bodite poslušni in disciplinirani, kot ste bili
do sedaj.«

Vojaki so se začeli razhajati, vendar so se zbirali v grupah,
nekateri ohrabreni, drugi preplašeni, če se bo treba spopasti s
sovražnikom, tretji pa so instinktivno pričakovali skorajšnjo
kapitulacijo in razpust enote. Počasi so se razšli na svoja poč-
vališča. Tudi Jožetova skupina je odšla k počitku, še prej pa je
Jože naročil stražarju, če bo čutil v bližini sovražnika, da takoj
pokliče, in da naj se večkrat sprehodi na rob vasi in posluša,
kaj se dogaja spodaj na cesti. Jože je stopil v hišo in z žebila
snel čutarico in vsakemu ponudil požirek žganja, za dobro spa-
nje, nato pa se je vlegel poleg Marka in vsem zaželel lahko
noč.

Marka je iz morečega spanja prebudilo oddaljeno brnenje
avionov, ki so leteli proti Novemu mestu. To nočno letenje ne-
znanih avionov je Marku še povečalo negotovost naslednjega
dne. Ob misli, da se bo vsak posameznik s svojo iznajdljivostjo
moral reševati ujetništva ali celo smrti ga je postalo strah. To
noč Marko ni imel pravega spanja. Prepoten se je prebujal in
komaj čakal jutro, ki pa ni hotelo priti. Končno je na oknu le
opazil rahlo svetlobo.

Dvignil se je in se za silo oblekel in odšel na dvorišče. Na za-
boju pod lopo je sedel stražar in gledal proti Marku. Verjetno
se je ravnokar prebudil iz dremavice in ni mogel takoj doume-
ti, kje je. Potem je le stopil proti Marku in ga zaprosil za ogenj,
s katerim si je prižgal že na pol ožgano cigareto.

»Je kaj novega?«, ga je vprašal Marko.

»Nič«, je odgovoril stražar.

Nadaljevanje

Izvršni svet skupščine občine Radovljica je na 109. seji 19. februarja obravnaval pripombe na predlog odloka o občinskem proračunu za leto 1985, ki so bile posredovane na vseh treh zborih občinske skupščine in predlog odloka o komunalnih taksah v občini Radovljica. Izrekel je sklep o 32 odstotnem povečanju cen za geodetske storitve. Obravnavali so samoupravni sporazum o združevanju sredstev za vzdrževanje in varstvo ter obnovo regionalnih in lokalnih cest za območje občinske skupnosti za ceste v letu 1985. Izvršni odbor je potrdil ponovno kandidaturu direktorjev v Zdravstvenem domu Bled in v Tapetništvu Radovljica ter imenovanje inšpektorjev v Upravi inšpekcijskih služb za Gorenjsko v Kranju.

V dogovoru med predsedstvom OK ZKS in Delavsko univerzo Radovljica so 18. februarja začeli z izvajanjem programa seminarja za sprejem v članstvo ZKS, za katerega je bilo prijavljenih 14 kandidatov. Seminar poteka po enotnem programu CK ZKS, predavanja pa so trikrat tedensko po tri ure v poldanskem času.

Koordinacijski odbor za vprašanja naših delavcev na časnem delu v tujini pri OK SZDL Radovljica je pod predsedstvom Mirka Rimahazija 20. februarja sprejel program sodelovanja z zdomci in določil nosilce nalog. Na seji so se dogovorili o vrnitvi obiska naših otrok pri vrstnikih v Essnu, ki so bili v gosteh na Bledu. Seznani so se s predlogom RK SZDL Slovenije o bivanju otrok naših zdomcev iz Francije v radovljiški občini.

Svet za družbenoekonomski in politični položaj žena pri OK SZDL Radovljica je pod predsedstvom Stanke Zupan 21. februarja sprejel programske zasnove praznovanja 8. marca — dneva žena, ki ga praznujemo že 75. leto. Svet je potrdil tudi okvirni program prireditve in akcij za ta praznik in svoj program dela za leto 1985.

V začetku januarja je bila v Radovljici ustanovna seja Koordinacijskega odbora kurirjev in vezistov NOV pri občinskem odboru ZZB NOB Radovljica. Za predsednika so izvolili Janeza Strgarja, za podpredsednika pa Jožeta Zupana. Sprejeli so program dela za leto 1985, ki vsebuje naloge odbora na področju zbiranja dokumentarnega gradiva, sodelovanja pri organizaciji raznih pohodov, psov, v kurirkeve pošte ter pri obiskih bolnih in starejših soborcev.

V Radovljici so se 18. februarja na delovnem razgovoru pod vodstvom Franca Jereta sestali člani predsedstev odborov za organizacijo in izvedbo vsakoletnega srečanja gorenjskih aktivistov OF. Letošnje srečanje bo posvečeno 40-letnici osvoboditve zloglasnih nacističnih zaporov v Begunjah, zato bo združeno s srečanjem zapornikov in borcev Kokrškega odreda, ki so 4. maja 1945 osvobodili jetnike iz teh zaporov. Udeleženci razgovora so sprejeli operativni plan priprav za vse področne odbore, ki pripravljajo jubilejno srečanje v Begunjah.

Osnovna organizacija ZSMS Begunje, ena od prizadevnejših v radovljiški občini, ima že drugo leto tesne prijateljske stike z osnovno organizacijo ZSM Srbije iz krajevne skupnosti Lukovica v pobrateni občini Svilajnac. Stike so navezali na programski seji OK ZSMS Radovljica 1983. leta, ko so se seje udeležili tudi mladi Svilajnčani. Doslej so si mladinci iz Lukovice in Begunje izmenjali več obiskov (na lastne stroške). Pred dnevi se je vrnila skupina šestih članov OO ZSMS Begunje iz Lukovice, konec prejšnjega tedna pa se je 12 mladih iz Lukovice podalo na spominski pohod na Stol. Predstavniki OK ZSMS Radovljica in OO ZSMS Begunje so si izmenjali izkušnje in se dogovorili o nadaljnjem sodelovanju tudi na drugih področjih, zlasti pri mladinskih akcijah.

Od 18. do 20. februarja so bile seje predsedstev skupščin SIS družbenih dejavnosti in njihovih koordinacijskih odborov za svobodno menjavo dela z delavci skupne strokovne službe. Prisotni so bili tudi člani odborov za pripravo srednjeročnih planov vseh SIS v občini. Strokovna služba je pripravila analizo uresničevanja srednjeročnega programa 1981—1985 in oceno možnosti razvoja za prihodnje srednjeročno obdobje 1986—1990. Udeleženci so bili seznanjeni z bilanco prihodkov in odhodkov za leto 1984. Takšna srečanja so ena od stalnih oblik usklajevanja dela strokovne službe s samoupravnimi organi SIS v občini.

Komunisti osnovne organizacije ZK Radovljica II. so na februarjski seji kritično presojali svoje delo v samoupravnih organih stanovanjske samouprave. Ta še ni izpolnila svoje naloge, kar je razvidno iz številnih nerešenih vprašanj — samovolja, poškodovanje družbene imovine, pasivnost stanovanalcev pri urejanju okolice stanovanjskih blokov, za kar pa nihče ne odgovarja. Na sestanku so dali pobudo komunalni komisiji KS Radovljica, da uvede postopek pri urejanju in čiščenju zelenic in okolice blokov. To naj bi nadzoroval komunalni redar. V okviru SZDL je potrebno okrepiti hišne svete in jim dati večje pravice in pristojnosti.

Na zboru občanov KS Brezje so 26. februarja potrdili zaključni račun za leto 1984, sprejeli finančni načrt za leto 1985 in izhodišča za oblikovanje srednjeročnega plana 1986—1990. Sprejeli so predlog statutarne spremembe krajevne skupnosti, ki se nanašajo na skrajšanje mandata dobe volilnih delavcev v KS Brezje (od 4 na 2 leti). Obravnavali so možnosti za razpis tretjega referenduma za samoprispevek; zbrana sredstva bi uporabili za gradnjo poslovnih vežic in posodobitev krajevnih cest.

Izobraževalna skupnost Radovljica je v letu 1984 na Pedagoški akademiji, Filozofski fakulteti in Srednji glasbeni šoli štipendirala devet učencev oz. študentov. V ta namen je porabila skupaj 620 tisoč din. Financirala je tudi programe glasbene šole v Radovljici v višini 10.876.542 din in družbenopolitično in splošno izobraževanje odraslih v višini 13.149.335 din.

Bruto osebni dohodki delavcev v združenem delu radovljiške občine so se lani v 11 mesecih v primerjavi z enakim obdobjem leta 1983 povečali za 48,4 %, čisti OD pa za 43,2 %. Po prečni čisti mesečni OD v tem obdobju lani je bil 26.810 din, od tega v gospodarstvu 26.378 din, v negospodarstvu pa 30.290 din. V Sloveniji je bil lani v celem letu povprečni OD 27.762, od tega v gospodarstvu 27.222 din in v negospodarstvu 30.648 din.

V občini Radovljica je bilo lani do konca novembra zaposlenih povprečno 12.404 delavcev, kar je za 1,1 % več kot v tem času leta 1983. V gospodarstvu je bilo 1,2 % več, v negospodarstvu pa 0,2 % manj zaposlenih kot predlanskim. V radovljiški občini je od vseh zaposlenih 52,25 % žensk, od teh 49,44 % v gospodarstvu. V negospodarstvu občine ženske predstavljajo kar 75,14 % vseh zaposlenih.

Zaradi izredno hitrega naraščanja materialnih stroškov v Vzgojno varstveni organizaciji Radovljica je v letu 1984 skupnost otroškega varstva občine Radovljica namenila za subvencioniranje oskrbnin in prehrane otrok v vrtcih 7.647.600 din. S tem denarjem je razmerje deležev skupnosti otroškega varstva in staršev 69 proti 31 % v prid skupnosti.

Turistične kraje radovljiške občine je po zaključnih podatkih analitične službe občinske skupščine Radovljica lani obiskalo 281.505 gostov, kar je za 3,6 % več kot prej. Domačih gostov je bilo 137.390, ali 48,8 %, tujih pa 144.116, ali 51,2 %. Obisk domačih gostov je bil v primerjavi z obiskom leta 1983 za 11,4 % manjši, tujih pa je bilo za 23,7 % več.

V sindikalnem izobraževalnem centru RS ZSS v Radovljici, ki ima 63 ležišč in zmogljivosti za dvesto obrokov, je bilo lani povprečno 41 gostov na dan, center pa je bil zaseden v povprečju 68,2 %. V letu 1984 so našli 10.250 pensionskih storitev in nudili 30.750 obrokov hrane. Poslovanje centra je bilo tudi lani gospodarno, četudi je odvisno od števila slušateljev in gostov, ki niha od 25 na začetku tedna do 130 ali celo 150 ob koncu tedna. Vsekakor pa je center izpolnil svoje poslanstvo.

Foto kino klub Radovljica je v svoji fotogaleriji Pasaža v radovljiški graščini 15. februarja odprl letos že drugo fotorazstavo del člana Foto kluba »Andrej Prešeren« z Jesenic Franca Kolmana, domačina z Zgoše. Avtor se predstavlja z 20 fotografijami, med katerimi zbuja posebno pozornost športni motivi, za katere je Kolman pravi izvedenec. Doslej je razstavljal na sedmih samostojnih in nad 2000 skupinskih razstavah doma in v tujini. Za svoje dosežke je prejel nad 80 priznanj, leta 1982 pa tudi bronasto Kidričevo plaketo.

V začetku februarja so člani lovskih družin iz Bohinja v prostorih hotela Jezero v Ribčevem lazu ob Bohinjskem jezeru pripravili zanimivo in privlačno razstavo lovskih trofej, ki so jih uplenili sami. Mogoče bi bilo dobro takšno razstavo organizirati tudi v letni turistični sezoni, da bi si jo lahko ogledalo čimveč turistov.

Pustne prireditve so se v vseh krajih radovljiške občine, kot najbrž tudi drugod po Sloveniji, pričele že v petek, 15. februarja. Malčki so v vrtcih pripravili prave majhne karnevale. Podobno je bilo tudi po šolah in društvih, kjer prevladujejo mladi. Najbolj veselo je bilo na pustno soboto, ko so bila vsa gostišča povsem zasedena. Najbolj bučno in največ gneče je bilo po blejskih in bohinjskih hotelih, kjer so najboljšim oz. najbolj domiselnim maskam dodeljevali tudi nagrade. Naj bo tako ali drugače, pustovanju se kljub opaznemu nižanju življenjske ravni ne moremo odreči.

PROGRAMSKA SEJA KOMUNISTOV V PODNARTU

V ponedeljek, 18. februarja, so imeli člani osnovne organizacije ZKS krajevne skupnosti Podnart redno letno programsko sejo, katere se je udeležilo tudi večje število komunistov delavcev združenega dela, ki živijo v krajevni skupnosti Podnart. Po poročilu sekretarja in po skoraj dveurni poglavitni razpravi so sprejeli programske usmeritve za leto 1985.

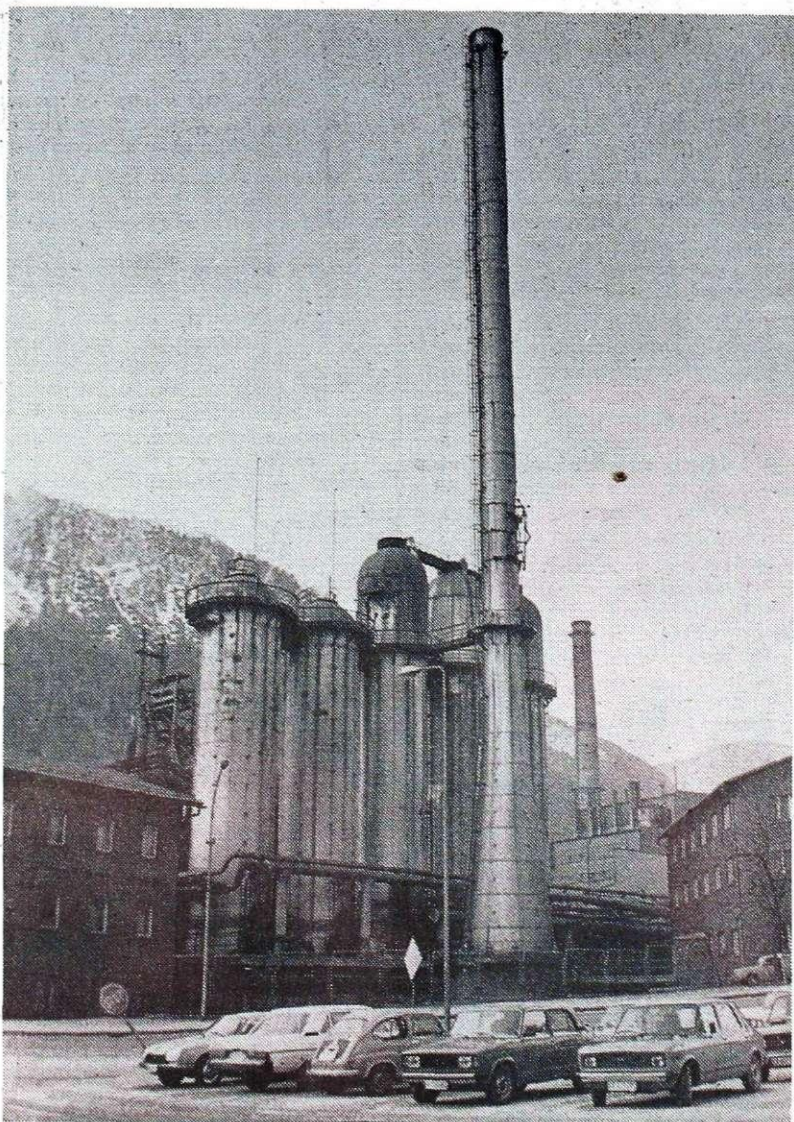
Glavna usmeritev morajo biti sklepi 13. seje CK ZKJ, ki zajemajo skoraj vsa področja delovanja komunistov. V pripravah na volitve leta 1986 bodo tesno sodelovali s krajevnimi konferencami SZDL in analizirali dosedanje delo delegatov in delegacij v krajevni skupnosti. Spremljali bodo predkongresno delo in k posameznim dokumentom dali tudi mnenje članov. Komunisti bodo nudili idejno pomoč v vseh okoljih, kjer delajo, tako v krajevni skupnosti, družbenopolitičnih organizacijah in društvih, še predvsem skrbno pa bodo spremljali delo osnovne organizacije ZSMS v krajevni skupnosti in vplivali, da bi čimveč mladih aktivistov predlagali za sprejem v zvezo komunistov.

Kakor v minulem obdobju bo tudi v bodoče stalna naloga komunistov nenehno dopolnjevanje politično

varnostne ocene in varnostnega in obrambnega načrta. Predvsem člani zveze komunistov morajo aktivno sodelovati pri izdelavi srednjeročnega plana razvoja za obdobje 1986—1990, da bi na osnovi že sprejetih smernic za izdelavo plana sprejeli čimveč sporazumov za načrtno sodelovanje v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Za novega sekretarja osnovne organizacije zveze komunistov v krajevni skupnosti Podnart so izvolili Nandeta Markoviča.

Ciril Rozman

Naši kavperji (foto I. Kučina)

OBČNI ZBOR IGD LIP PODNART

Na občnem zboru industrijskega gasilskega društva LIP Bled obrat Podnart, ki je bil 23. februarja v Podnartu, so člani ugotovili, da so v minulem letu delali po načrtu, sprejetem na zadnjem občnem zboru.

Za leto 1985 so sprejeli finančni načrt za program dela, s katerim načrtujejo štiri suhe vaje, dve mokri društveni vaji in eno meddruštveno mokro vajo. Letos bodo zgradili ob Savi ustrezno zajetje za primer požara. Člani se bodo udeleževali tekmovanj. Pridobivali bodo nove člane. Kupili bodo društveni prapor. Ker v krajevni skupnosti Podnart nimajo gasilskega društva, so se s predstavniki krajevne skupnosti dogovorili za tesno sodelovanje z enotami civilne zaštite. Na vseh vajah bo sodelovala tudi gasilska enota civilne zaštite krajevne skupnosti Podnart.

Predstavnika občinske gasilske zveze so seznanili z načrtovanjem

gradnje protipožarnih bazenov na območju krajevnih skupnosti Podnart s priporočilom, da bi sprejeli medsebojni samoupravni sporazum oziroma gradnjo zapisali v srednjeročni plan razvoja 1986—1990. Krajevna skupnost je že poslala smernice za plan 1986—1990 občinski gasilski zvezi Radovljica. Predstavniki občinske gasilske zveze je priporočil, naj v Podnartu začne akcijo za ustanovitev gasilskega društva v krajevni skupnosti. Dokler ne bodo imeli svojega društva, je potrebno tesnejše sodelovanje z gasilskim društvom Kropa, ki pokriva tudi področje krajevne skupnosti Podnart.

Ciril Rozman

Železarski globus

ČEŠKOSLOVAŠKA

Eden izmed glavnih ciljev češkoslovaške železarske industrije v prihodnjih letih je zmanjšanje porabe surovin in energije in izboljšanje izplena. Poleg tega želijo tudi povečanje proizvodnje plemenitih jekel, postopno ukinitje proizvodnje Siemens-Martinovih peči, povečanje izplena v obločnih električnih pečeh in predelavo kisikovih konverterjev na možnost čim večje uporabe jeklene odpadka v vložku. Povečati želijo tudi delež kontinuirano odlitega jekla, sekundarne metalurgije in posebej še vakuumsko obdelavo jekla. Modernizacija valjarniških naprav, ki je že v teku, bo v tem obdobju zaključena. Pri proizvodnji cevi bo imela prednost proizvodnja preciznih in brezšivnih cevi. Tudi pri programih izvoza bodo naredili premik v proizvodnjo jekla višje kakovosti, posebno še za proizvode iz plemenitih jekel.

MEHIKA

Z dosedanjih 395.000 ton bo v prihodnjih petih letih padel izvoz železarskih izdelkov iz Mehike v ZDA na 54.000 ton. To veliko zmanjšanje izvoza je posledica dogovora med ZDA in Mehiko ob koncu preteklega leta. Mehiki delež na ameriškem tr-

žišču bo s tem dogovorom od 1. januarja 1985 zmanjšan na 0,3 % v primerjavi s lanskoletnim pa na 2,2 %. Ta dogovor je izzval pri mehiških železarnah veliko zaskrbljenost, saj pomeni zmanjšanje izvoza za okoli 341.000 ton letno tudi zmanjšanje deviznega dohodka za okoli 410 mil. dolarjev letno.

SOVJETSKA ZVEZA

Največja francoska železarska družba je sklenila s predstavniki Sovjetske zveze različne pogodbe za dobavo železarskih izdelkov v skupni vrednosti 600 mil. frankov. V okviru teh naročil spada dobava 60.000 ton debele pločevine za proizvodnjo cevi s premerom 1400 mm v obdobju prihodnjih 10 mesecev, kakor tudi izvoz 25.000 hladno valjane pločevine v prvem četrtletju 1985. Poleg tega do dobavi Usinor jekleno pločevino za proizvodnjo 125.000 ton cevi, ki bodo proizvedene v Franciji za izvoz v Sovjetsko zvezo.

PUSTOVANJE V DOMU UPOKOJENCEV DR. FRANCETA BERGLJA

Kaj vse smo pripravili v domu v dneh pustnega veselja? Prav vse, kar se za tak čas spodobi. Ze ves teden pred pustovanjem smo z oskrbovanci pripravljali kostume in vse ostale pustne »rekvizite«. Kako prijetno je bilo videti skupine oskrbovancev, ki so zagnano izdelovali dekoracijo za okrasitev jedilnice, pa očala, trakove, klobučke, pentlje za oskrbovance, ki so se udeležili domskega pustovanja...

V ponedeljek, 18. februarja, smo že zgodaj začeli zares pustno. Iz kuhinje je že navsezgodaj tako prijetno zadisalo po krofih, da so se marsikomu pocedile sline.

Se z večjim veseljem smo zaključevali z deli, ki jih resnično ni bilo malo. Kmalu po kosilu je bilo vse narad. Tudi trio upokojencev, ki smo si ga že kar prisvojili (Karla Bogataj, Stane Gorišek in Lojze Tomažič) je bil že pripravljen. V jedilnici se je zbralo veliko oskrbovancev — tudi na vozičkih, vsi pa smo bili našemljeni. Če glave ni krasila velika pentlja, smo se skrivali pod očali ali pod klobučki, s katerih so viseli živobarvni trakovi. Da ne bi kdo mislil, da pravih pustnih šem ni bilo. Nasprotno, kar precej se jih je vrtilo po majhnem plesišču: klovni, vovk, povodni mož, janičar, ciganka, črnka, pajaci, pikapolonica, grbavec, cela skupina šekjov...

Pripravili smo tudi srečelov, ki je bil sicer bolj skromen, vendar pa je zelo uspel. Ob tem bi se radi vsem delovnim organizacijam in zasebnikom najlepše zahvalili za vse, kar so prispevali in s tem pripravili veliko veselje našim oskrbovancem. To so bili: Cvetličarna Zvonček, Naravno zdravišče Triglav Mojstrana, Lesni obrat Višnar, TOZD Klavnica Jesenice, Bife 10 pri Čufarju, Zarja Domoprema, TO Rožca Samopostrežna trgovina na Tavčarjevi 8 in Bokalovi 5, Državna založba.

Med prireditvijo smo bili tako zaposleni s plesom, srečkami, z ocenjevanjem pustnih šem, vendar smo kljub temu našli čas, da smo se posladkali s krofi in si pridno tešili željo. Ob vsem tem pa nismo pozabili naših bolnih, nepokretnih prijateljev po šolah bolniškega oddelka. Zanje smo pripravili pravi pustni sprevod vseh maskar, ki jih je s poskočnimi vzhaji spremljal naš trio. Vsem smo razdelili krofe.

Marsikdo si ne more predstavljati, kako veliko pomeni taka pozornost za naše oskrbovance. Njihovi srečni obrazi so bili plačilo za ves trud, ki smo ga delavci vložili v organizacijo te prireditve. Za pomoč se zahvaljujemo tudi pridnim in vestnim gojenkam Srednjega usmerjenega izobraževanja: Špeli, Valeriji, Tatjani in Bernardi, ki so bile pri nas na obvezni praksi.

Kot vsaka prijetna stvar se je tudi naše pustovanje moralo končati, vendar pa nas pustno veselje ni zapustilo niti drugi dan, saj so nam mali šolari in tovarišice iz VVO Center na Plavžu pripravili pravi pustni sprevod po celi stavbi.

Tudi s tem našega pustnega tedna še ni bilo konec. V petek, 22. februarja, smo ga resnično zaključili z obiskom članov gledališča Tone Čufar,

VESELO PUSTOVANJE

Na šoli vrši. Nadenemo si maske in pustne obleke. Nekateri se ličimo. Stranišče je polno razburjenih obrazov. Vsakdo hoče priti do ogledala. Ko končno pridemo do njega, se mažemo, brišemo in zopet mažemo, da smo čisto rdeči in šele potem zadovoljni.

Ko stojimo pred šolo v vrsti, se smejemo in se ogledujemo. Najbolj smešno je, če se fant obleče v deklico in si obuje čevlje z visoko peto. Nekateri učenci so klovni, palčki, gusarji, zdravniki, kuharji, vampirji, detektivi in pop pevci.

Dolga kolona nasmejanih šem se odpravi na sprehod po Kranjski gori. Turisti nas radovedno gledajo in včasih se sliši: »To je dobra maska«, ali: »Ta je pa najboljši«. Meni se zdi, da smo vsi najboljši, kajti veliko truda je treba, če hočeš, da se dobro nasmiješ.

Nato sledi ples. Zavrtimo se po telovadnici, se podimo in šalimo. Glasbo prevpije smeh.

Darja Uršič, 6 b.
osnovne šole Jes.-boh. odred
Kranjska gora

ki so se nam predstavili z igro Obtoženi volk. Do solz smo se nasmejali dinamičnim jeseniškim gledališčnikom.

Ob koncu bi se radi vsem še enkrat zahvalili za vso pomoč, da smo našim oskrbovancem lahko pripravili veseli pustni teden. Veseli smo bili

tudi obiska predstavnikov krajevne organizacije ZB NOV Staneta Bokala in predsednice sekcije ženskov. Velikonja. Prav je, da tudi drugi vidijo, da pri nas v domu ni tako žalostno in dolgočasno in to povedo tistim, ki še vedno mislijo, da je dom upokojencev hiša žalosti, dolgočasje in trpljenja.

Delavci se po svojih močeh trudimo, da bi bilo našim oskrbovancem v domu lepo in prijetno in resnično upamo, da nam to tudi uspeva.

K. P.

MAŠKARE V ŠOLSKIH KLOPEH

Včasih so s sežiganjem pusta preganjali zimo. Danes je pust le sprostitelj in zabava za z delom obremenjene ljudi. Ohranil je nekatere stare obredne sestavine, ki so skoraj popolnoma izgubile prvotno vsebino.

Že od nekdaj si pustovanja ne moremo zamišljati brez pustnih mask. Te se tipološko razlikujejo. Maskirajo se skoraj povsod, tako moški, ženske kot otroci. Marsikje v sprevodu izpostavljajo posmehu negativne pojave v ožjem ali širšem krajevnem okolju. Skoraj povsod naredijo slavnatega pusta, ki mu v sredo, po pustnem torku, sodijo, ga »usmrtijo« in mu priredijo pogreb. Na pepelnico še pogosto »vlačijo ploho« dekletom in fantom, ki so v minulem predpustu ostali samski.

Podoben običaj kot »vlečenje ploha« je tudi »Borovo gostivanje« iz Prekmurja. Če v predpustnem času ni bilo nobene svatbe, so najstarejše dekle ali fanta, zrelega za ženitev, poročili z borom. Pri podiranju bora so svatom nagajali okoliški fantje, ki so jim izmaknili kak droben predmet. Največja sramota za svate pa je bila, če so jim ukradli borov vršček. Zato »miličniki« budno pazijo na take nepridiprave, da bi preprečili veliko sramoto.

Kako pa smo pusta preživeli Leščani? Tako ni bilo še nikoli, enkratno.

Dopoldne je na šoli mrgolelo pustnih mask. Kamor si pogledal, povsod namazani obrazi. Izpod najrazličnej-

ših pokrival in lasulj so gledale vesele oči. Ni bilo razreda, v katerem ne bi prevladovala pustne šeme. Nekaj je bilo sicer izjem, pa še te so bile dobro razpoložene, kot se pač za pustni turek spodobi. Pri pouku ni bilo težav, saj so tudi učitelji razumeli našo mladost in veselje. Še opominjati nas ni bilo treba!

Namesto razlage o Uziški republiki smo pri zgodovini pripravili kviz o zgodovinskih dogodkih in tako dobro ponovili zgodovinsko snov, pri slovenščini pa smo z besedo in gibom predstavili sebe v maski. Tako je pouk mimogrede minil. S tem pa še ni bilo konec pustnih zabav.

Popoldne je bila v šoli pustna prireditelj. Udeležili so se je predvsem mlajši učenci, seveda maskirani, medtem ko smo starejši odšli na drsalno revijo na Bled. Mrak in noč sta dala življenje najstarejšim maskaram.

Pustnih zabav je konec. Pa kaj zato! Leto se bo kmalu obrnilo in z njim tudi pust. Upam, da se bomo pustovanja udeležili tako kot letos, saj se s tem ne le zabavamo, ampak tudi ohranjamo tradicijo.

Suzi Adžič, 8. b
OŠ F. S. Finžgarja Lesce
novinarski krožek

S PUSTNEGA PLESA

Pred kratkim so skoraj po celem svetu uganjali pustne norčije. Povsod je bilo veselo, norčavo, šegavo, kakršen je tudi pust sam. Tudi v naši šoli smo imeli ples, vendar niso bili samo po šolah.

Pri nas je za glasbo skrbela skupina Alibi, ki se nam je predstavila že na raznih plesih pred tem. V šolo so prihajali razni klovni, vile, palček, žaba, pračlovek, mehikanec, čarovnica ter še precej drugih, saj idej in otroško-pustne domišljije nikoli ne zmanjka. Kot je bilo že prej obljubljeno, so bile najboljše maske nagrajene. Seveda jih je bilo potrebno najprej izbrati. To je bila vse prej kot lahka naloga, pa vendar smo jih izbrali pet, ki so se nam zdele najbolj izvirne. Vsi so težko pričakovali trenutek, ko bomo izbrali najboljše maske. Za najboljšega smo izbrali mehikanca, nagrajeni pa so bili še king-kong, čarovnica, klovni in indijanka.

Po razglasitvi so nam igrali člani skupine Alibi. Kmalu so se na njihov

predlog predstavili še naši učenci. Ob spremljavi so zapeli vsak po eno pesem. Spoznali smo, da je med nami kar precej skritih talentov. Ko so se vsi, ki so to želeli, predstavili, smo spoznali pevko šole — Branko, ki nam je že večkrat zapela in si ta naziv zasluži.

Na našo žalost je bilo plesa kmalu konec.

Sedaj, teden dni po »veselem pogrebu«, nam ne ostane drugega, kot da čakamo na prihodnje pustno rajanje ali se spominjamo komaj preživete letošnjega.

LIDIJA KAMENŠEK, 8. c
OŠ Karavanških kurirjev NOB
Koroška Bela

POHVALE ZA SODELOVANJE V AKCIJI »LEPE ROŽE IN VARSTVO OKOLJA«

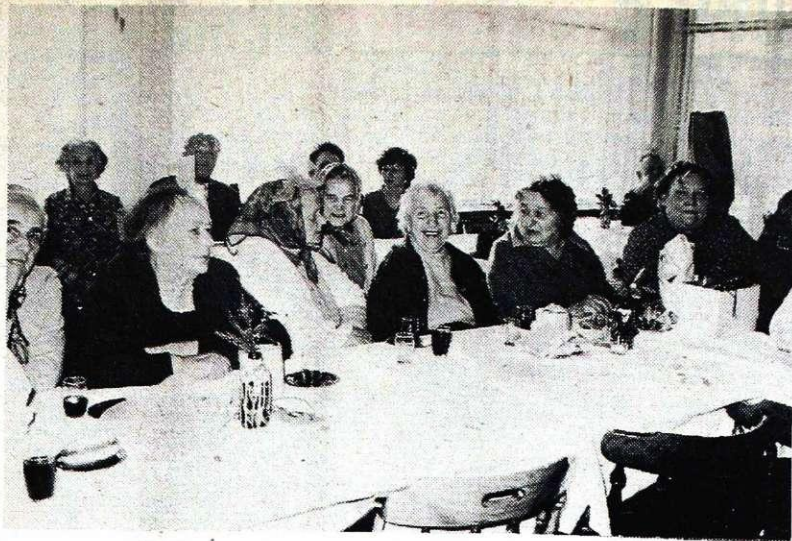
Komisija za izvajanje akcije »Lepe rože in varstvo okolja« pri Turističnem društvu Jesenice je ugotovila, da so bili v letu 1984 posebno prizadevni pri krasitvi širšega območja Jesenic z rožami in zelenjem naslednji prebivalci v KS Javornik-Koroškega Bela:

JAVORNIK: Zofka BRELIH, Angel KOTNIK, Jožica PIKON, Stanko PODOBNIK, Stanko PRISTOV, Anica OBID in Štefka TRATNIK.

KOROŠKA BELA: Vinko ALIČ, Francka BERCE, Jože BORSE, Rozka BUČAR, Minka BOHINC, Marica BURNIK, Andrejka BEG, Gizela BERNAT, Jožica CIMDRIC, Ana ČIMŽAR, Pavla DRAB, Marija DOLINAR, Rozka ERZAR, Franc FRLEŽ, Jelena GRINTOV, Jurij HERMAN, Tehim HORTIČ, Ivana JEREB, Milojka JELOVIČ, Ivana JELEN, Marija JEREB, Ivanka KONIČ, Mara KOZAMERNIK, Mimi KOZJEK, Rozka KONIČ, Marija KOROŠEC, Anica KOSELJ, Vilma KEJŽAR, Marija KOBAL, Minka KOVAČIČ, Marija LIKOZAR, Mirko LASNIK, Francka LEŠNIK, Dragica LEVAR, Sonja LAGOJA, Ana LAMŠČEK, Lina KOBAL, Anica MURNIK, Milka MALEJ, Veljko MANDIČ, Marija MARKEŽ, Franc MLINAR, Milena MARKELJ, Pavla MARKELJ, Angela MUROVEC, Ivana NOČ, Angela NOVAK, Maks NOČ, Marija OMEJC, Ilonka PETRIČ, Slavka POGAČNIK, Ivanka PAVLENIČ, Pavla PAPEŽ, Marija PLEVNİK, Olga ROZMAN, Ana RAZPET, Pavla ROŽIČ, Vera SVETINA, Minka SMOLEJ, Marija SVETINA, Zinka SMOLEJ, Peter SMOLEJ, Marinka SVETINA, Mira SIJEGA, Ančka SMOLEJ, Ida SMOLEJ, Marija STEFANCIOVA, Jerca ŠIMNIC, Kati ŠILAR, Ana ŠEST, Janko TRSTENJAK, Maruša TOMAZIN, Jožica TAVČAR, Ivan TRIPLAT, Francka URH, Kristina VISTER, Anica VISTER, Dora VISTER, Elza VIDMAR, Cilka VIDMAR, Simona ZARNIK, Marica ZAMBIČ.

Vsem je komisija izrekla posebno pohvalo.

B. B.

Med pustovanjem v domu dr. Franceta Berglja (foto F. Črv)

Tudi nepokretne oskrbovance v domu dr. Franceta Berglja so obiskale pustne maske (foto F. Črv)

PREGOVORI, DOMISLICE IN REKI V ŠALJIVI PREOBLEKI

Drevesa so sebe in gozd pogubila: pogubila so strašne korenine, ki so trgale in grabile prst samo zase, dokler se ni sprožil plaz...

Razgibalne vaje: K tlom: niže, še niže, še, upogni hrbet: niže, še niže, še, skrči noge: niže, še niže, še na kolena: niže, še niže, še, glavo med kolena: niže, še niže, še, glavo k tlom: niže, še niže, še, še niže, še, še... »Do kam, hudiča, saj sem že pod zemljo!«

Pravite, da vas popolnoma nadzorujejo, na vsakem koraku... Verjamem, ampak to je nekaj povsem normalnega, če pomislite, kakšna predznost je bila v ravnanju tistih, ki so vas brez dovoljenja spravili na svet...

Če v življenju ne pomenite več kakor žvečilni gumi v sosedovih ustih, je vendarle res, da se le-ta lahko z vami zadavi, kar seveda ni malo, če na vso zadevo gledate dovolj celovito.

Človek božji, vi ste smešna žrtev stare, bogaboječje vzgoje: prilaščanje družbenega premoženja ni nikakršen delikt, saj ste vendar sestavni del družbe, takorekoč premoženje samo, ki se bo množilo, ko bo doseglo zadostno stopnjo razvoja in bo svoj presežek vračalo skupnosti... Tako vendar postanete prestrukturiran kapital, ki se z manipulacijami oplaja in preliva, dokler ne dobi svoje potrditve v visoki stopnji družbene zavesti: ko se individuum zave, kje ga čevlji žulijo in zato prispeva, da mu žulje zdravijo z družbenimi sredstvi...

TEDEN KULTURE

Učenci osnovne šole Polde Strazišar smo imeli od 4. do 8. februarja TEDEN KULTURE. Kako je potekal?

V ponedeljek smo imeli prikaz tehnične dejavnosti. Delali smo izdelke iz gline, žice, usnja in papirja. Izdelke smo razstavili na hodniku. V torek je prišel na obisk amaterski gledališki igralec Igor Škrli. Veliko zanimivega nam je povedal o delu igralca na odru in za odrom. Prebral nam je nekaj pesmic in zaigral odloček iz igre Obtoženi volk. Ta dan so tudi učenci foto krožka pripravili razstavo svojih najbolj uspešnih fotografij.

V sredo smo imeli likovni dan. Oblikovali smo plastelin, karton, risali s suhim in vodenimi barvicami. Izdelke smo spet razstavili. V četrtek smo imeli novinarski dan. Pisali

sestavke smo zbrali in jih bomo objavili v posebni številki šolskega glasila STEZICE. V petek, na Prešernov dan, sta nas obiskala Franc Rihar in Drago Ažman ter dve učenci iz osnovne šole Tone Čufar. Zaigrali so na flavto, trobento, kitaro in klavir. Bili smo navdušeni nad njihovim nastopom in bi jih še in še poslušali. Upamo, da nas bodo prišli še kdaj obiskat.

Tako smo zaključili teden kulture. Nam učencem je bil še posebno všeč, ker smo vsi aktivno sodelovali in se veliko naučili.

Učence novinarskega krožka
Osn. šola Polde Strazišar

Dopisujte

JUBILEJNI KONCERT PEVSKEGA ZBORA »VINTGAR«

V soboto, 23. februarja, je bil v dvorani osnovne šole na Blejski Dobravi JUBILEJNI KONCERT PEVSKEGA DRUŠTVA »VINTGAR« BLEJSKA DOBRAVA, pod vodstvom zborovodja ALOJZA VENGARJA.

V sredo, 20. februarja, je minilo deset let, odkar je bilo ustanovljeno pevsko društvo Vintgar Blejska Dobrava. Pravzaprav je bila to ponovna oživitvev pevskega zbora, ki je bil ustanovljen že 1923. leta. S krajšimi prekinitvami je takratni zbor deloval do okupacije. Po osvoboditvi je ponovno zaživel in uspešno nadaljeval z delom do 1958. leta. Na pobudo privrženec in ljubiteljev zborovskega petja je bilo 20. februarja 1975 ustanovljeno novo pevsko društvo VINTGAR. Prvi zborovodja je bil Janez Ponikvar, ki je s pevci v zelo kratkem času dosegel uspehe in primerno raven petja. Zbor je bil izredno aktiven, zato je bil deležen pohval in priznanj. Zaradi preobremenjenosti in precejšnje oddaljenosti od kraja bivanja je ob koncu leta 1977 zborovodja Ponikvar opustil vodenje zbora. Njegovo mesto je prevzel Alojz Vengar, ki zbor vodi še danes. Nov način dela in spremenjen repertoar so pri pevcih povzročili malodušje, s trdim delom pevcev in zborovodje pa se je kvaliteta petja po nekaj kriznih sezonah postopno izboljšala. Sledili so številni nastopi, predvsem na različnih prireditvah v krajevni skupnosti Blejska Dobrava. Redno nastopajo na proslavi 1. maja, vsakoletnem srečanju naših zborov, srečanju pevskih zborov SOZD Slovenske železarne, na pevskem taboru v Šentvidu in drugje. Poleg tega zbor izvede šest do osem samostojnih nastopov v eni sezoni kot so: glasbeni večer v domačem kraju, promena koncert, nastop na proslavi slovenskega kulturnega praznika in drugo. Željo krajanov po kulturnem življenju v vasi so verjetno že uresničili. S svojim delom želijo tudi v prihodnje zadovoljevati kulturne potrebe in interese krajanov Blejske Dobreve. Najbolj pri srcu jim je slovenska narodna pesem. V vsebino programa nameravajo vključiti več pesmi drugih narodov in narodnosti Jugoslavije ter tujih umetnih pesmi. Zvesta in hvaležna publika, kot jo ima zbor sedaj, je prav gotovo jamstvo za uspeh.

Uspeh se je v polni meri pokazal prav ob jubileju. S 26 pevci je zbor izvedel obširni program — 16 pesmi slovenskih skladateljev: Ubald Vrabec — ZDRAVLJICA, Matija Tomc — TEČE MI, VODICA, Danilo Bučar — PLENČKE JE PRALA, France Marolt — VENCI BEILI, Vasili Mirk — NA TRGU, Franc Venturi — BAZOVICA, Zorko Prelovec — DOBERDOB, Jurij Flajšman — TRIGLAV, Rado Simoniti — PUNTARSKA, PESEM GALEBU, POJDAM U RUTE, Karol Pahor — PA SE SLIŠ, Jože Leskover — ČEJ SO TISTE STAZICE, Samo Vremšak — ANA SAMA REČ ME GRIVA, Anton Förster — VEČERNI AVE in dr. Anton Schwab — VINSKA. To so po kvaliteti enakovredne skladbe, ki predstavljajo del slovenske zborovske ustvarjalnosti. Ko je v dvorani zvenela slovenska pesem, se je utrnila misel, ki nam je vnovič potrdila resnico ljudskega izročila, da je slovenska pesem lirčna, čista in intimna izpoved. Prav to so želeli potrditi dobri pevci in zborovodja Vengar. V veliki meri jim je to tudi uspelo. Prepevali so lepo, vendar ne brez napak. Več je bilo lepega, vendar so napake, ki niso zmanjševale prijetnega vtisa, sami najbolj občutili.

Pevci in zborovodja so tokrat bili »na svojem terenu«, ki jim očitno ugaja. Dvorana na Blejski Dobravi ni približno ni primerna za nastop tolikšnega števila pevcev, toda zbor to ni motilo. Navajeni na nemogoče pogoje dela in slabo akustiko dvorane so koncertni nastopi izvedli zelo dobro. Očitno je bilo prizadevanje vseh pevcev, da svoje naloge izpolnijo najbolje. Disciplinirano so izpolnjevali pevske naloge. Očitno so bili dobro pripravljeni in so pravočasno sledili vsem zahtevam zborovodje. Natančno so vstopali in izstopali, ritmičnih in dinamičnih razpotij ni bilo, le popolne intoniranosti ni bilo vedno dovolj, kar je škodovalo zlitosti. Zanimivo in pozitivno je, da imajo pevci dovolj občutka za »popravljanje intonacije«, kar je velika odlika zbora, saj se na ta način uspešno vključujejo v zaželjene harmonijske tokove. Pri neenaki intoniranem nastopu tenorjev v TEČE MI VODICA, ki je grozil z »intoniranim polomom«, je do izraza prišla prav ta odlika, saj je takoj z vstopom ostalih glasov stekla zaželjena intoniranost. Za pesmi Pleničke je prala, Na trgu, Bazovica, Puntarska, Večerni ave in koroške pesmi zbor zasluži visoko oceno. Posebno dovršeno je bil izveden VEČERNI AVE.

Zapeli so kar šest pesmi, v katerih nastopajo solisti. To je dobro in pogumno, toda tudi nevarno. Vsi solisti niso popolnoma izpolnili tisto, kar se od solista zahteva, predvsem ne gla-

sovno. To ne pomeni, da so bila vsa solistična podajanja slaba, vendar solo mora biti solo, nekaj »nad zborom«, ne pa skrito »v zboru«. Z zadovoljstvom lahko zapišemo, da je moški pevski zbor Vintgar napredoval do te mere, da so sedanje izvajalske možnosti, število pevcev in pomlajena sestava zbora dobra osnova za nadaljnji kvaliteten vzpon. Tako kvaliteta prepovedanja pri dobrih solističnih pevcih še nismo slišali. To je potrdila tudi prenapolnjena dvorana, ko so poslušalci s ploskanjem in besedo izsilili še štiri dodatne pesmi! Z dodatnimi slovenskimi pesmimi so se pevci šele sprostili in osvobodili občutka odgovornosti, ki je bil prisoten pri izvajanju obveznega dela programa. Tedaj so se tudi solisti izkazali!

Za napredek zbora, njegovo kvaliteto rast, individualni napredek nekaterih pevcev, razgibano zborovsko petje na Blejski Dobravi in za ugled zbora je zaslužen predvsem prizadevni zborovodja ALOJZ VENGAR. Nenehno izpopolnjuje svoje zborovodske sposobnosti, z vso vnemo živi za zbor in vedno znova išče možnosti za napredek zbora. Pevce je naučil absolutne podrejenosti dirigentovi roki in tako ustvaril zadovoljivo zanesljivost in učinkovitost zbora v tempih, dinamiki in izgovorjavi. Z razlagami skladb zelo sugestivno deluje na zbor, ker je v svojih zahtevah dosleden. Mogoče celo preveč, ker pevcem, iz razumljive previdnosti, pušča premalo »svobodnega prostora« za bolj svobodno izražanje pevske misli. Vendar zborovodja Alojz Vengar zasluži vse priznanje.

Pevce so pozdravili in jim čestitali predstavniki krajevnih skupnosti Blejska Dobrava, delavskega sveta Železarne Jesenice, ženskega pevskega zbora Milko Škoberne, DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, moškega okteta DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica, ženskega pevskega zbora DU Javornik-Koroška Bela, pevskega društva PTT Kranj, moškega pevskega zbora Društva upokojencev Jesenice, gasilskega društva Blejska Dobrava in kolektiva Iskra Blejska Dobrava. Vsi so jih obdarili s cvetjem in priložnostnimi darili.

GALLUSOVE ZNAČKE, ki so jih prejeli člani zbora za deset in večletno delovanje na glasbenem področju, je pevcem v imenu ZKO Jesenice izročil Franc Jelenc in jim hkrati čestital k jubileju.

BRONASTE GALUSOVE ZNAČKE so prejeli: Srečko Šmid, Štefan Dolenšek, Branko Klepac, Zoran

Strugar, Alojz Vtič, Rafael Penič, Anton Romih, Anton Pekolj, Jože Vogrinčič, Darko Strugar in Andrej Černe.

SREBRNE GALUSOVE ZNAČKE: Alojz Vengar, Franc Sodja, Franc Bergant, Valentin Zupan, Valentin Razinger, Viktor Košir, Franci Srpič, Stane Begeš, Franc Strugar, Daniel Grilc, Jože Kersnik in Ivan Bucek.

ZLATE GALUSOVE ZNAČKE: Ignac Mrak, Alojz Ozebek, Alojz Zorman, Ludvik Ambrožič in Albin Sodja.

Podeljene so bile tudi PLAKETE PEVSKEGA DRUŠTVA »VINTGAR« za uspešno delo in izvedene akcije, ki so bile izjemnega pomena za življenje in delo društva. Podelil jih je predsednik ZB NOV Blejska Dobrava Peter Turk. PLAKETO PD »VINTGAR« III. stopnje so prejeli: KS Blejska Dobrava, KO ZB NOV Blejska Dobrava, KK SZDL Blejska Dobrava, Iskra Blejska Dobrava, Dušan Stare, Jože Ulčar (posmrtno), Valentin Zupan, Darko Strugar, Srečko Šmid, Anton Sever, Jože Ravnik ml. in Ignac Mrak; PLAKETE II. stopnje so prejeli: železarna Jesenice, Franc Strugar, Franc Srpič in Andrej Černe; PLAKETO I. stopnje sta prejela Stane Begeš in Ludvik Ambrožič. Za zaslužne člane PD »VINTGAR« so bili proglašeni: Franc Sodja, Franc Bergant, Valentin Zupan, Valentin Razinger, Franc Srpič, Stane Begeš, Ludvik Ambrožič, Franc Strugar, Alojz Ozebek in Alojz Zorman.

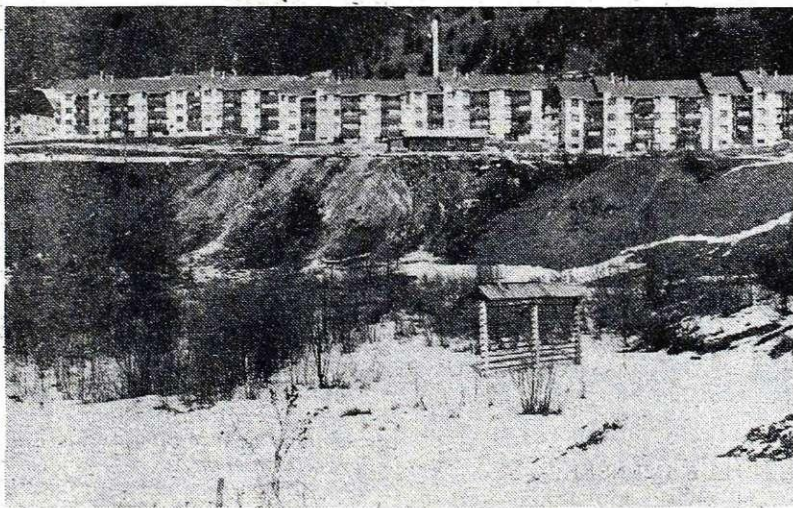
Po koncertu so krajin in gostje še dolgo kramljali o uspešnem koncertu in o načrtih za bodoče delo ter o problemih in slabih pogojih za delo pevskega društva.

Franjo Ropret

KAJ JE KULTURA?

- lepo obnašanje;
- stare šege in navade (kurentovanje, Zeleni Jurij);
- vabila na koline;
- ogled predstav in razstav slik;
- stari predmeti, ki nas spominjajo na preteklost;
- narodna glasba;
- ploskanje nastopajočim;
- branje knjig;
- pisanje pesmic in zgodb;
- narodna noša.

Učenci 4. d razreda
OŠ Tone Čufar
Jesenice

Del novega naselja na Hrušici (foto I. Kučina)

FILMSKO GLEDALIŠČE SPET V KINU RADIO

Spet je pred nami novi ciklus FILMSKEGA GLEDALIŠČA, ki bo potekal vsako sredo v kinu Radio Jesenice ob 17. (abonma mladinski) in ob 19. uri (abonma odrasli). Kino Kranj je pripravil osem dobrih, vsebinsko bogatih filmov, osem filmskih umetnin, od katerih jih je kar pet premierskih — prvič predvajanih v naših kinematografih.

SPORED BO NASLEDNJI:

- 6. marca ob 17. in 19. uri LJUBEZEN, slov. film (režija: Rajko Ranfil),
- 13. marca ob 17. in 19. uri GOSPOD BOCKERER, avstrij. polit. film (režija: Ernst W. Kalinke),
- 20. marca ob 16. in 19. uri FANNY IN ALEXANDER, šved. drama (režija: Ingmar Bergman),
- 27. marca ob 17. in 19. uri VOJNE IGRE, amer. fant. thriller (režija: John Badham),
- 3. aprila ob 17. in 19. uri YOL (POT), turška socialna drama (režija: Serif Gören),
- 10. aprila ob 17. uri in 19.30 FITZCARRALDO, nem. psih. film (režija: Werner Herzog),
- 17. aprila ob 17. in 19. uri DIRIGENT, poljska družb. drama (režija: Andrzej Wajda),
- 24. aprila GANDHI, angl. indij. barv. biograf. film (režija: Richard Attenborough).

Abonmajske vstopnice po znatno nižani ceni, in sicer ABONMA MLADINSKI (prva predstava) 400 din in ABONMA ODRASLI (druga predstava) 500 din lahko kupite pri blagajni kina Radio. Abonmajske vstopnice lahko kupite tudi z naročilnico. Poleg vstopnice dobi vsak še katalog s kratko oceno filmov.

Izbrali smo NAJBOLJŠE OD DOBREGA, zato vas pričakujemo v kinu Radio!

Jeseniška razglednica (foto I. Kučina)

GODBENIKI KRITIČNO IN USTVARJALNO O SVOJEM DELU

V soboto, 21. februarja so se na letni konferenci sestali člani pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, kateremu so prisostvovali tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Branko Iskra, predsednik ZKO Jesenice Joža Varl, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Zvone Miklič in predstavniki godb na pihala iz Gorij in Lesc.

Čeprav udeležba na letni konferenci ni bila najboljša (61 % vseh godbenikov) pa je bila toliko bolj živahna razprava, ki je bila na eni strani dosti kritična in samokritična, na drugi strani pa je bilo izrečenih tudi veliko pohval in predlogov za še boljše delo orkestra v letošnjem letu.

O delu orkestra v lanskem letu, ki je bilo, glede na praznovanje 110-letnice železarskih godb izredno intenzivno, je poročal predsednik orkestra Štefan Nemec, ki je dejal, da je bil program po oceni izvršnega odbora konference orkestra v celoti izpol-

posameznikom, ki se svoje odgovornosti ne zavedajo in s tem zavirajo nadaljnjo kvaliteto rast orkestra.

Poudaril je, da bo tudi letošnja naloga orkestra oziroma izvršnega odbora krepitev organizacijske in kadrovske homogenosti orkestra, pridobivanje mladih godbenikov in skrb za večjo udeležbo na vajah. Navedel je naloge, ki jih čakajo v letošnjem letu, glede na številne jubileje in vabila, ki jih prejemajo predvsem Gorenjske pa tudi iz zamejstva.

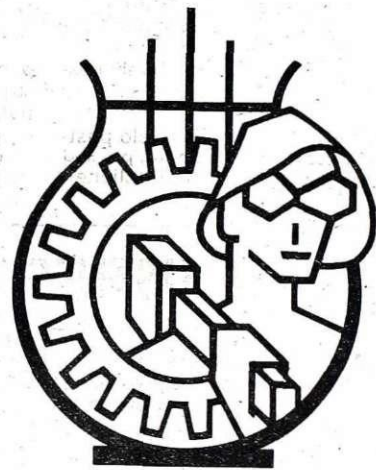
Poročilu blagajnika in nadzornega odbora je sledila razprava, v kateri je najprej spregovoril dirigent orkestra Ivan Knific, ki je prav tako poudaril veliko delo, ki so ga opravili godbeniki v preteklem letu, je pa tudi izrazil nezadovoljstvo nad posamezniki, ki zamujajo vaje ali se jih sploh ne udeležujejo. Govoril je tudi o izboru skladb za njihove nastope oziroma koncerte, pri čemer večkrat v orkestru ni soglasja, čeprav je program tisti, ki naj bi kvaliteto dvigal orkester.

Zelo konkretno, kritično in samokritično so posegli v razpravo številni godbeniki. Veliko je bilo govora o disciplini in samodisciplini, pri čemer pa je bilo opravičeno rečeno, da ne prejemajo tistega priznanja, kot ga prejemajo amaterji na drugih področjih. Precej je bilo govora tudi o odločitvi, da se orkester letos ne bo udeležil republiškega tekmovanja zaradi neurejenih tekmovalnih pogojev in subjektivnih ocen, zaradi česar so bili zelo krivično ocenjeni na zadnjem tekmovanju, ki je bilo na Bledu. Presenetljivo veliko časa so namenili tudi problemu dotoka mladih godbenikov iz glasbene šole, zastarelemu programu pouka na glasbeni šoli in nezainteresiranosti mladih za učenje instrumentov, ki jih orkester potrebuje, kljub temu, da za te instrumente, v primerjavi z ostalimi, ni omejenega vpisa, da je nižja ukovina in da je šola kupila ustrezne instrumente. Tudi sami, so menili, premalo naredijo, da bi povečali interes mladih, verjetno pa je tudi med posameznimi pedagogi v glasbeni šoli premalo posluha za potrebe pihalnega orkestra. Menili so tudi, da bi tudi orkester sam moral vsako leto dokupiti nekaj instrumentov za usposabljanje mladih.

Govorili so tudi o izredno plačanih dopustih, ki jih je Železarna letos precej povečala za namene kulture, vendar pa bi tako razumevanje morale imeti tudi druge organizacije združenega dela. Izrazili so skrb nad stalno naraščajočimi stroški, ki dejansko predstavljajo pogoje za njihovo normalno dejavnost, kot so stroški najemnine, ogrevanje, elektrike...

V razpravo so se vključili tudi vsi gostje, ki so izrekli zahvalo za izredno aktivnost orkestra in za dobro sodelovanje. Na letni konferenci so potrdili tudi bilanco finančnega poslovanja v preteklem letu in finančni načrt in program dela za letošnje leto.

Prav gotovo letno konferenco pihalnega orkestra Jeseniških železarjev lahko ocenimo kot zelo uspešno, kar pa je tudi največje jamstvo, da se bo ta zelo deloven kolektiv še naprej krepil in s tem tudi kvaliteto rasel, pri čemer pa upravičeno pričakujejo vso moralno in finančno podporo družbe.

PIHALNI ORKESTER JESENŠKIH ŽELEZARJEV

njen. Orkester se je v jubilejnim letu organizacijsko okrepil, pridobil pa je tudi nekaj mlajših godbenikov, nabavili so nove uniforme in po večletnem čakanju dobili dodatne prostore, ki jih sedaj urejajo in ki jim bodo omogočali boljše pogoje vadbe in družabnega življenja. Oceno o kvaliteten napredu orkestra bi morali dati strokovnjaki, vendar pa bi lahko že po ustnih ocenah strokovnjakov po jubilejnim koncertu sklepali, da je orkester napredoval tudi kvaliteto in programsko, za kar je predsednik izrekel tudi priznanje dirigentu Ivanu Knificu. Med pomembne dosežke v jubilejnim letu je predsednik uvrstil tudi izdajo prve samostojne plošče, izdajo jubilejnega almanaha in ureditev kronike 110-letnega razvoja godb na našem območju.

V lanskem letu je dejal predsednik so imeli 24 samostojnih nastopov, poleg številnih sodelovanj na različnih komemoracijah, kulturnih, športnih, planinskih in drugih prireditvah, poleg enainštiridesetih sodelovanj na pogrebih. Za izvedbo te dejavnosti so imeli 121 vaj s povprečno udeležbo 33 godbenikov, s čemer niso bili povsem zadovoljni, vendar pa je temu vzrok večimensko delo godbenikov, nekaj pa tudi nedisciplin in neodgovornost posameznikov. Kar jih pa posebno veseli, pa so dobri obiski in polne dvorane na njihovih koncertih, kar kaže na ugled orkestra pa tudi njegovo izvajalsko vrednost.

Predsednik je dejal, da gre za v celoti izveden program v lanskem letu zahvala pretežnemu delu godbenikov, ki so čutili odgovornost do javnosti, svojih poslušalcev in do kolektiva orkestra. Izrazil pa je tudi zahvalo vsem, ki so organizacijsko pomagali pri izpeljavi jubilejnih prireditvev in jih kakorkoli finančno podprli. Izrekel pa je grajo nekaterim

PREDSTAVITEV PETE KNJIGE ZBORNIKA »JEKLO IN LJUDJE« IN ZALOŽNIŠKE DEJAVNOSTI NA JESENICAH

Kulturna skupnost Jesenice in uredniški odbor zbornika JEKLO IN LJUDJE sta v četrtek, 21. februarja, ob navzočnosti skoraj vse avtorjev predstavila peto knjigo zbornika JEKLO IN LJUDJE, hkrati pa je bila predstavljena tudi celotna založniška dejavnost na Jesenicah.

To je bila hkrati tudi skromna svečanost ob 20-letnici izida prve knjige zbornika JEKLO IN LJUDJE in ob 15-letnici izhajanja LISTOV, kulturno umetniške priloge tednika Železar, glasila delavcev jeseniške železarne. O dvajsetletnem delovanju uredniškega odbora zbornika in vsebini posameznih knjig je najprej spregovoril sedanji predsednik uredniškega odbora Franc Konobelj Slovenko in poudaril izjemen pomen teh knjig za ohranjanje naše preteklosti. Za njim pa je tehnični urednik Tone Konobelj predstavil zadnjo — peto knjigo zbornika in sodelujoče avtorje (knjigo smo podrobno že predstavili v Železaru).

Predsednik Zveze kulturnih organizacij Jesenice Joža Varl pa je za tem predstavil celotno založniško dejavnost na Jesenicah od predvojnega obdobja dalje, s čimer je hotel poudariti, da ima ta dejavnost na Jesenicah dolgoletno tradicijo in da so to dejavnost v veliki meri podpirali delavci jeseniške železarne. Že pred vojno smo na Jesenicah imeli dva časopisa, in sicer Tovarniški vestnik, glasilo uprave takratne Kranjske industrijske družbe in Naš kovinar — svobodno glasilo delavcev Kranjske industrijske družbe, ki sta začela izhajati leta 1937. Leta 1939 je pri Našem kovinarju izšla groteska Toneta Čufarja Mali babilon, istega leta pa tudi v samozaložbi zgodovinska drama Franceta Klinarja Plavž.

Tudi med narodnoosvobodilnim bojem je ilegalno izhajal od junija 1944. leta dalje Jeseniški kovinar, kot glasilo Osvobodilne fronte. Pod istim imenom je izhajal tudi po osvoboditvi, kot glasilo OF takratnega jeseniškega okraja, dokler se ni leta 1951 združil z Glasom Gorenjske, istočasno pa je začelo izhajati glasilo delavcev jeseniške železarne Železar. Aprila 1951. leta je v počastitev desetletnice Osvobodilne fronte slovenskega naroda izšla, še pri Jeseniškem kovinarju, knjiga pod naslovom Preprosto življenje s proznimi in pesniškimi prispevki in kulturno zgodovinskimi zapisom. Leta 1958 je bila izdana pesniška zbirka Miha Klinarja Zeleni torzo in kot že rečeno, leta 1965 prva knjiga zbornika Jeklo in ljudje.

V zadnjih petnajstih letih se je založniška dejavnost na Jesenicah še posebno razmahnila. Poleg štirih knjig zbornika Jeklo in ljudje je kulturno umetniški klub pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice izdal deset knjig Male Čufarjeve knjižnice (Tone Čufar TOVARNA, Slavko Savinšek POREDNI SMEH, Viktor Gregorac RAZMERJA, Andrej Kokot ČUJTE ZVONOVI POJO, Valentin Cundrič SONEZI, Miha Klinar NA MRTVI STRAŽI, Benjamin Gra-

cer V MRAKU, Črtomir Šinkovec ŠKORČEVA ŠOLA in Tone Čufar IZBRANA DELA — dve knjigi). Poleg tega so v tem času in kasneje izšle v samozaložbah tudi številne pesniške zbirke Benjamina Gracerja, Valentina Cundriča, Jožeta Koširja — Plantana, Sonje Korantereje, Tomaža Iskra, Mihaela Cenca in drugih. Celotno podoba pa bi morali dopolniti še s šolskimi glasili in s nekaterimi kvalitetnimi almanahi in drugimi edicijami, ki so jih ob različnih jubilejih izdajale različne organizacije in društva.

Ob tej zelo pomembni založniški bari pa letos mineva tudi 15 let od pričetka izhajanja kulturno umetniške priloge tednika delavcev jeseniške železarne Železar — LISTI, katere prva številka je izšla 31. julija 1970. Priloga, ki jo ureja kulturno umetniški klub pri DPD Svoboda Tone Čufar, izhaja neprekinjeno v poprečju štirikrat letno in jo v celoti financirajo delavci Železarne. Vse to

skupaj je izredno pomembna kulturna dejavnost na železarskih Jesenicah, pa tudi lep prispevek k skupni slovenski kulturno-umetniški tvornosti.

Za tem so spregovorili navzoči avtorji prispevkov v zadnji knjigi zbornika Jeklo in ljudje: Jože Vidic, dr. Anton Ramovš, Janez Kopač, Jože Dežman, Majda Zontar, Ivan Jan, Borut Razinger in Dušan Prešeren. Na kratko so osvetlili svoje prispevke, izrekli pa tudi nekaj misli za vsebinsko oblikovanje naslednje knjige, v kateri naj bi bilo več poudarka na novejši zgodovini oziroma povojnem razvoju. Izrečenih pa je bilo tudi nekaj kritičnih misli, ki jih bo v bodoče potrebno tudi upoštevati. Več koristnih misli in pobud pa je bilo izrečenih tudi v prijetnem klepetu, ki je sledil.

Ob tem vsekakor moramo poudariti, da pri tem srečanju ni šlo za nikakršno jubilejno evforijo ali ljubiteljsko hvalisanje ali samozadovoljstvo, temveč za delovno srečanje in pregled opravljene dejavnosti v preteklem obdobju, kar so seveda pogovarjali tudi jubileji.

ZAPIS O NEKEM GIBANJU

Potreba po branju na Slovenskem ni brez tradicije, bralna kultura pa doživlja svoje padce in vzpone. Izhaja iz posameznika, seva navzven in se zrcali v ravnanju in odzivanju družbe na kulturna in druga dogajanja.

Javnost se malokrat zave pomena, ki ga ima za razvoj bralne kulture gibanje, imenovano tekmovalstvo oz. branje za bralno značko.

Rodilo se je pred petindvajsetimi leti na Prevaljah v okviru bralnega krožka na šoli. V nekaj letih je zajelo vse osnovne šole na Slovenskem, večino slovenskih šol v zamejstvu, posebno na Tržaškem in Goriškem, širi pa se tudi na šole z dopolnilnim poukom slovenskega jezika v tujini.

Ob petindvajsetletnici izkazuje gibanje stoštrideset tisoč bralcev. Mnogi tekmovalci, ki so si z dodatnim branjem pridobili značko, so že starši. Ker se tudi njihovi otroci vključujejo v strnjeno vrsto bralcev, je to lahko dokaz, da branje za značko ni ne stihijsko ne kampanjsko, ampak je gibanje, ki je mlademu človeku sposobno zbuditi zanimanje za leposlovna, strokovna in znanstvena dela.

Statistika govori o velikem odstotku neberočih Slovencev, ljudi, ki v letu dni ne preberejo niti ene knjige. Ob tem se vprašanje o pomenu in smislu branja za značko ponudi kar samo: Ali bi bil odstotek še večji, če tega gibanja ne bi bilo? Nesporno je dejstvo, da bralci, ki se že v osnovni šoli odločijo za ali proti branju, tudi

kasneje odnosa do knjige bistveno ne spremenijo. Statistični prikaz o bralni kulturi pri nas bi bil še natančnejši, če bi vseboval podatke o bralčevi povezanosti s knjigo tudi na podlagi gibanja za značko.

Nekega dejstva vendarle ne smemo prezreti: medtem ko je povezanost bralca s knjigo na osnovnih šolah spodbujena z značkami (imenujejo se po tridesetih besednih ustvarjalcih) in z raznimi interesnimi dejavnostmi kulturnega področja, teh prizadevanj na srednji šoli ni več toliko, kaj šele, da bi bile oblike dela z bralci pestre in gibanje množično. Drobec vzroka, da je med odraslimi ljudmi število bralcev glede na izobrazbo, starost, spol tako različno, je najbrž tudi v tem, da se nam mladostnika za knjigo ne posreči primerno zainteresirati.

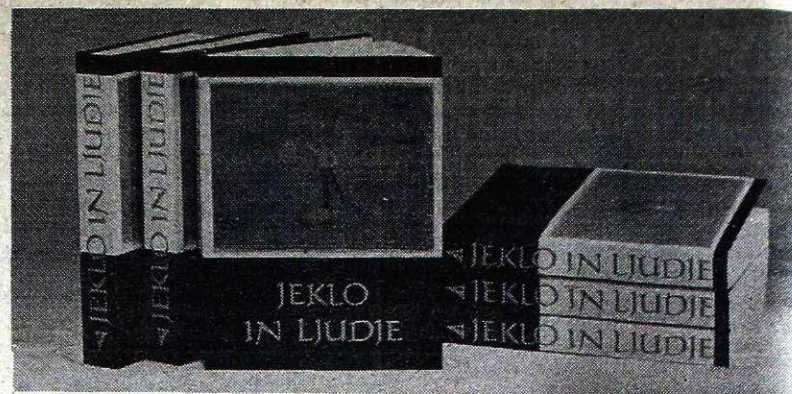
Ob četrtridesetletnici gibanja za večjo bralno kulturo, ki se je bohotno razvijalo predvsem na osnovni šoli, je primeren trenutek še za ta in oni premislek. Knjiga prihaja mladim bralcem čedalje težje v roke, saj ne postaja predraga samo za zasebni nakup, ampak tudi za police šolskih in splošno-izobraževalnih knjižnic. Osebnostni stik bralca s knjigo in njegovim pisarjem je za mladega človeka izjemno doživetje, a ga je zaradi finančnega ozadja že zelo težko zagotavljati. Knjižarne s svojimi prodajalci so zgolj trgovina brez svetovalne pomoči. Zlepa ni mogoče srečati prodajalca knjig, ki bi kupca kaj povprašal, mu razkazal knjižno gradivo in svetoval. Vzpostaviti z množičnim branjem za značko bi ravno knjižarne morale prisluhniti bralcem in storiti zanje vsaj kaj malega. Res jih ne morejo zasipavati s knjigami po zastojnih cenah, lahko pa bi jim na ogled pripravili dela raznih avtorjev, majhne tematske razstave ipd. Večje zanimanje za svoje redne in potencialne obiskovalce bi lahko pokazale tudi splošnoizobraževalne knjižnice v svojih specializiranih oddelkih.

Bralno gibanje, ki se znotraj šole bogati z novimi oblikami in metodami, naj bi zaznali zunajšolski dejavniki, tudi informacijski mediji. Prvi pa prižigajo zeleno in rdečo luč za knjigo starši, le da so ti lok sklenjenega kroga: če v šoli knjige niso dojele kot umetnostnega sporočila in informacijskega sredstva, so kot starši v tem pogledu do otrok brezbrizni, tem pa šola težko privzgoji ustrezen odnos do knjige; ker temelja za to niso postavili starši že v njihovem najbolj zgodnjem otroštvu.

Odrasli smo prvi posredniki bralne kulture in ne bi bilo prav, če se tega ne bi zavedali. Petindvajsetletnica podelitve prvih bralnih značk je priložnost, da se spomnimo na vzgojnoizobraževalni pomen gibanja in na njegov odziv med bralci. V letošnjem šolskem letu bo prešla na Gorenjskem Cicibanovo, Prešernovo, Finžgarjevo, Tavčarjevo bralno značko spet več kot polovica vseh učencev osnovnih šol. So to prihodnji bralci ali nebralci? S kakšnimi presenečenji nam bo na njihov račun kdaj v prihodnosti postregla statistika.

Vesna Arhar

Berta Golob

NOVA KVALITETA V RAZSTAVNEM SALONU DOLIK

Programski svet razstavnega salona DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice je v petek, 22. februarja, ob 18. uri v prostorih salona priredil GLASBENO-LITERARNI RECITAL, posvečen praznovanju slovenskega kulturnega praznika.

V glasbenem delu recitala sta nastopili flavtistka BARBARA MIKULA in pianistka MAJA KOMEL. Spored, s katerim sta se predstavili mladi glasbenici, je bil sestavljen takole: G. B. Pegolesi-Concerto in Sol maggiore per flauto, Claude Debussy-Claire de lune in George Bizet-Entr'acte (iz opere Carmen). Člani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice VERA SMUKAVEC, IRENA VAREK, BORUT VEROVŠEK in FRANCIS ČERNE so recitali pesmi dr. Franceta Prešerna.

Med številnimi nastopi jeseniških glasbenikov, učencev Glasbene šole Jesenice in pevskih zborov ob otvoritvah razstav v razstavnem salonu Dolik, smo tokrat doživeli še en prijeten umetniški večer. Nastopajoči glasbenici Barbara Mikula in Maja Komel sta že »stalni gostji« Dolikovega salona. Njuni dosedanja krajša nastopi so bili bolj ali manj uspešni. Tokrat pa je bil njun nastop prijetno doživetje lepega muziciranja. Mladi glasbenici sta se dokazali z zahtevnostjo, z dognano in svežo skupno igro in popolnim glasbenim pogumom. Interpretacije so bile izenačene, muzikalno domišljene in tehnično zadovoljive.

Flavtistka Barbara Mikula je še enkrat dokazala, da je kvalitetna koncertantka. Dela različnih skladateljev in smeri je podala z lepim polnim tonom, ki je izenačen v vseh legah, obvladuje pa vsakršne dinamične nijanse, logično in muzikalno fraziranje pa utrjuje njeno lepo igranje. Za sodelavko si je izbrala pianistko Majo Komel, ki jo že dalj časa spremlja na podobnih nastopih. Pianistični del je v takih sporedih seveda popolnoma enakovreden. Pianistka je solistko spremljala prilagodljivo, tekoče, prikazala je tudi tehnično spretnost, ki se je popolnoma ujela v skupni igri. V dinamičnem razmerju pa je bil pianino na nekaterih mestih preglasen, posebno še v spodnjih legah flavte v Bizetovem Entr'actu.

Recital so popestrili člani amaterskega gledališča Tone Čufar. Izkusnim in znanim igralcem jeseniškega gledališča Veri Smukavec, Borutu Verovšku in Franciju Černetu, se je tokrat pridružila mlada in obetajoča igralka Irena Varek, ki je »zrasla« v jeseniški gledališki šoli. Zelo uspešno se je vključila v spored recitatorske skupine, ki je s Prešernovimi pesmimi prisotne še enkrat popeljala v poglobljeno razmišljanje o našem SLOVENSKEM trenutku. Prisotni so bili bogatejši za uspešno kulturno prireditev, ki je bila posvečena spominu slovenskega velikana PREŠERNA.

Franjo Ropret

GUSTAV GNAMUŠ RAZSTAVLJA V KOSOV GRAŠČINI

V prvem nadstropju Kosove graščine bo do 27. marca odprta razstava barvnih risb in skic akademskega slikarja Gustava Gnamuša. Slikar je samostojno razstavljal že v Mariboru, Ljubljani, Kopru, Ravnah na Koroškem, prvič pa ga lahko spoznamo na Jesenicah. Rojen je bil leta 1941 v Mežici, študiral je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 1966 diplomiral in je danes profesor. Dr. Tomaž Brejc je o slikarjevi ustvarjalnosti napisal:

»Slikarjeve risbe in barvne študije odpirajo pogled v njegovo intimno delavnico: toda ta utečena fraza, ki jo je ustvarila estetika romantike (takrat so namreč skico pojmovali kot utelešenje »prve zamisli«, kot registracijo trenutne ideje, zamaknjenja ali hipnega vtisa), se je v našem stoletju prelevila bolj v zamisel načrta, projekta; v konstruktivizmu je postala takšna skica prej diagram načrtovane podobe kot pa samo odziv na umetnikovo notranje vzburjenje. Gnamuševe študije so načrti, toda v njih se razodevajo lastnosti, ki so značilne za njegova slikarska dela. Tudi v njih prepoznamo slikarjev občutek za drobne, toda odločilne premike barve in njenega optičnega (in tudi prostorskega) zamika v slikovnem polju, opažamo prepletanje

barvnih plasti, slikarjevo pojmovanje risbe, ki se izoblikuje v robovih posamičnih barvnih polj, ali pa tam, kjer se barvne površine med seboj dotikajo, prepletajo, prekrivajo. Vse to so seveda »znotrajlikovni« problemi, toda umetnik spreminja ta načelni, teoretični jezik v osebno govorico, v »idiolet«, posvoji si splošna načela in jih celovito spreminja v possebna barvna polja, lastna njegovi domišljiji in predstavnosti. V nasprotju z agresivno pripovednostjo postmodernizma ustvarjajo Gnamuševe dela vtiis tolerantnega premisleka in preudarnega oblikovanja in njihov nagovor se obrača na enako nastojenega gledalca; nikakor ne prepičujejo, iščejo samo sozvočja in soobčutja.

NOVA KNJIGA ZBORNIKA »JEKLO IN LJUDJE«

Ob dvajsetletnici prve knjige je letos izšla peta knjiga jeseniškega zbornika za lokalno zgodovino Jesenic in okolice Jeklo in ljudje. Poleg poljudno-znanstvenih zapisov iz železarske zgodovine, zgodovine delavskega gibanja in NOB ter povojne socialistične izgradnje objavlja zbornik tudi znanstvene prispevke (arheologija, geologija, numizmatika, značkarstvo itd.), ki osvetlujejo podobo naših krajev.

Peta knjiga zbornika je opremljena z bogatimi fotografskimi arhivom ter v barvnem ovitku.

Zbornik lahko kupite za ceno 1.200,00 din (broširana) ali 1.500,00 din (vezana-kaširana). Naročniki, delavci TOZD in delovnih skupnosti naše železarne, lahko odplačajo knjigo v treh (3) mesečnih obrokih.

NAROČILNICA

Podpisani

zaposlen v TOZD — DS:

delavska številka

naročam V. knjigo ZBORNIKA JEKLO IN LJUDJE — broširano-vezano (ustrezno obkroži).

S tem dajem tudi soglasje, da se znesek obračuna pri mojem osebnem dohodku v treh mesečnih obrokih.

Podpis:

(Naročilnico izpolnite čitljivo in jo pošljite na naslov: TEHNIČNI MUZEJ ŽELEZARNE JESENICE, kjer dvignete tudi knjigo.)

JESENIŠKO GLEDALIŠČE DOSLEJ PO PROGRAMU IN ŽE S POGLEDOM V NOVO SEZONO

Sezona se je prevesila že v drugo polovico. Za nami so že tri domače premiere (Fiziki, Figole Fagole, Krst pri Savici in Varh). Za nami sta tudi že dve gostovanji — Pokvečena sonca v izvedbi Odra treh herojev iz Pirnič in komedija Maček v žaklju, s katero je gostovalo Prešernovo gledališče iz Kranja.

Rekli bi, da se začrtanega »gledališkega voznega reda« še kar uspešno držimo, čeprav smo imeli v začetku nekaj težav »zdravstvenega značaja«. Pravkar pripravljamo novo domačo premiero, dve monodrami v izvedbi Slave Marošević. Prva, Branka Hofmana Mož brez obraza, bo prvič izvedena na gledališkem odru, se pravi krstna predstava. Druga monodrama, Germaine in pes, avtorice režiserke Balbine Battelino-Baranovičeve, pa je bila že uprizorjena na Malem odru SNG Drama v Mariboru, v izvedbi igralka Vide Juvanove.

Intenzivno se pripravljamo tudi na začetek Brechtove enodejanke Malomeščanska svatba. Premiero načrtujemo v aprilu ali maju. Dogovorili smo se še za eno gostovanje poklicnih gledališčnikov. V goste bo prišel Zlatko Šugman z Mikelnovim Fraklom. Tako upamo, da bomo sezono uspešno pripeljali do konca. V maju in juniju bomo razpisali abonma za gledališko sezono 85/86, kajti program imamo že pripravljen; pripravili pa bomo tudi razpis za koncertni abonma. Z vpisovanjem bomo pričeli v juniju in nadaljevali še v septembru in v prvi polovici oktobra. Časa je torej dovolj, da bomo lahko pritegnili čim širši krog ljubiteljev gledališča in glasbe.

V prihodnjih dneh bomo razposlali vsem kulturnim animatorjem, vsem dosedanjim individualnim naročnikom našega abonmaja, šolam, vrtcem in delovnim organizacijam anketo. To anketo bomo objavili tudi v eni od prihodnjih števil Železarja. Z anketo bi želeli dobiti odgovore na vrsto vprašanj, ki bi nam zelo pomagali pri našem gledališkem (umetniškem in organizacijskem) delu. Gledališče sestavljajo igralci in publika. Nam pa se velikokrat dogaja, da nas je več na odru kot v dvorani, čeprav so vstopnice (abonmaji) razdeljene in plačane. Ni hujšega, kot igrati pred prazno dvorano, četudi te pri tem spremlja zavest, da so karte prodane in da izgube ne bo.

Sprašujemo se, kje in kdaj prihaja do kratkega stika med nami in gledalci? So izbrani neprimerni teksti, igramo ob nepravih urah in v nepravih dneh? Se v svoji igri in odrski postavitvi ponavljamo? Se premalo poslužujemo sredstev javnega obveščanja? Na taka in podobna vprašanja bi radi dobili odgovore s pomočjo naše ankete. Zato še enkrat, sodelujte v anketi, pošljite nam odgovore. Vaše odgovore bomo zbiral do konca marca, rezultate ankete pa že upoštevati pri pripravah na novo sezono.

Vesna Arhar

V počastitev Prešernovega dne je klub kulturnih delavcev Jesenice 15. februarja letos v Kosovi graščini pripravil pogovor o ljubiteljskem literarnem ustvarjanju v naši občini. Pogovora se je udeležilo 30 književnikov, kulturnih delavcev in ljubiteljev kulture z Jesenic, vabilu pa so se odzvali tudi Peter Božič iz Ljubljane, Veno Dolenc in Klarisa Jovanovič iz Trčiča ter Franci Zagoričnik in Nejc Slapar iz Kranja.

Najprej je z nekaj skladbicami nastopila domača skupina Preja in luč, nekaj svojih pesmi pa so prebrali Valerija Čučnik, Damjan Jensterle, Veno Dolenc in Mihael Cenc. Po tej lirski uvrturi se je razvila živahna in vsebinsko bogata razprava, ki jo je začel pisatelj Peter Božič s predstavitvijo revije Mentor in literarne gibanja pri ZKO Slovenije. Čeprav cilj tega gibanja ni »produkcija literatur« in ne temelji na klasičnem šolskem poučevanju, pač pa na medsebojnem oplajanju, se je v desetih letih obstoja iz njega že rekrutirala nova, mlada generacija književnikov, ki v svojih delih na nov, avtentičen način izraža bistvene človeške probleme in si je zato že priborila vidno mesto v sodobnem slovenskem literarnem dogajanju.

Tej mentorski poti do uveljavitve je pesnik Franci Zagoričnik, sicer letošnji gorenjski Prešernov nagradjenec, postavil nasproti svojo, povsem samostojno pot. »Petnajst let sem imel na razpolago samo sebe in svojo samokritičnost«, je dejal in izrazil dvom, če lahko kakršnokoli organizirano literarno gibanje pomaga posamezniku v njegovih ustvarjalnih stiskah. Vendar mentorskega načina dela ni povsem zavrnil, saj prispeva k medsebojnemu spoznavanju literarnih začetnikov in k izmenjavi izkušenj.

Na pripombo enega izmed udeležencev, da je treba začeti od temeljev in ljudi najprej naučiti pošteno brati in pisati, je F. Zagoričnik odvrnil, da je opismenjevanje naloga šole in da je pismenosti že tako preveč, namreč takšne pismenosti, za katero se skriva vsebinska izpraznjenost, miselna jalovost in neustvarjalnost. »Premalo je pisati leposlovje (leposlovje), treba je biti zagnan za resnico in jo izpovedati s pisanjem.«

V nadaljevanju pogovora je slikar Nejc Slapar opozoril na možnost medsebojnega oplajanja in transformacije različnih umetnostnih zvrsti in pri tem izpostavil svoje skupne projekte s pesnikom Francetom Pičnikom.

Klarisa Jovanovič se je kritično izrazila o nedavnem Telekovem intervjuju s Svetlano Makarovičevico (ki jo sicer kot pesnico zelo ceni), še posebej o tistem delu, kjer se Makarovičeva ob zagovodu in rovtarske Slovence, ki zahajajo na tombole in gasilske veselice in se poneumljajo s ceneno narodnjaško glasbo. K. Jovanovičeva je menila, da Makarovičeva nima pravice govoriti o poneumljenih Slovencih, saj jih je tudi sama krepko pomagala poneumljati s tem, da je pisala na kupe plehkkih besedil za narodno-zabavne ansamble.

V nadaljevanju pogovora je Edo Torkar zastavil vprašanje, zakaj v najnovejši številki zbornika Jeklo in ljudje niso obravnavane tudi sodobne teme, saj se je menda na Jesenicah tudi v povojnem času zgodilo kaj takega, kar bi bilo vredno trajne obeležitve. Na to mu je odgovoril član uredniškega odbora zbornika Damjan Jensterle.

Zadnji del pogovora je bil posvečen že nekaj mesecev stari pobudi za ustanovitev nove gorenjske kulturne revije. Po kratkem poročilu o dosedanjem delu iniciativnega odbora, ki ga je podal Tomaž Iskra in po enoglasni podpori vseh prisotnih za ustanovitev revije, je prišlo do starih razhajanj med zagovorniki samostojne revije in tistimi, ki so se zavzemali za postopnost, preko oživitve Snovanj, nekdanje literarne priloge Gorenjskega Glasla. Razgovor o tem, je prekinil Peter Božič in pobudnikom svetoval, naj najprej razčistijo med seboj, kaj pravzaprav hočejo z novo revijo in naj šele potem razmislijo o tehničnih, organizacijskih in finančnih vprašanjih njenega izdajanja. Temu mnenju sta se pridružila tudi Slavko Mežek in Joža Varl, ki sta menila, da je pomanjkljiv vsebin-

ni koncept poleg nerealnega finančnega predračuna glavni razlog za to, da družbenopolitične organizacije niso podprle revije. Predlagala sta, da bi se čimprej spet sestali iniciativni odbor za oživitev kranjskih Snovanj.

Več kot triurni pogovor, v katerem je sodelovala večina navzočih, sicer

ni prinesel nobenih rezultatov v obliki dogovorov, sklepov in podobnega — sicer pa to tudi ni bil njegov namen. Namen tega večera je bil dosežen že s tem, da ljudje, ki jih zanima literatura (in kultura v najširšem smislu), pridejo in si povejo, kaj mislijo in čutijo o stvareh, ki so jim skupne — ali pa tudi ne. Taki večeri prispevajo tudi k medsebojnemu spoznavanju. Prav gotovo pa smo vsi, ki smo se pogovora udeležili, pridobili marsikaj koristnega za naše nadaljnje skupno ali posamično delovanje.

E. Torkar

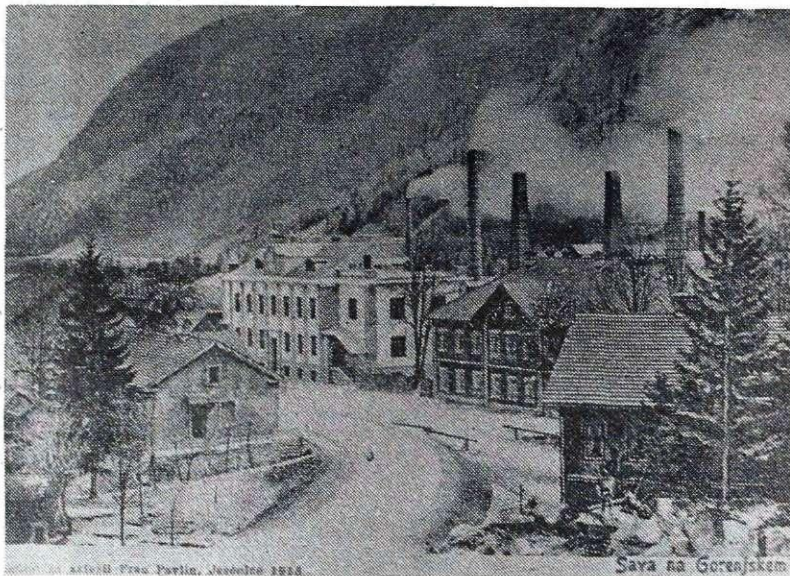
TRADICIONALNA RAZSTAVA ROČNIH DEL ZA 8. MAREC — DAN ŽENSK

Jutri, v petek, 1. marca bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah, s krajšim koncertom ženskega pevskega zbora Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, odprli v počastitev 8. marca — dneva žensk že tradicionalno razstavo ročnih del članic odseka za ročna dela.

Odsek za ročna dela pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki neprekinjeno deluje že enajsto leto, se letos predstavlja že trinajsto leto z izdelki, ki so jih po dogovorjenem programu izdelale članice odseka. Letos bodo razstavile preproge, in sicer v štirih tehnikah: vozlane, kvačkane, tkane in šivane, večinoma izdelanih po lastnih zamislih in tapiserije, delno po predlogah, ki so jih izdelali člani likovnega kluba DOLIK, delno pa povzetih po revijah. Razstavljale so, poleg neprecenljivo veliko prostega časa, v izdelke vložile veliko lastne domiselnosti in iznajdljivosti, pa tudi precejšnjo materialna sredstva.

Letos se s svojimi izdelki predstavljajo: Danica BERNARD, Julka CELARC, Pika ČOP, Kati ČUŠIN, Nada DRAGOJEVIČ, Ema DROBIČ, Olga GRM, Ivanka JELOVČAN, Marica JEZERŠEK, Francka KOVAČIČ, Helena KRAMAR, Ivanka LORENČIČ, Anica NOVAK, Rozka OSREDKAR, Slava RAZINGER, Vida ROBIČ, Silva SAKSIDA, Rozka SARAČEVIČ, Pavli SKRT, Ladica SODJA, Irma ŠČERBIČ, Jožica ŠKEDELJ, Zofka ŠKULJ, Gilda TRATNIK, Milena TEPINA in Metka URBANČ.

Razstava ročnih del bo zaradi zanimanja izjemoma odprta vsak dan od 9. do 19. ure do vključno 13. marca.

Jesenice — Sava leta 1918 (foto Fran Pavlin)

»ZDRAVNIKOVI NASVETI«

Dopisna delavska univerza UNIVERZUM iz Ljubljane nam je ponudila nakup knjige dr. Milana Hodaliča, ZDRAVNIKOVI NASVETI. Knjiga je nastala kot plod avtorjevega večletnega sodelovanja z revijo JANA, v kateri ima avtor svoj zdravniški kotiček NI GA ČEZ DOBER NASVET.

Knjigo bo ilustriral Božo Kos. Obsega 260 strani in bo trdo vezana. Izšla bo novembra.

Vsebinska je nedvomno zanimiva in ker je je zanimanje zanjo izredno veliko, predlagamo, da kulturni referenti zberejo prijave, na osnovi katerih bi knjigo naročili skupno. Knjiga stane 1.300 din in v primeru, da bomo zbrali več kot 100 izvodov, dobimo še 100 % popusta.

Število knjig naj zberejo kulturni referenti v TOZD in delovnih skupnostih. Poimenske prijave naj dostavi komisiji za kulturo pri IO sindikata Železarne Jesenice do 15. marca 1985.

OPERNA PREDSTAVA »GORENJSKI SLAVČEK« ZA OBISKOVALCE JESENIC

Skupno z občinskim sindikalnim svetom organiziramo ogled različnih kulturnih prireditev v Ljubljani. Trenutno se dogovarjamo za ogled operne predstave GORENJSKI SLAVČEK. Zanimanje za obisk je izredno in ugotovili smo, da je ena predstava s 520 sedežev) odločno premalo.

V sredo, 27. februarja je bila prva predstava, ki so jo obiskali občani Jesenic. Za delavce Železarne Jesenice bomo organizirali posebno predstavo, vendar se nimamo določenega datuma, ker nam vodstvo SNG Ljubljana TOZD Opera lahko datum sporoči šele v drugi polovici marca. Problem je nastal zaradi gostovanja orkestra v ZDA in vse operne predstave v tem času odpadejo. Zaenkrat so nam okvirno obljubili predstavo za konec marca ali začetek aprila.

Kulturne referente temeljnih organizacij in delovnih skupnosti prosimo, da zberejo okvirne prijave, da bi se na njihovi osnovi lahko dogovarjali še za eventualno tretjo predstavo, ker precejšnje število prijaviteljev za prvo izvedbo predstave ni videlo in bi lahko zadovoljili vse, ki jih ogled operne predstave zanima.

Kulturni referenti naj število interesentov sporoče na oddelek za družbeni standard, telefon 3211, najkasneje do 10. marca 1985. Cena avtobusnega prevoza in karte je 250 din.

Predstava naj bi bila ob 17., uri, tako da bi bili do 22. ure zanesljivo na Jesenicah.

Komisija za kulturo pri IO sindikata Železarne Jesenice

V grapi martinarne (foto I. Kučina)

PORTRET PISateljice BERTE GOLOB

(OB NJENEM OBISKU NA ŠOLI, 12. 2. 1985)

Pisateljica ima okrogel obraz in lepe, sive oči. Drži se ponosno — pokonci, lepo hodi in govori razumevajoče, s premislekom ... (Pri pogovoru pa bi morala stati mirno!) Zdi se mi, da je med najbolj simpatičnimi pisateljicami. Je prijaznega obraza. Včasih je malo nestrpna. Poklicno hodi po šolah in gleda, kako so učenci zadovoljni s poukom. Nekoč je bila učiteljica. (Za učiteljico je kar dobra.) Zato zna tako lepo odgovarjati na vprašanja. Piše različne zgodbe ... O vsem nam je pripovedovala, kot da bi bili v pravljici.

(Luka, Mateja, Ranko, Nataša, Vesna, Petra)

Pisateljica je vesele narave — je vesela književnica. O tem govore njene tople oči in kretnje. Je preprosta in prijazna. Rada ima otroke. Iz njenega pripovedovanja smo razbrali, da se ni preveč rada učila, da prizna vse svoje grehe, kar drugi starejši zlepa ne počno. Zelo je odkrita, ničesar se ne sramuje: to je dobro! Na obrazu se ji zrcalijo mir, razsodnost in prijaznost. V razgovoru sem začutila, da je kritična tudi do sebe. Do vseh vprašanih učencev je bila enako pozorna. Take radovednosti še nisem zasledila pri kakem pesniku ali pisatelju. Ko smo pripovedovale Pripovedke in zgodbe iz naše doline, nas je vneto poslušala. Pretreslo nas je, ko nam je pripovedovala o svojih nekdanjih učencih, ki so bili »domski«.

Berta Golob je pisateljica, ki ve, kaj hoče — in to tudi zadane ... Izbrala si je pravi poklic, saj razume otroke in videti je, da tudi oni njo. V knjigi Sovražim vas je otroke opisala take, kot so bili v resnici. Po srcu se mi zdi še zelo mlada.

Prva izjava, ki sem jo slišala po njenem obisku, je bilo začudenje mojega sošolca: »Jaz si je nisem tako predstavljal!«

(Darja, Polona, Anica, Eliza, Nadja, Branka)

Učenci literarnih krožkov nižje in višje stopnje osnovne šole Jes.-boh. odreda Kranjska gora

SPOMINSKI POHOD NA STOL

Vsako leto se mladi planinci jeseniške občine udeležimo pohoda do Valvasorjevega doma, v spomin na borbo na Stolu. Planinci osnovne šole Tone Čufar navadno začnemo pot s Koroške Bele.

Skozi vas se počasi leno in zavito v hrib vijuga pot. Po krajši hoji se odpre razgled na Savo, Pokljuko in Jelovico. Za hip se ustavim, z očmi še enkrat objamem prelepo pokrajino. Že moram naprej, ne smem zadrževati kolone. Pod nogami škriplje sneg. Veje dreves se upogibajo pod njegovo težo.

Spomnim se preteklosti, leta 1942. Jeseniška četa se je utaborila v »Baragovi koči« nad Zabreško planino. Komendant Polde Stražišar je vodil osemtrideset borcev in dve borki. Za borko Julko Jensterle se je čiščenje orožja končalo tragično. Zaradi nepazljivosti tovariša jo je zadela krogla iz njegove puške. Pokopali so jo, a Nemci so grob odkrili in jo odkopali. Borce je naslednji dan vznemiril strel blizu njih. Nemci so obkolili stajo, ker so mislili, da so v njej partizani. Razočarani in jezni so še bolj pohiteli proti Baragovi koči. Jeseniška četa je že gazila globok sneg proti Prešernovi koči na Stolu. Nista

jih zaustavila niti mraz niti veter, ki je zavijal po Stolu. Marsikomu so prsti otrpnili. A vendar pogumno, hrabro, z veliko zavestjo naprej. Za Nemce še eno žalostno presenečenje. Partizanov nikjer. Zaradi neuspeha so požgali Baragovo kočjo. Pa hitro, brez obotavljanja, za partizani. Približali so se jim šele pod Malim Stolom.

Pripravljali se je hud boj. Jeseniška četa je hitro postavila obrambo. Začeli so padati prvi streli. Partizani so Nemcem zadali precejšnje izgube. Spretno so jih zadržali do večera. Veliko krvi je bilo prelite. Poškropljena je bila po snegu, kot da rdeča peterokraka zvezda z neba pošilja svoje žarke partizanom, jih bodri, vliva upanje. Jeseniška četa se je proti Koroški čez sedlo Belščice umaknila. Nemci so razjarjeni požgali Prešernovo kočjo.

Iz misli me predrami partizanska pesem. Doni iz zvočnika na Valvasorjevem domu. Vse je pripravljeno za proslavo. Pogled se mi ustavi na vrhu Stola, ovit je v meglo. Še vedno si težko predstavljam, kako je bilo tistega usodnega dne.

Barbara Lakota, 6. b
OŠ Tone Čufar

ŠOLA SMUČANJA

V ponedeljek, 11. februarja, smo veselo prihajali v šolo. Čez rame so nam visele torbice, na ramah smo nosili še smuči in palice in v nahrbtnikih smučarske čevlje. Pred nami je bila šola v naravi — teden smučanja na Zatrniku.

Prvi dve uri smo z veliko težavo sledili pouku. Po malici smo vzeli smučarsko opremo in odhiteli v avtobus, ki nas je že čakal. Med vožnjo smo se vsi razigrani pogovarjali o smučanju. Ko smo prispeli na Zatrnik, smo vzeli smuči in palice in se preobuli v smučarske čevlje.

Takoj prvi dan si moral pokazati, koliko obvladaš smučarske veščine. Na položnem terenu smo naredili vsak dva zavoja. Smučarski učitelji so nas razdelili v pet skupin. Skupina, kjer je bilo nekaj začetnikov, je smučala na položnem terenu, boljše skupine pa so šle na sedežnico.

Bilo je zelo hladno, a smo se po kratki telovadbi zadosti ogreli.

Učili smo se kratke zavoje, slabše skupine pa še pluzne. Zelo radi smo vozili smuk, za kar pa smo tovarše zelo težko prepričali.

Lačni želodčki so nas vsak dan opozarjali na opoldansko uro. V gostišču so nam pripravili okusno kosilo, ki nam je zelo teknilo. Nabrali smo si novih moči in z veseljem šli zopet na sneg. Smučali smo se do pol treh.

Potem smo prišli h kozolcu in si sezuli težke smučarske čevlje, očistili smuči ter jih spravili v barako. Preden smo šli v avtobus, smo popili čaj.

V štirih dneh smo si pridobili dosti znanja, v petek pa je bilo tekmovanje.

Do kosila smo prosto smučali, ker so tovarši pripravljali progo. Uro pred kosilom smo se zbrali na startu. Opravili smo preizkusno vožnjo. Po kosilu smo se pol ure razgibavali, ob enih pa se je začelo zares.

S starta se je spustil prvi tekmovalec. Strah nas je bilo, saj nismo ve-

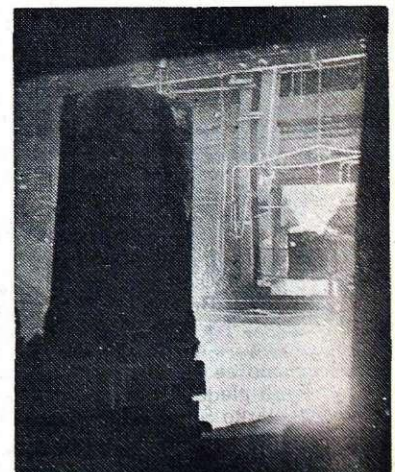
deli, kako bomo speljali progo. Po končanem tekmovanju smo bili veseli, ker smo nalogo dobro opravili.

V avtobusu so tovarši razglasili rezultate. Najboljši smučarji in smučarke iz obeh petih razredov so pri fantih: Aleš Krivic, Damjan Pernuš in Matjaž Razinger; pri dekletih pa: Klavdija Peljhan, Urška Resman in Mateja Ambrožič.

Zadovoljni smo se vračali domov. Veseli smo bili, ker so se tudi začetniki naučili dobro smučati, ostali pa smo izpopolnili smučarsko znanje.

Radi bi videli, da bi bila šola v naravi v vseh razredih in ne samo v petem.

Maruša Mohorč in Mojca Zemlja,
5. a COŠ Gorenjskega odreda Zirovnica

V grapi martinarne (foto I. Kučina)

MOČ, VOLJA IN VZTRAJNOST TISOČIH UDELEŽENCEV NA JUBILEJNEM POHODU NA STOL

To je nekaj enkratnega, neponovljivega, to mora človek doživeti, potem šele lahko izrazi z besedami veličino tega dejanja. Takšni in podobni so bili vzklili udeleženci 20. jubilejnega zimskega spominskega pohoda na Stol. Vreme je bilo tokrati kot naročeno, dobro utrjena in zavarovana pot, dobra organizacija — to lahko zatrdimo za pohod, ki je tudi tokrati pokazal vso veličino, lepoto, moč, voljo in vztrajnost najzvestejših ljubiteljev zimskih vzponov.

Težko je v naši bogati revolucionarni preteklosti najti dogodek, ki bi bil še po 43. letih tako živo in neposredno zasidran v srcih delovnih ljudi in občanov. Bitka na Stolu 20. februarja leta 1942 je bila izhodišče za pobudo in akcijo članov jeseeniškega alpinističnega odseka, ki so leta 1962 ob 20-letnici bitke izvedli prvi spominski pohod. Takratnih 51 udeležencev verjetno ni razmišljalo, da utirajo spominske stopinje bodoči največji planinski in družbenopolitični manifestaciji na Gorenjskem in verjetno tudi v Sloveniji. Kje se lahko najdemo primere, da tisoči s takšno doslednostjo in voljo negujejo tradicije naše revolucionarne preteklosti?

To je samo pohod na Stol, revolucionarno izročilo bitke Jeseeniške čete, da se je za zmagovalce treba boriti, zanj je treba nekaj žrtvovati. V svobodni domovini je pot do končnega cilja v premagovanju samega sebe, dokazovanju svoje moči in volje. S tem se lahko pohvalijo le tisti, ki so kos naporom v težkih zimskih razmerah in se povzpnejo tako visoko.

Štiri leta je zasneženi, 2238 metrov visok Stol, v februarških dneh vedno pokazal svojo moč in nedostopnost. Le ob Valvasorjevem domu oziroma s spodnjih planin so lahko zrl udeleženci na njegovo pobočja, kjer so na vsakem koraku prežale številne pasti. Narava je bila štiri leta močnejša, prav za jubilejni pohod pa je mogočniti Stol povabil v goste vse, ki so bili pripravljeni preštetiti težo zahtevnega vzpona. Tudi jubilejni pohod se je začel že v petek, 22. februarja, ko so na pot krenili učenci osnovnih in srednjih šol iz radovljiske in jeseeniške občine. Pot jih je vodila po strmih stazah s Koroške Bele in Most do Valvasorjevega doma. Te poti so med NOB velikokrat prehodili borci Cankarjevega bataljona.

Ob zaključku poti je zbrane pozdravil udeleženec februarške bitke na Stolu Franc Konobelj Slovenko, vseh 394 udeležencev pa je prejel spominske značke in brošure. Letošnji pohod mladim je vseboval novost. Organizatorji so se v želji, da bi pohod popestrili, odločili za razpis natečaja za najboljše spise o februarški bitki ter spominskih pohodih na Stol. Prispelo je 29 spisov iz štirih osnovnih šol. Zbirja je izbrala šest najboljših spisov, ki so bili nagrajeni s knjižnimi nagradami. Najboljši je bil spis Mojce Višak, učenke 8. razreda osnovne šole Anton Tomaž Linhart iz Radovljice, ki ga je tudi prebrala na proslavi. Naslov je Zimski pohod na Stol in ga tudi objavljamo v našem glasilu. Ostale nagrajene prispevke so napisali: Peter Muhar za osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela, Stanka Rehberger, osnovna šola Anton Tomaž Linhart Radovljica, Nanika Fajfar, osnovna šola Karavanskih kurirjev NOB Koroška Bela, Tanja Gričar in Tanja Šteblaj, osnovna šola Prežihov Voranc Jesenice in Barbara Lakota, osnovna šola Tone Čufar Jesenice. Prav ta razpis je popestril mladinski pohod, še bolj ga je približal učencem, saj sedaj ne hodijo samo po spominskih stopinjah, temveč o revolucionarnih dogodkih tudi pišejo.

V soboto in nedeljo je bil pohod ostalih udeležencev na vrh Stola oziroma do Prešernove koče na Malem Stolu. Enkrat je bil pogled na strnjeno kolono, ki se je strmo dvigala po utrjeni gazi proti končnemu cilju. Snežne razmere so bile ugodne. Že v četrtek so člani postaje GRS Jesenice, alpinističnega odseka in postaje milice Jesenice pregledali razmere na strmih pobočjih in ugotovili, da je pot dovolj varna. Zahtevali so popolno zimsko opremo, dobre čevlje, smučarske palice, po možnosti tudi cepin in dereze. Tudi tokrat so udeleženci upoštevali navodila in se za vzpon tudi ustrezno pripravili. Toda povsod so izjeme in tudi na letošnjem pohodu jih ni manjkalo. Nekateri so prišli takorekoč v tenis copatah, mestnih škornjih ali drugače neustrezno pripravljeni. Pri kontroli opreme ni bilo milosti, ob Valvasorjevem domu naprej niso mogli. Na prvem delu poti skorajda ni bilo snega, šele na zgornjih pobočjih ga je bilo nekaj več. Pot je bila dobro utrjena, le ob povratku je bilo nekaj ledenih pasti. Najbolj veselo je bilo seveda pri Prešernovi koči, ki so jo lani člani Planinskega društva Javornik-Koroška Bela obnovili in povečali. Nudila je varno zavetje po napornih poti, kajti kljub izredno lepemu vremenu je na pobočjih okoli Stola na trenutke precej pihalo. Najbolj vztrajni so zmogli še nekaj korakov prav do vrha Stola.

Pred Prešernovo kočo in na vrhu Stola je bilo kup radosti na vsakem koraku, vsakdo je bil vesel, da je zmogel vzpon. Med udeleženci smo srečali tudi Franca Konobelja Slovenka, ki je bil pred 43 leti udeleženec februarške bitke. Ni skrivlj zadovoljstva nad tako uspešnim jubilejnim pohodom: »Po štirih letih smo spet tukaj prav v osrčju mogočnega Stola. Spomnil sem se tistih težkih dni pred 43 leti, ko smo prišli na Stol in se več ur bratili pred močnejšim okupatorjem. Vrh Stola je tudi mogočen spomenik naši narodnoosvobodilni borbi. Stol je tudi sicer neločljivo povezan z bogato planinsko tradicijo, z dolgoletnim bojem za slovenske gore. Prav Piparji so na Stolu pred mnogimi leti sklenili, da bodo tukaj prvi borbo za naše gore. Planinci so bili prvi, ki so dali pobudo za to mogočno planinsko manifestacijo. Še posebno smo borci hvaležni takratnim jeseeniškim alpi-

stom, posebno Janezu Krušču, ki so takrat dali pobudo za organizirane zimske vzpone na Stol.

Jeseeniška četa je leta 1942 štela 40 borcev in bork. Komandir čete je bil Polde Stražisar. Danes je živih še pet borcev. Franc Konobelj-Slovenko je bil na jubilejnim pohodu prav na Stolu, pri Valvasorjevem domu pa smo segli v roke borki te čete Ivanki Kozar. Ostali trije udeleženci bitke so Tone Matoh-Štepl, Ivan Vovk-Zivan in Ciril Triler-Ciro.

V tem čudovitem planinskem okolju smo srečali tudi Jožeta Bernarda. Jubilejni pohod je bil zanj še posebno velik praznik. Sodeloval je prav na vseh dosedanjih pohodih.

»Ko je Alpinistični odsek Jesenice leta 1942 organiziral prvi pohod, sva se ga z bratom udeležila. Stol je pozimi enkrat in privlačen, je pripovedoval Jože pred Prešernovo kočo. »Prvi pohodi so bili lepi, vsi skupaj smo se dobro razumeli, ubogali smo in bili disciplinirani. Vsi pohodi mi ostajajo v prijetnem spominu, ker gora je zmeraj lepa, tudi če pada dež ali na pobočjih brijejo ledeni viharji. Vsaka taka stvar je doživetje.

Na današnjem jubilejnim pohodu so idealni pogoji, odlično vreme, nimam pripomb.

Ob dneva je bila pred Valvasorjevim domom spominska svečanost. V soboto je zbranim spregovoril predsednik Planinske zveze Slovenije Tomaž Banovec, v kulturnem programu pa so nastopili člani okteta DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica-Breznica, ki so za več kot 10-letno sodelovanje pri tem pohodu prejeli spominske plakete. V nedeljo je zbranim spregovoril predsednik Planinskega društva Jesenice Pavel Dimitrov, v kulturnem programu pa so nastopili člani moškega zbora iz Podnarta. Oba dneva so položili vence k spominskim ploščam na Valvasorjevem domu in pri nekdanji karavli, k obeležuje borko Jeseeniške čete Julke Jenstrle. Že v četrtek so odnesli tudi venec k spominski plošči Jožu Kodru, ki je padel v boju Jeseeniške čete 20. februarja leta 1942 na Malem Stolu. Na slovesnosti so prebrali pozdravno pismo ZZZB NOV Jesenice. Za zvestoto temu pohodu so oba dneva podelili 115 plaket 10-kratnim udeležencem, vsi pa so še posebno vahnito pozdravili dobitnika posebnih diplom za vseh 20-pohodov Joža Bernarda iz Martuljka in Staneta Škrabarja iz Ljubljane.

Letošnjega pohoda se je skupaj z mladimi udeležilo 3852 ljudi, vseh 20 pohodov pa že kar 47.742 ljudi. V pisani množici na letošnjem pohodu so bili planinci in drugi obiskovalci gora iz najrazličnejših krajev Slovenije, iz Novega Sada, iz občin Svila jnac in Brus, ki sta pobrateni z radovljisko občino, planinci iz zamejstva, pripadniki JLA in številni drugi, ki so preživeli enkrat dan v osrčju Karavank.

Največje zadovoljstvo organizatorjev ob zaključku pohoda je bilo spoznanje, da vse dni ni bilo nobene poškodbe ali nesreče. Veliko odgovornega dela so pri tem opravili člani GRS v Jesenici in okolici ter miličniki jeseeniške postaje. Ob prizadevnih organizatorjih zaslužijo še vse priznanje delovne in druge organizacije, ki so nudile finančno in materialno pomoč. Posebno veliki so bili stroški za brošuro, ki so jo po petih letih spet pripravili. Vsebuje opis bitke na Stolu, borce Jeseeniške čete ter planinsko zgodovino na tem območju Karavank. Brošura je sedaj trajni dokument o borbi na Stolu.

Pokrovitelji jubilejnega pohoda so bili ČGP Delo iz Ljubljane, Ljubljanska banka-temeljna banka Gorenjske, Republi-

ški odbor ZZZB NOV Slovenije ter Skupščina občine Jesenice. S finančnimi in materialnimi sredstvi so pomagali še Knjigovoznica in tiskarna Radovljica, Železarna Jesenice, Telesno-kulturna skupnost Jesenice, občinski svet zveze sindikatov Jesenice, občinska konferenca SZDL Jesenice, Kovinska oprema Mojstrana, SGP Gradbinec Kranj — TOZD Jesenice, Vodovod Jesenice, Zavarovalna skupnost Triglav, KZK Gorenjske — TOZD Klavnicna Jesenice, Podjetje za PTT Promet Kranj — enota Jesenice, Papirnica Vevče, Gorenjska Jesenice, Merkur — TOZD Univerzal Jesenice in Golica Jesenice.

J. Rabič

SANKAŠKE TEKME TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V nedeljo, 17. februarja, so se delavci TOZD Valjarna debele pločevine pomerili v sankanju. V prekrasnem nedeljskem jutru se jih je na začetku proge na Poljanah zbralo le malo, saj organizator pri izbiri datuma ni imel sreče, ker so bile na isti dan organizirane razne športne prireditve.

Tekmovanje je potekalo po stari cesti s Poljan do Podkočne. Tekmovalci so se pomerili v dveh starostnih skupinah, in sicer moški do 35 let in moški nad 35 let. Skupine žensk ni bilo, ker ni bilo prijavljenih.

REZULTATI: skupina do 35. leta: 1. Jože Krmelj, 2. Lovro Zaveljčina, 3. Rado Sušnik; skupina nad 35 let: 1. Rudi Noč, 2. Jože Jamar, 3. Vinko Mezek.

Najboljši čas je dosegel Rudi Noč. Prve tri tekmovalce iz obeh ekip smo nagradili s praktičnimi nagradami, Rudi Noč pa je za najboljši čas prejel še prehodni pokal.

Organizacijski odbor

V TOZD TRANSPORT TOKRAT VELESALOM

Sodelavci temeljne organizacije Transport so v sredo, 20. februarja, odšli v Kranjsko goro, kjer so se v treh starostnih skupinah dvakrat spustili po veleslalomski progi na smučišču Preseka. Tekmovanje je pripravil in vzorno izvedel smučarski klub Jesenice, za kar se vsi udeleženci pristočno zahvaljujejo.

Med moškimi do 25 let je bil najboljši Tone Radič, uvrstili pa so se še Boris Zemva, Boris Ravnik, Mitja Hribar, Boštjan Klinar in Robert Bohinc.

V skupini od 25 do 35 let je bil najboljši Joža Čop, za njim pa Jože Šlibar, Mitja Resman, Brane Bakić, Miloš Kernc in Milan Binder.

V skupini nad 35 let je bil najboljši Boštjan Šoberl, nato pa Janez Rozman in Jože Šlibar st.

V prvem teku je odstopil Miro Kalan, v drugem pa Boris Vavtar.

Po smučanju so organizirali še kegljanje na ledu. Najprej so se hoteli poizkusiti poročeni in samski, vendar je bilo razmerje nepravilno, zato so se odločili za stare in mlade. Z rezultatom 480 : 398 so prepričljivo zmagali stari.

L. Kos

OB 30-LETNICI TEKMOVALNEGA SANKANJA NA JESENICAH

Letošnje mednarodno sankško tekmovalstvo za pokal Jesenic je že za nami in o tem je bilo že veliko napisanega, saj je prireditev odlično uspela. Obenem smo počastili 30-letnico obstoja jeseeniškega sankškega kluba, o čemer pa je bila javnost le kratko in skopo obveščena. Zato bova napisala nekaj o razvoju tega športa na Jesenicah. Morda se bo oglašil še kakšen sankški privrženec, ki bo pomagal osvetliti pionirsko delo jeseeniških sankčev, da bi tako dobili pravo sliko o vlogi starejših sankških generacij pri razmahu in uveljavljanju jeseeniškega sankanja.

Leto 1955 je rojstno leto sankškega kluba Jesenice, saj so se 27. januarja tega leta zbrali pristaši sankškega športa in ustanovili sankško sekcijo pri smučarskem klubu SD Jesenice. Izvoljen je bil petčlanski iniciativni odbor, ki so ga sestavljali: Drago Košir — predsednik, Jože Jelovčan — tajnik, Franc Noč — blagajnik, Tone Tomazin in Andrej More kot člana. Ta odbor je zadovoljivo pripravil in 18. oktobra izvedel ustanovni občni zbor samostojnega sankškega kluba pri SD Jesenice. Novoizvoljeni odbor je imel devet članov, sestavljali pa so ga: Drago Košir — predsednik, Roman Tržan — podpredsednik, Jože Jelovčan — tajnik, Franc Noč — blagajnik, Janez Jelovčan — tehnični vodja, Stane Horvat, Peter Klemenc, Mihaela Klinar in Srečko Jalen kot člani. Odbor je po sprejetju svojih nalog vložil veliko dela, da postavi trdno organizacijsko oporo za nadaljnje delo kluba. Organizacijsko dobro vpeljan klub je tudi prvi začutil potrebo po ustanovitvi samostojne sankške zveze Slovenije, do česar je prišlo prav na pobudo sankškega kluba SD Jesenice 21. decembra 1958.

Pozimi leta 1955 je bila na rovtarski cesti (cesta od Planine pod Golico do Jesenic) mednarodna sankška tekma, katere se je udeležilo tudi večje število sankčev iz avstrijske Koroške. To tekmovalstvo je bilo prelomnica v razvoju sankškega športa na Jesenicah in v Sloveniji. Koroški niso tekmovali z navadnimi sanmi kot vsi domači sankši, temveč so že imeli tekmovalne sani, ki so bile opremljene s težkimi »sinjami«, krivine pa so bile gibljive. Sankač je z njimi vozil po robovih »sinj« in tako bolj »držal« smer, z gibljivimi krivinami pa lažje in hitreje zavijal. Te sani so bile zelo podobne današnjim. Rezultati na tem tekmovalstvu so prepričljivo dokazovali premoč novih sani, saj so Korošci med člani zasedli vsa prva mesta. To je bila izključno zasluga sani, saj so najboljše domačini, večinoma s Plavža, odlično obvladovali precej ovinkasto, 2200 m dolgo naravno sankško progo.

Naši sankši so se odločili in potrebno je bilo prirediti izdelavo »dirkalnih« sani. Prvi se je tega lotil Milan Ulčar v Jesenici, ki je nove sani prerisal in izmeril ter jih decembra leta 1955 izdelal v očetovi kovaški delavnici. Leseni delu je naredil kolar Janez Razinger, po domače Odamec iz Planine pod Golico. Sredi leta 1956 so jeseeniški sankši masovno izdelovali tekmovalne sani. Lesena ogrodja je izdeloval kolar iz Lipnice, železo so nabavili v Železarni Jesenice, okovali pa so jih pri kovaču Ulčarju na Jesenicah (nekateri so jih tudi sami kovali). »Gurtne« za sedež si je sankač namestil navadno sam. Krmilne jermene je izdeloval pretežno tapetnik Vaupotič v Jesenici. V istem letu so se člani kluba dogovorili za nabavo enotnih puloverjev in cepic. Glede na to, da je bila čelada obvezen del sankačeve opreme, so si sankši večinoma izposodili čelade pri AMD Jesenice, ki je to pomoč razumevanjem uredil. Vso opremo so tekmovalci financirali sami, čeprav so imeli težave, ker vse doma ni bilo moč kupiti. Za doseganje boljših rezultatov so potrebovali ustrezne maže, ki so jih kupovali na tekmovaljih (bolj poredko) v Avstriji. Podobno je bilo z zaščitnimi čeladami in očali.

Zgledu jeseeniških sankčev so sledili tudi sankši v drugih gorenjskih sankških krajih, v Begunjah, Trzihu, Kropi, Žirovnici, Kranju, posebno pa v Bohinju, kjer je sankanje imelo bogato tradicijo. Sankški klubi v teh krajih so imeli lepo število članov. Tekmovanja so potekala po gorskih, gozdnih cestah in drugih poteh. Podlaga je bila večinoma že utrjena, saj so ceste in poti uporabljali prebivalci bližnjih naselij. Takrat je bilo motornih vozil še malo, zato poti še niso posipali. Vsa tekmovalstva niso bila na naravnih terenih. Zaradi zahtev mednarodnega pravilnika o sankških proгах in mednarodnih tekmovaljih, ki so se jih sankši udeleževali, so tudi na domačih proгах na zavojih začeli izdelovati improvizirane snežnolezene stene. Voznja na takšni progi je bila hitrejša, bolj atraktivna in tudi varnejša. Priprava takšne proge je zahtevala veliko požrtvovalnega dela mnogih sankčev. Takrat so tekmovalci več delali na progi kot vozili na njej. Na medklubska tekmovalstva so se vozili z vlaki in rednimi avtobusi, prenočevali skoraj da niso. Tudi pešačenja je bilo na pretek; po več kilometrov daleč so nosili 20 kg težke sani. Za jeseeniške sankše je bila že od nekdaj rovtarska cesta, ki je vijugala od Prihodov nad potokom Jesenice proti Plavžu, najboljša, najlepša in enkratna sankška proga. Izpolnjevala je vse pogoje: precejšnja dolžina (do 2200 m), ustrezní poprečni padec (13 %), večja širina in gladkost ceste, veliko število raznovrstnih zavojev, razmeroma varna je bila, predvsem pa je bila ugodna njena lega, ker je v neposredni bližini Jesenic. Na tej cesti so dolga leta prirejali različna tekmovalstva (od sindikalnih do mednarodnih), v večernih urah in ponoči pa so v vožnji po njej uživali tudi drugi ljubitelji sankanja, ki so sankanju dodali

še hojo navkreber ter družabni pomen, posebno v gostilni Pri Jerci ali v hotelu Belcijan.

Leta 1962 je začel z Jesenic proti Planini voziti redni avtobus, kar je bila za jeseeniško sankanje velika izguba in takšno je stanje še danes, saj nadomestne proge na robu mesta še vedno ni, kar je glavni razlog, da ni množičnosti v tem športu. Člani kluba so takrat poiskali in našli nov teren pri Savskih jamah. Na gozdni cesti od bivše karavle do cilja današnje proge pri gozdarski hiši so kot prvi v Sloveniji pripravili improvizirano (t. i. polumetno) progo. Ta je imela snežnolezene stene na zavojih (t. i. »bande«). Proga je bila dolga 1800 m, poprečni padec pa 9 %, kar je bila edina pomanjkljivost (prepolna v srednjem delu). Sankši so kraj izbrali zaradi izredno ugodnih pogojev: nadmorska višina nad 900 m, bližnji potok z dovolj vode, večje količine snega in vsaj trimesečna sankška sezona. Cesto s Plavškega rovtu do Erlaha so sankši občasno koristili za treninge in tekmovalja, ker je bila proga zaradi velikega poprečnega padca (17 %) težka in zahtevna, vendar ni imela »sankške« perspektive, saj je bila namenjena predvsem ljudem iz Plavškega rovtu.

Pri Savskih jamah so sankši opravljali težaško delo pri pripravi proge, oziroma pri špricanju podlage in izdelovanju snežnolezenih sten iz snežnovodene malte. Delo so lahko opravili le ob veliki udeležbi in prizadevanju vseh članov. Na posamezni delovni akciji je bilo prisotnih povprečno 25 sankčev. Navadno so delali s suhim snegom, ki ga je bilo težko temeljito prepoiti. Težko je bilo prenašati in nameršati masivno, težko motorno brizgalno gasilskega društva in tudi skropljenje proge je bilo zaradi kratkih in dotrajanih cevi, ki so precej puščale in v ledenomrzli curki močile že tako prezeble sankše težaško delo. Izdelovanje improvizirane proge z umetnimi zavoji je trajalo približno osem do deset dni. Veliko dodatnega dela so povzročale pogoste snežne padavine, ko je bilo treba ročno odstraniti (z lopatami) ves novozapadli sneg. Izkušnje za postavitev in izboljševanje sten (»bande«) so prinesli jeseeniški tekmovalci, ki so se udeleževali svetovnih prvenstev in drugih večjih mednarodnih prireditev v Švici, Avstriji, Zahodni Nemčiji in Poljski.

O množičnosti tekmovalnega sankanja na Jesenicah pričajo podatki, da je leta 1962 na mednarodnem tekmovalstvu za pokal mesta Jesenic pri Savskih jamah nastopilo 150 tekmovalcev iz osmih domačih klubov. Še nekaj pomembnih tekmovalij iz prvih let organiziranega sankškega športa velja omeniti. Pozimi leta 1957 je bilo izvedeno prvo republiško prvenstvo s tekmovalnimi in navadnimi sanmi v Bohinju na znani progi Belvedere, na kateri se je že v času avstro-ogrske monarhije sankala gospoda iz Trsta in Dunaja. Istega leta je bilo tudi prvi organizirano tekmovalstvo za pokal mesta Jesenic na cesti Prihodi—Jesenice kot tudi tekmovalje v spomin na padlega partizana Toneta Štunflja. Prvo veliko mednarodno tekmovalstvo je bilo na Bledu na Straži leta 1958 za prvi pokal Slovenije. Poleg domačih najboljših sankčev so se tekmovalja udeležili najbolj tuji sankši s svetovnim prvakom Poljakom Woinarijem na čelu, in sicer iz Avstrije, obeh Nemčij, Italije in Poljske. Ti so pripotovali takoj po končanem svetovnem prvenstvu v Kryncini na Poljskem. Na Bledu so se naši tekmovalci enakovredno merili s tujci (takrat po opremi še niso zaostajali) na pretežno sneženi, delno pa ledeni progi, saj so blejski komunalci iz jezera navozili na progo kose ledu, s katerimi so obložili nekaj zavojev. Naši sankši so zasedli zelo vidna mesta v vseh kategorijah.

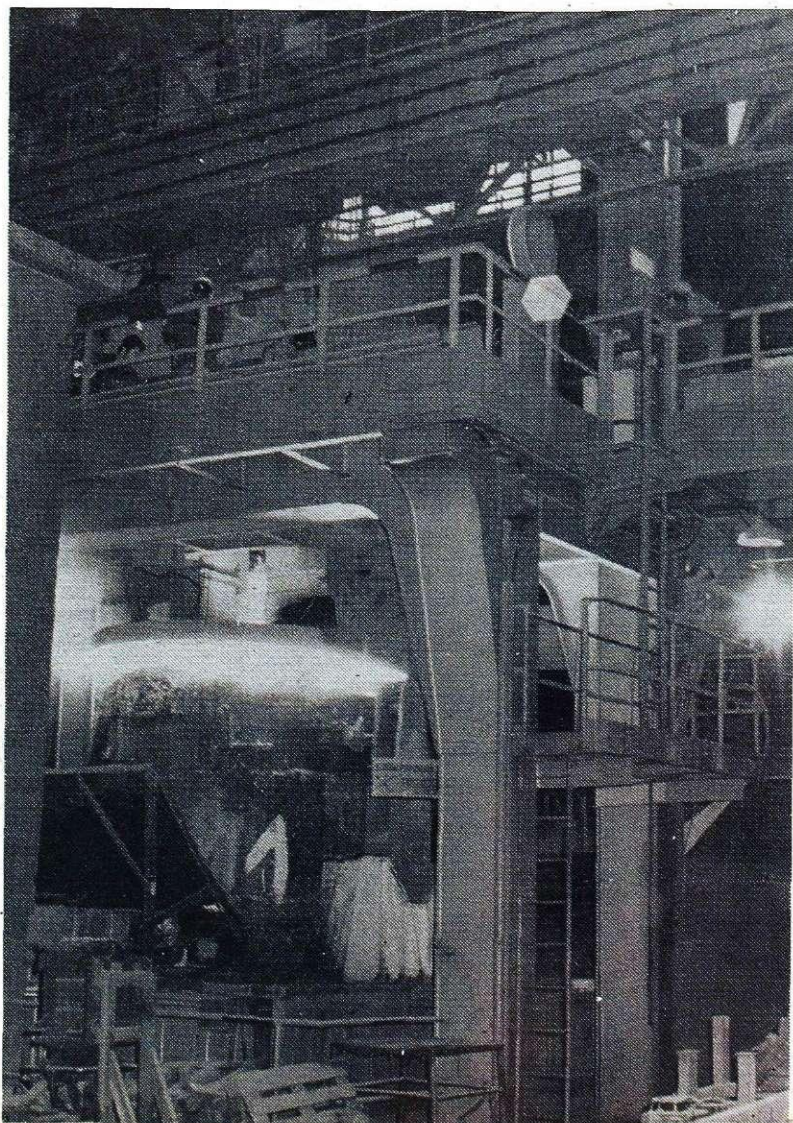
Od tujih tekmovalcev je treba omeniti, da so se leta 1957 naši sankši (Mihaela Klinar-Kapus, Jože Klinar, Drago Košir in Stane Horvat) prvič udeležili svetovnega prvenstva v Davosu v Švici na umetni progi (bilo je drugo po vrsti). Kljub pomanjkanju ustreznega treninga in ob neustrezni opremi za takšno progo, je naš najboljši Stane Horvat zasedel 46. mesto (84 uvrščenih). Isti tekmovalci so leta 1957 na veliki mednarodni tekmi na Podkorenskem sedlu na avstrijski strani zasedel sedmo mesto (150 uvrščenih). Na evropskem mladinskem prvenstvu leta 1959 v Weissenbachu (Avstrija) na umetni progi je Julij Ulčar osvojil 11. mesto (52 uvrščenih). Zelo vidno 13. mesto (67 uvrščenih) je dosegel Milan Ulčar na svetovnem prvenstvu leta 1961 na umetni progi Gyrnbach (Švica).

Poleg navedenih tekmovalcev jeseeniškega sankškega kluba moramo omeniti še naslednje boljše sankše: Marica Pšenica, Franc Pšenica, Zdenko Vesel, Miha Dežman, Tomislav Polka, Andrej Dežman, Tone Urbanc, Dušan Koder in Janez König.

Sankški klub je bil v letih 1960—1964 eden najmočnejših klubov SD Jesenic in eden izmed klubov, ki se je lahko pohvalil z mnogimi bleščečimi uspehi, saj je klub vzgojil mnogo članov republiških reprezentanc, republiških prvakov in zmagovalcev medklubskih tekmovalij. Med delovanjem kluba se je izmenjalo več pred predsednikov. Zadnji in vsakakor najbolj zaslužen je bil do leta 1982 pokojni Jože Jelovčan, po katerem se zdaj vsako leto imenuje memorialno tekmovalstvo.

O sankškem razvoju od leta 1965 dalje pa do današnjih dni bova pisala v eni od prihodnjih števil.

Petek Klemenc
in Julij Ulčar

Vpihavanje acetilena v jeklo na konti livu (foto I. Kučina)

HVALE

Ob mnogo prerani izgubi moža, očeta, deda, brata, nečaka, strica in svaka

VILJA OLIPICA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za denarno pomoč in izkazano pozornost, zdravnikom Bolnice Jesenice in obratne ambulante Železarnice za obiske na domu, dr. Šternu in dr. Paulinovi ter osebju Kliničnega centra Golnik za zdravljenje in nego. Hvala sodelavkam MZS Jesenice, sindikatu MZS Kranj in delavcem SPIZ in Zavoda za zaposlovanje Jesenice.

Enako se zahvaljujemo organizaciji ZB NOV Mirka Roglja Petka, nekdanjim sodelavcem TOZD Livarna in tovarišu Pesjaku in tovarišu Auburju za poslovični govor.

Zahvaljujemo se tudi godbi na pihala in pevčemu društvu upokojencev Jesenice za zapete žalostinke. Vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in mu poklonili cvetje, iskrena hvala.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat hvala.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi našega dragega

IVANA LAVTIČARJA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sodelavcem, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, darovali vence in cvetje, izrazili sožalje in ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni splošni bolnici Jesenice, dr. Mencingerju za lajšanje bolečin ter osebju internega oddelka za skrbno nego.

Hvala ZB NOV Sava Jesenice in gasilcem za častno spremstvo, delovni organizaciji ELIM za denarno pomoč, govornikom za poslovične besede in pevčemu za zapete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: Marija, Franci, Tanja

Najlepše se zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem dne Mulej — rezalnice za lepo darilo in pozornost ob odhodu v pokoj.

Enako se zahvaljujem tudi osnovni organizaciji sindikata TOZD Elektrode za lepo darilo.

Anica Krničar

Društvu invalidov, sekciji žena, ZB NOV, sosedom in prijateljem se za čestitke in darila, ki sva jih prejela za najin skupni življenjski jubilej, iskreno zahvaljujemo.

Hvaležna Marija in Jože Svetina

Odboru Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitke ob mojem rojstnem dnevu. Društvu želim še veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Jože Piščanec

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavcem druge izmene SM jeklarne za darila in obisk na domu. Še enkrat hvala!

Milan Uršič

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se lepo zahvaljujem za prejeto čestitko ob življenjskem jubileju. Obenem želim društvu veliko uspeha pri nadaljnjem delu.

Marija Čebašek

Občinskemu odboru ZB NOV Jesenice in odboru Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za prejeto čestitko ob mojem življenjskem jubileju. Posebno se zahvaljujem Jaku Svetinu in Petru Obitu za obisk na domu in prejeto darilo. Lepa hvala tudi Štefki Bregant za prispevek.

Obema organizacijama želim še veliko uspeha pri njunem delu.

Kati Črnkovič

Sodelavkam in sodelavcem povničnega gospodarstva — TOZD Jeklarne — se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti moje matere.

Regina Češnjak

Vsem sodelavcem področnega vzdrževanja TOZD Jeklarne se zahvaljujem za čestitke in spominska darila ob mojem življenjskem jubileju.

Metod Ličof

Krajevni odboru ZB NOV Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za obisk na domu in prejeto darilo.

Rafael Bizjak

Sodelavcem in sodelavkam TOZD Željarna se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel ob smrti mame Marije Zemva.

Miha Zemva

Sodelavkam in sodelavcem skladišča Bela se za lepe želje in izkazano pozornost ob našem odhodu v pokoj iskreno zahvaljujemo. Najlepša hvala za prijeten in nepozaben poslovični večer in darila, ki nas bodo spominjala na skupna leta našega dela.

Pri nadaljnjem delu vam želimo veliko uspehov, zdravja in osebnih sreč.

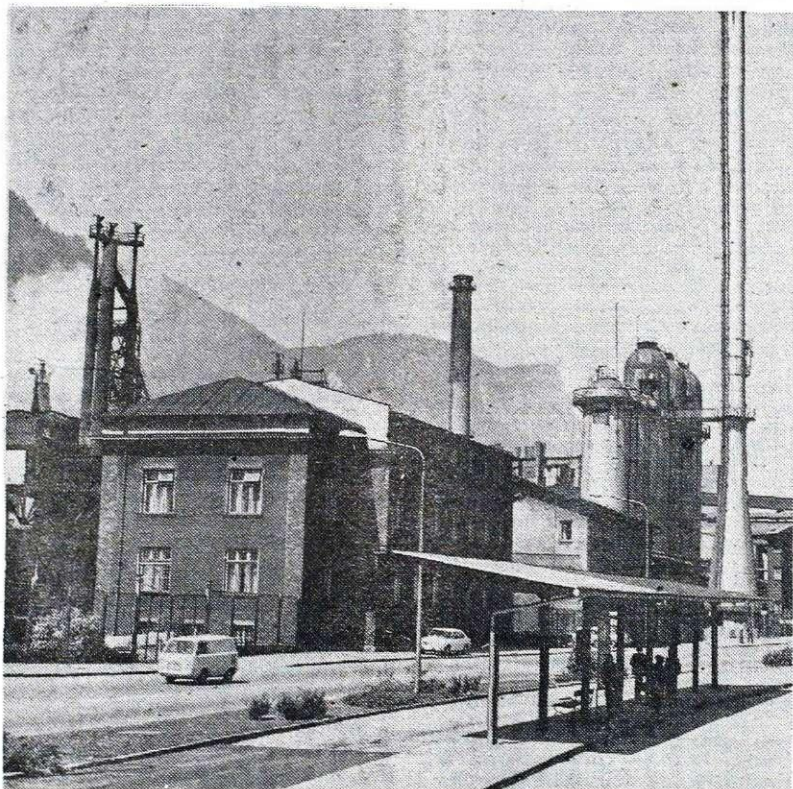
Anica, Francka in Franc

Upravnemu odboru društva upokojencev Javornik-Koroška Bela se zahvaljujem za pozornost in čestitko za moj osebni praznik. Društvu želim še nadaljnjih uspehov pri njihovem vzornem delu.

Ivanka Černe

Vsem prijateljem in znancem, sodelavcem in še posebej izvršnemu odboru konference sindikata Železarnice Jesenice se iskreno zahvaljujem za čestitke in pozornost ob premembni Severjeve in Prešernove nagrade.

Tatjana Košir

Jeseniška razglednica (foto I. Kučina)

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 2. marca, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:

DELIKATESA, poslovalnica 7, Titova 7, in
DELIKATESA, Kašta 4, na Plavžu, Tavčarjeva 6.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu marcu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna v Radovljici.

ČLANICAM DU JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice vabi žene — članice društva, na proslavo dneva žensk, ki bo v petek, 8. marca, ob 17. uri v domu društva na Jesenicah, Pod Gozdom 13.

UGANKARSKI SLOVARČEK

ELEVATOR — vrsta dvigala za poševno ali navpično dvigovanje

KASHMIR — pokrajina na severozahodu Himalaje, razdeljena na indijsko in pakistansko cono

MIKAC — gubernator zagrebške biskupije iz 16. stoletja

ORGANDI — prozorna bombažna tkanina

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

1. marca, amer. barv. komedija SUPER AGENTA ob 17. in 21. uri, ob 19. uri MINI FEST 85: madžar. barv. drama INTIMNI DNEVNIK.

2. marca, meh. barv. erot. komedija LAHKA ŽENSKA ob 17. uri, ob 19. uri MINI FEST 85: GARDEROBER, angl. drama.

3. marca, avstral. barv. akcij. film CESTNI BOJEVNIK ob 17. uri, ob 19. uri MINI FEST 85: amer. barv. akcij. film LOV NA ZELENE DIAMANTE.

4. marca, amer. barv. pust. film. VELIKI RIZIK ob 17. uri, ob 19. uri MINI FEST 85: amer. barv. komedija BROADWAY DANNY ROSE.

5. marca, hongkonški barv. akcij. film 36 CELIC SHAOLINA ob 17. uri, ob 19. uri MINI FEST 85: špan. barv. drama SVETI NEDOLŽNEŽI.

INFORMATIVNI BIRO TD JESENICE V NOVIH PROSTORI

Sporočamo, da se je Informativni biro Turističnega društva Jesenice preselil v novi prostor na Titovi 18, poleg Kompara.

TD Jesenice

REŠITEV KRIŽANKE IZ 7. ŠTEVILKE ŽELEZARJA

Pastor, Areka, optika, rarog, termalen, ara, Arno, rektor, Ti, kuna, rit, JJ, lakota, AA, Soča, oaza, ikarija, pramen, hmelj, mat, vas, Aaron, vnetje, Adad, kodeks, Be, Saar, Harkales, ofsajd, LM, Vartan, fertilnost, Iber, ime, Aran, Aosta, Krka, Kac, gama, neto.

OBVESTILO ČLANOM DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

Program dela društva poleg osnovnih nalog in socialne humane dejavnosti zajema tudi klimatska in zdraviliška letovanja, izlete, srečanja in množično rekreativno športno dejavnost.

Klimatska in zdraviliška dejavnost se pričinja v marcu in aprilu (predsezonski čas):

— 20. marca zdraviliški oddih (7-dnevni) v Lendavi, hotel Lipa (termalna voda 36 stop. C).

— 13. in 20. aprila (tedensko ali 14-dnevno) klimatsko letovanje na Mallem Lošnju.

Vse zainteresirane prosimo, da se čimprej prijavijo v pisarni društva ali pri svojih poverjenikih, kjer bodo dobili dodatne informacije.

Po programu komisije za rekreativno športno dejavnost pri predsedstvu Zveze društev invalidov Slovenije bo društvo organizator rekreativno množičnega srečanja invalidov Slovenije v smučarskih tehnik in sankanju.

— 3. marca bo smučarski tek s pričetkom ob 10.30 pri hotelu Kompas v Kranjski gori. Proga je krožna in brez posebnih vzponov. Tekmovalci bodo razdeljeni

6. marca, FILMSKO GLEDALIŠČE: premiera slov. barv. filma LJUBEZEN ob 17. in 19. uri.
7. marca, ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

1. marca, nem. barv. erot. komedija PREKO SEDEM POSTELJ ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

2. marca, amer. barv. komedija SUPER AGENTA ob 18. in 20. uri.

3. marca, amer. barv. komedija SUPER AGENTA ob 16., 18. ter 20. uri.

4. marca, amer. barv. komedija ZAFKANTJE ob 18. in 20. uri.

5. marca, amer. barv. komedija ZAFKANTJE ob 18. in 20. uri.

6. marca, ZAPRTO!

7. marca, amer. barv. komedija OSAMLJENI OČKA ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

3. marca, franc. barv. erot. film VROČA CECILJA ob 19. uri. Film ni primeren za otroke!

KINO KRANJSKA GORA

1. marca, hongkonški barv. karate film 36 CELIC SHAOLINA ob 17. uri.

2. marca, amer. barv. krim. film MLADI TIGRI IZ HONG KONGA ob 20. uri.

5. marca, amer. barv. komedija SUPER AGENTA ob 20. uri.

KINO ŽIROVNICA

7. marca, amer. barv. fant. film E. T. — VESOLJE ob 17. uri

RAZSTAVNI SALON DOLIK

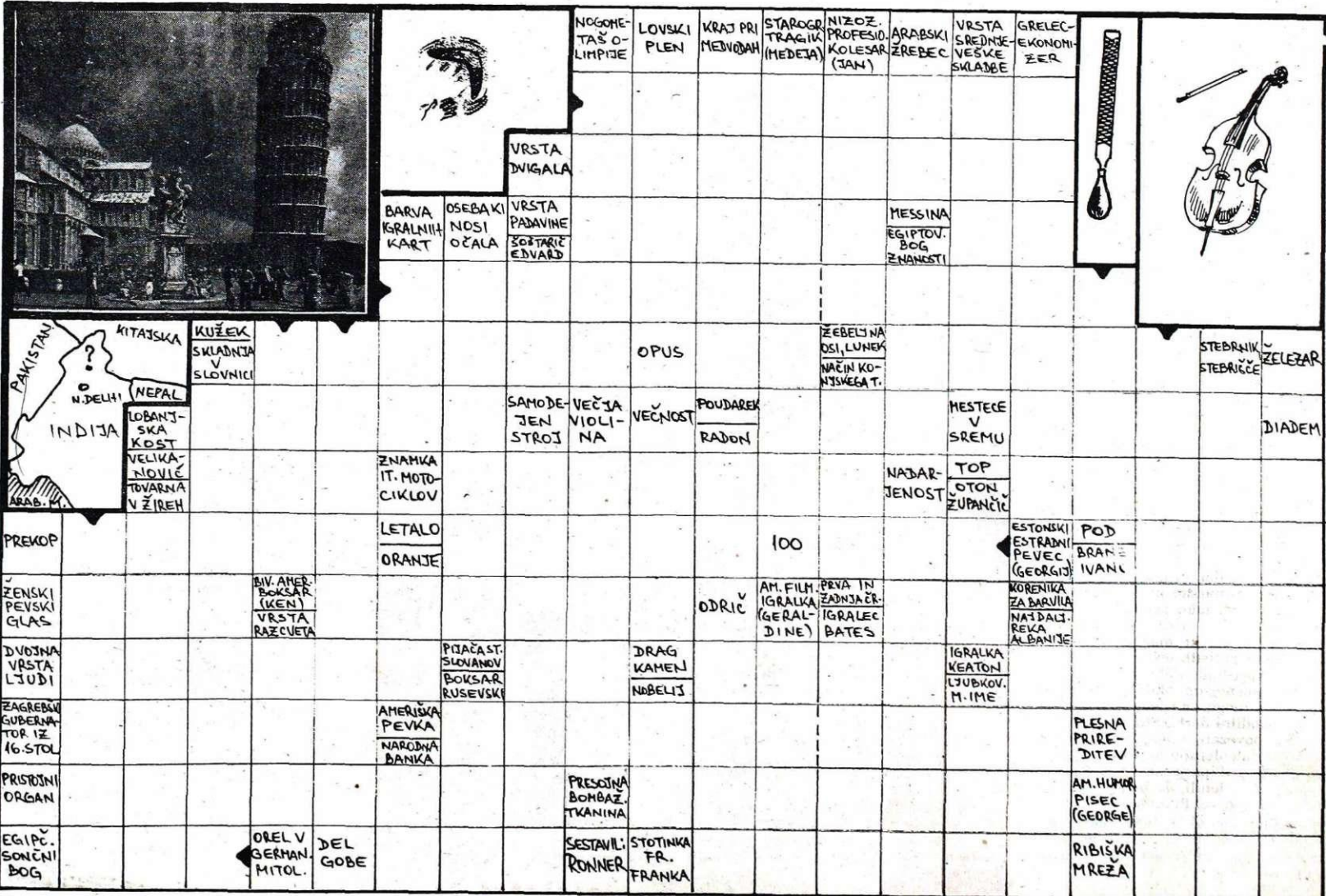
V dneh od 2. do vključno 13. marca bo odprta razstava ročnih del članic odseka za ročna dela pri DPD Svoboda Tone Čufar. Razstavljene so preproge in tapiserije.

Razstava bo izjemoma odprta vsak dan od 9. do 19. ure.

PRAZNOVNJE DNEVA ŽENA

Tudi letos se je društvo pridružilo praznovanju Društva upokojencev Javornik-Koroška Bela. Letos bo praznovanje 9. marca s pričetkom ob 16. uri v domu DU Javornik-Koroška Bela.

8. marca se lahko pridružimo v domu Planina pod Golico praznovanju, ki ga organizira Kompas Jesenice. Prijavite se lahko od 25. do 27. februarja in 6. marca.

MLADINCI ZA NASLOV

Jesenškim ljubiteljem hokeja se obeta še ena lepa prireditev v sezoni, ki se počasi inteka. Od 8. do 10. marca bo v dvorani Podmežakla letošnje državno prvenstvo za mladince. Sedaj, ko so si jeseniški hokejisti priborili že 21. naslov državne prvega v članski konkurenci, bo zanimivo videti, v katerem središču posvečajo največ pozornosti mladincem, tistim, ki so že zanimivi za članska moštva.

Kranjska gora je bila vedno tista, v kateri so se »kalili« mladji jeseniški hokejisti. Sedaj je jasno, da tudi v Beogradu z mladimi delajo zelo dobro in strokovno. Podatek, da so se mladinci Kranjske gore štirikrat pomerili z vrstniki Crvene zvezde, po dvakrat na Jesenicah in v Beogradu.

du in da so Beograjanci zmagali kar trikrat, Kranjskogorci pa le enkrat, pove zadosti. Seveda pa je treba vedeti, da v vseh dvobojih v vrstah Kranjske gore niso bili prav vsi najboljši.

Na letošnjem državnem prvenstvu na Jesenicah bodo nastopili najboljši iz Slovenije (Kranjska gora in Kompas Olimpija), Crvena zvezda ter zmagovalec med moštvi iz Hrvaške in BiH. To bo najbrž Medveščak.

Ob koncu prihodnjega tedna se obetajo zanimivi hokejski boji mladih hokejistov, ki bodo pokazali, kakšen je jugoslovanski naraščaj v tej športni panogi, ki vedno bolj privablja mlade.

D.

JESENICE : MEDVODE (ČLANI) 88:67 (40:31)

Telovadnica CSUI Jesenice, gledalcev 100, tekma zadnjega kola 2. SKL — zahod, sodnika: Lindič in Kavčič (oba iz Ljubljane).

Jesenški košarkarji so si s tretjo zaporedno visoko zmago le nekoliko izboljšali položaj na lestvici. V tekmi proti drugovrstnemu Medvodam so pokazali, da bi lahko osvojili tudi kaj več kot šesto mesto. Glavni razlog, da tega niso uresničili, so številne spremembe moštva, saj jih je od štirinajstih igralcev lanske sezone igralo le pet. Posledica tega je neuigranost moštva, ki igra sicer iz tekme v tekmo bolj uglaseno, vendar bi moralo biti uigrano že pred začetkom prvenstva. Kljub slabim rezultatom v začetku sezone je moštvo vztrajalo skupaj in v naslednjem prvenstvu lahko pričakujemo bistveno boljše rezultate. Upamo lahko, da bo novi upravni odbor s predsedstvom kluba uredil težave, ki so jih nekateri igralci imeli letos z delom v izmenah, tako da niso mogli normalno trenirati ali celo prihajati na tekme.

V tekmi proti Medvodam se je še enkrat pokazala izredna borbenost izenače.

ne domače ekipe, ki je nastopila oslabiljena. Borba na igrišču je bila v začetku enakopravna, tempo pa zelo oster. Utrujenost se je najprej pokazala pri gostih, ki so imeli manj dobrih igralcev, tako da so domači igralci ob bučni podpori zvestih (a žal maloštevilnih simpatizerjev) le nekoliko »ušli« gostom. Razlika ob polčasu je bila devet točk (40:31).

Drugi polčas so gostje začeli malo bolje in Jeseničani so težko prihajali do meta. Razlika se je nevarno manjšala, toda po minuti odmora so domačini »stisnili« obrambo in prevladovali v skokih ter s hitrimi protinapadi razbili conski pressing gostov. Razlika je v hipu narasla na 20 košev, potem pa so zaigrali tudi nekateri mlajši igralci in to razliko zlahka vzdrževali do konca tekme. Pohvaliti velja vse igralce.

V letošnji sezoni so za Jesenice igrali: Narobe, Henič, Tomšič, Železnik, Grzečič, Ažman, Smolej, Bizalj, Softič, Trifkovič, Domevšek, Vezzosi, Janša in Jelovčan. Ekipo je vodil Boštjan Luštek.

J.

KK JESENICE : KK ILIRIJA (ŽENSKE) 63:64 (30:35)

Jesenice, telovadnica CSUI, gledalcev 200, sodnika: Segedin (Lj) in Arein (NG). Jesenice: Deretić 3 (2:1), Šmitran, Krznarić 7 (2:1), Bartelj, Lah 4 (3:2), Stražar 10, Vrdoljak 31 (6:3), Felc 2, Ulčar 6 (1:0), Smolej, Zrnič.

Jesenški košarkaricam žal tudi v drugi odločilni tekmi z ekipo Ilirije ni uspelo zmagati.

Na tej tekmi se je pokazalo, da mlajše igralke Jesenic še niso sposobne prevzeti bremena, ki ga v tem prvenstvu nosita dve izkušeni igralci Vrdoljakova in Vuletova. Odsotnost Vrdoljakove na prvi tekmi z Mengšem ni bila usodna, saj so bila ostala dekleta takrat odlično fizično pripravljena in so izkušnost nadomestila z veliko borbenostjo in agresivno igro. Usodna pa je bila odsotnost Vuletove, ki se je poškodovala na tekmi v Mengšu. Ostale tri mlade branilke imajo očitno premalo izkušenj, da bi na tako težkih tekmah prevzele odgovornost za organiziranje igre in s tem pokrile odsotnost Vuletove. To se je poznalo predvsem v prvem polčasu, ko je cela ekipa igrala v napadu nesproščeno, v obrambi pa so dekleta prehitro dobivala osebne napake. V takšni igri so Jeseničanke v prvem polčasu že v 5. minuti izkoristile bonus, kar je tudi vplivalo na njihovo igro. Bolje so zaigrale v drugem polčasu, otresele so se trene in v 25. minuti povedle z 42:41. Doma-

če igralke so dobro igrale v obrambi, vendar pa so z nekoliko preveč postrvovalno obrambo zopet prehitro izkoristile bonus sedmih osebnih napak. Vse do 36. minute sta se ekipi menjavali v vodstvu, a nobena ni vodila za več kot tri točke. Jeseničanke so imele sicer priložnost povedti z večjo razliko vendar so bile premalo zbrane, predvsem pri metih izpod koša. To se jim je v zadnjih minutah tekme maščevalo. V 16. minuti so zadnjič vodile z 61:60, vendar so v teh minutah že igrale brez Šmitranove, Felčeve in Krznaričeve, ki so imele 5 osebnih napak. Tako so v zadnjih štirih minutah gostje dosegli le še štiri točke, domače igralke pa tudi samo dve. V teh minutah je Jeseničankam obrnila hrbet tudi športna sreča, zadnjo minuto je morala iz igre s petimi osebnimi napakami še Stražarjeva. Gostje so slabosti domače ekipe v zadnjih minutah znale izkoristiti in tudi presing, ki so ga igrale Jeseničanke v zadnjih trenutkih tekme, jih ni presenetil. Minimalno prednost so s pametno igro ohranile do konca tekme.

S tem porazom so se jeseniške košarkarice že izključile iz boja za prvega, o katerem bo sedaj odločala tekma med Ilirijo in Mengšem v Ljubljani.

V naslednjem kolu jeseniške košarkarice igrajo v Celju z ekipo Metke.

T.

OK PIONIR NOVO MESTO : OK JESENICE (ŽENSKE) 0:3

V soboto, 16. februarja, so odbojkarice OK Jesenice odigrale tekmo prvega kola druge slovenske odbojkarice lige v spomladanskem delu v gosteh pri ekipi OK Pionir Novo mesto. Na tekmo so odpotovala brez trenerja Mitja Bogataja in najboljša igralke Lidije Baloh. Na poti do Novega mesta in nazaj pa jih je spremljala nesreča. V kombiju je odpovedalo ogrevanje. Ko so prišle v Novem mestu v telovadnico, kjer je bila tekma, je bila še ta ledeno mrzla. Kljub mrazu so igralke OK Jesenice v eni uri premagale domačinke z rezultatom 3:0.

Prvi niz so Jeseničanke zaključile z rezultatom 15:10. V tem nizu ni bilo dobre igre ne na jeseniški ne na novomeškanski strani. Bilo je nekaj dobrih servisov ter akcij, ki so odločile igro prvega niza.

V drugem nizu je bilo na obeh straneh več dobrih servisov, le domačinke so imele slabši sprejem kot Jeseničanke. Odbojkarice OK Jesenice so uspešno zaključile akcije in zmagale z rezultatom 15:11.

V tretjem nizu so domačinke zelo dobro zaigrale na sredini mreže, kjer so dobile nekaj točk. Vendar to ni zmedlo odbojkaric OK Jesenice. Dobro so zaigrale v obrambi in dobile niz z rezultatom 15:8.

Tekmo sta sodila Bon in Mišmaš. Za OK Jesenice so nastopile: Milana Pogačar, Nevenka Sever, Majda Globočnik, Magda Učman, Renata Hočvar in Monika Komic.

OK JESENICE : OK BELT ČRNOMELJ (članice) 3:1

Tekmo drugega kola so odbojkarice OK Jesenice odigrale v soboto, 23. februarja, v telovadnici osnovne šole Prežihov Voranc. Jeseničanke so se hotele odbojkaricam iz Črnomlja oddolžiti za igro v Črnomlju v jesenskem delu. Takrat jih je sodnik zelo oškodoval, za zapisnik pa je skrbela oseba, ki ni imela pojma, kako se zapisnik piše. Največkrat je pisala samo domačinkam, Jeseničankam pa, če je le

mogla, je tu in tam odščipnila točko. Vendar pa je Jeseničankam s čudovito igro uspelo premagati odbojkarice OK Belt Črnomelj z rezultatom 3:1. Igra je bila skozi v vseh nizih zelo napeta. Kljub temu, da je pri domačinkah zopet manjkala najboljša igralka Lidija Baloh, so Jeseničanke v primerjavi z igro v Novem mestu popravile servis ter igro na mreži in v polju.

V prvem nizu je Jeseničanke malo zaskrbel blok gostij, saj so bile te v primerjavi z domačinkami prave velikanke. S hitrimi in uspešnimi akcijami ter odličnimi servisi so odbojkarice OK Jesenice zaključile niz z rezultatom 15:10.

V drugem nizu so odbojkarice OK Belt Črnomelj povedle z rezultatom 5:0. Domačinke so zaigrale odlično igro iz prvega niza in drugega zaključile z rezultatom 15:11.

V tretjem nizu pa je bilo, kot da bi se Jeseničankam ustavil čas. Servis jim ni šel čez mrežo. Odbojkarice iz Črnomlja so vodile z rezultatom 13:4. Do konca niza so domačinke uspele znižati rezultat na 8:15.

V četrtem nizu so ponovile igro iz prvega in drugega niza. Odbojkarice OK Belt Črnomelj so povedle z rezultatom 4:0. Vendar se je do konca niza gostujoča ekipa neuspešno upirala domačinkam.

Tekmo je sodil Hadič, pomagal pa mu je Černi.

Za OK Jesenice so igrale: Majda Globočnik, Milena Pogačar, Magda Učman, Renata Hočvar, Monika Komac in Nevenka Sever.

Tekmo tretjega kola bodo odbojkarice OK Jesenice odigrale v soboto, 2. marca, v gosteh pri ekipi OK Kamnik iz Kamnika.

Jesenške odbojkarice so bile na koncu jesenskega dela na tretjem mestu. Na prvem mestu so bile odbojkarice OK Gorje, na drugem pa odbojkarice OK BELT Črnomelj.

KOMMO

ČLANOM PD JAVORNIK-KOROŠKA BELA

Planinsko društvo Javornik-Koroška Bela obvešča svoje člane, da bo od 1. marca dalje pisarna društva odprta ob ponedeljkih od 18. do 20. ure v zimskem času, v poletnem času pa od 19. do 21. ure.

ČLANOM MLADINSKEGA ODSEKA PD JESENICE

Mladinski odsek Planinskega društva Jesenice vabi vse mlade planince, da se udeležijo občnega zbora, ki bo v soboto, 2. marca, ob 16. uri v Kazini.

OBVESTILO ŠAHISTOM

Šahovsko društvo Jesenice obvešča svoje člane, da bo hitropotezno tekmovanje za mesec januar v soboto, 2. marca, ob 17. uri.

DJURIČIČ PREMAGAL DE ZOLTA

V sredo, 20. februarja, je ob 19. uri zvečer potekalo Trbižu na nogometnem stadionu tekmovanje za memorial Guida Pantarotta. Proga je bila speljana po atletski stezi, ki je bila pokrita z snežno odejo. Organizatorji so odlično poskrbeli za zelo napeto vzdušje, ki je privabilo okoli tisoč gledalcev.

Tekmovanje je potekalo v štirih kategorijah. Ženske so tekle v enotni kategoriji, moški pa so bili razdeljeni v tri skupine. V prvi so tekmovali fantje do 18. leta starosti, v drugi moški od 18—35 in v tretji moški nad 35 let.

Med tekmovalci iz Italije in Avstrije smo tudi mi imeli svoje predstavnike v vseh moških kategorijah. Razveseljivo je, da smo v dokaj močni konkurenci dosegli odlične rezultate. Tako smo v prvi starostni skupini dosegli celo vso prva tri mesta. Ker je tekMOVanje potekalo po sistemu izpadanja, je bilo malo možnosti, da bi se vsi trije naši obetavni tekači uvrstili prav na najboljša mesta, vendar se je to zgodilo. Potem, ko so na poti do polfinala premagali vse nasprotnike, sta se v polfinalu srečala Mlinar in Kavalar iz Rateč, ter Keršajn in Buzzi iz Trbiža. Mlinar in Keršajn sta prepričljivo premagala svoja nasprotnika, tako da je bilo finale med njima zelo razburljivo, vendar je imel Keršajn na koncu več moči, Kavalar pa je bil tretji.

Zelo razburljivo je bilo v drugi starostni kategoriji. Tam je nastopilo tudi nekaj zelo znanih imen, med njimi tudi Maurillio De Zolt (bronzasta medalja s pravkar končanega svetovnega prvenstva v Seefeldu na 15 km). Od naših so nastopili Djuričič, Trstenjak, Teraš in Lebar. Slednja nista imela sreče in sta izpadla že v prvem krogu tekmovanja. Djuričič in Trstenjak sta se uvrstila med osem najboljših. Trstenjak je izpadel v četrtfinalu, kjer ga je izločil pozneje drugovrstni Vuirich iz Trbiža. Najbolj pa se je izkazal Djuričič iz Mojstrane. Čeprav je v četrtfinalu prišel z najslabšim časom, je iz kola v kolo tekel bolje. V polfinalu se je srečal z De Zoltom in ga v neposrednem dvoboju tudi premagal. De Zolt je potem izgubil tudi bitko za tretje mesto. Djuričič je bil v finalu še boljši in je premagal tudi Vuiricha ter tako zmagal, kar nismo pričakovali.

V tretji starostni skupini Janša iz Mojstrane ni imel veliko dela, pretekel, oziroma predrsal je vse ovire in zmagal z dokaj veliko prednostjo. Vsi tekmovalci so uporabljali »Sittonen korak«, ki se je izkazal za neprimerno hitrejšega od klasičnega.

A. K.

VELIKO ZANIMANJE ZA KEGLJANJE NA LEDU

V februarju so v TOZD Transport izvedli kegljanje na ledu, četrti panog v njihovem internem tekmovanju. Tekmovanja se je udeležilo 26 sodelavcev in ena sodelavka.

Duda Šečkanovič je zbrala 31 točk, rezultati pri moških pa so: Jure Kalan 57 točk, Brane Bakič 50, Ivo Črv 46, Boris Žemva 45, Franc Korbar 43, Joža Čufar 43, Mitja Resman 43, Miloš Kerne 43, Veleimir Pantič 39, Franc Terseglav 39, Janez Otrin 39, Boštjan Šoberl 38, Lado Skube 37, Mirsad Osmančević 37, Bogo Kežar 35, Janez Rozman 31, Jure Rabič 29, Boris Drobnak 27, Sandi Eleršič 26, Miro Kalan 26, Joža Kupljenik 24, Boris Vavtar 21, Ibrahim Lovič 20, Rudi Radič 20, Marjan Skubic 19 in Robert Bohinc 14 točk.

Po štirih panogah internega tekmovanja so najboljši: 1. Boris Žemva 1625 točk, 2. Miloš Kerne 1169 točk, 3. Brane Bakič 1122, 4. Miro Kalan 1042, 5. Mitja Resman 1020, 6. Boštjan Šoberl 931, 7. Janez Rozman 898, 8. Ivo Črv 851, 9. Jure Kalan 850 in 10. Joža Čufar 847 točk.

L. Kos

IX. MEMORIAL JUDITE PAVLIČ-NOVAK

Jesenški namiznoteniški klub je v spomin na pokojno Judito Pavlič-Novak, večkratno prvakinja Slovenije, preteklo soboto izvedel že deveti namiznoteniški turnir. Pokrovitelj prireditve je bila TPO GOLICA, TOZD ZARJA, katere delavka je bila pokojna Judita. Med tekmovalcem je bila kratka žalna komemoracija, nato je delegacija kluba skupaj s svojci pokojne odnesla cvetje na njen grob.

Na turnirju je nastopilo okrog 80 igralcev in igralke iz 14 klubov iz Slovenije in Italije. Turnir je bil v dvorani ŽIC. Videli smo nekaj zelo lepih iger, pravih mojstrov. Te so prikazali igralci Olimpije Pavič, Smrekar, Uranič in še nekateri. Nekoliko pa je razočaral Mariborčan Frank, ki je veljal za enega od favoritov. Tudi zmagovalec zadnjih dveh let Šarlah ni mogel ponoviti svojega uspeha. Pri članicah je z odlično igro presenetila Gorkičeva iz Vrtojbe, ki je v finalu premagala favoritkinjo Čadežovo. Nišavičeva se je morala zadovoljiti s tretjim mestom.

Domači igralci se v tej konkurenci niso mogli uveljaviti. Še najdalj je prišel Robert Babič, ki se je uvrstil na 9.—16. mesto. Zalokarjeva je pri članicah osvojila četrto mesto.

Vrstni red: 1. Pavič, 2. Smrekar, 3. Gašič, 4. Uranič (vsi Olimpija). Članice: 1. Gorkič (Vrtojba), 2. Čadež (Olimpija), 3. Nišavič (Parma-Italija), 4. Zalokar (Jesenice).

(S)

LOKOSTRELSTVO

KLEMEN SMOLEJ REPUBLIŠKI PRVAK

Lokostrelski klub Muta je v nedeljo, 24. februarja, organiziral odprto republiško prvenstvo v disciplini FITA Indoor, in sicer na najkrajši razdalji — 18 m. Nastopili so vsi najboljši lokostrelci iz vseh slovenskih klubov ter lokostrelci iz Varždina in Zagreba. Prvenstva se je udeležilo tudi 6 lokostrelcev TVD Partizan Javornik-Koroška Bela, dosegli pa so zadovoljiv uspeh. Najboljši je bil Klemen Smolej, ki je v pionirski konkurenci v prostem slogu dosegel prvo mesto in s tem postal republiški prvak. Pri pionirjih v instinktivnem slogu je bil Jure Žleznik za las ob naslov in je dosegel drugo mesto, Marko Košir je bil četrti. Pri članih v prostem slogu je bil Jakopič četrti. Ekipa je zasedla tretje mesto.

REZULTATI TURNIRJA:

Člani prosto: 1. Matkovič — Varaždin, 2. Klemen LK Muta, 3. Ploj — LK Maribor.

D

RAZPIS
28. OBČINSKEGA TEKMOVANJA
ZA POKAL MARŠALA TITA

Šahovsko društvo Jesenice razpisuje prvenstvo za pokal maršala Tita občine Jesenice. TekMOVanje bo v petek, 1. marca, ob 16.30 v šahovskem domu na Jesenicah.

Pravico do nastopa imajo vse ekipe, ki se prijavijo do začetka tekmovanja. Igra se v članski konkurenci (ekipa 4 igralcev in 2 rezervi) in ženski konkurenci (ekipa 2 igralke in 1 rezerva). Ekipa se lahko sestavi po kakršnikoli priпадnosti (klubski, sindikalni, krajevni, JLA, ustanove itd.). Igralni čas za igralca-ko bo po dogovoru kapetanov ekip.

Vsaka moška ekipa je pred začetkom tekmovanja dolžna vplačati pristopnino 300 din za stroške organizacije tekmovanja.

PRED TV ZASLONOM

Veliko časa presedim pred TV zaslonom, najraje takrat, ko so na sporedu glasbene in športne oddaje ter filmi in nadaljevanke. Ponedeljek je dan, ko gledanju televizije posvetim veliko časa.

Moje spremljanje programa se začne že pozno popoldne, ko na drugem programu gledam glasbeno oddajo. V njej je vsakič predstavljeno nekaj svetovno znanih skladb skupin, ki so v tem času najbolj popularne. Ob glasbi plešejo plesalci in plesalke, ki na svojstven način nadomestijo sliko skupine ali pevca. V mislih si sebe predstavljam kot plesalca ali pevca oz. člana skupine, kako se gibljem po odru; večkrat se ob tem tudi vprašam, kakšno je življenje glasbenikov, ki po pripovedovanju nimajo veliko časa zase in za svoje probleme.

Televizijski spored se nadaljuje na drugem kanalu TV Ljubljana s Telesportom, športno oddajo, v kateri so predstavljeni najpomembnejši športni dogodki minuloga tedna ter nekateri uspešni športniki klubi ali posamezniki. Kadar so predstavljeni kakšni nevarni športi, v katerih športniki tvegajo svoje življenje za zmago, se vprašam, zakaj so se odločili za ta šport. Sebe si ne morem predstavljati v vlogi voznika boba, ker za to preprosto nimam poguma.

Nato zamenjam program in na prvem kanalu spremljam TV dnevnik. Čeprav me najbolj zanimajo športne novice, si z zanimanjem ogledam tudi ostale prispevke. Najbolj me zanimajo prispevki iz tujine. Večkrat sem ogorčen, ko slišim, da v Afriki zaradi lakote umirajo nedolžni otroci, žene in moške. Ob tej novici vedno pomislim tudi na plemenito potezo britanskih superzvezd v moderni glasbi, ki so posneli ploščo in se odrekli vseh avtorskih pravic in bo celoten izkupiček šel v sklad za pomoč Etiopiji. Seveda je to le ena iz-

med oblik pomoči, vendar je za mlade najbolj zanimiva. Ker se s politiko ne ukvarjam veliko, ne bom nadaljeval s podrobnim opisom posameznih prispevkov. Moram povedati, da me je zelo strah vseh nesoglasij med SZ in ZDA, saj bi že vsako hujše nesoglasje lahko pomenilo začetek tretje svetovne vojne in s tem tudi uničenje sveta. Od domačih novic me najbolj zanimajo uspehi in neuspehi v gospodarstvu. Zelo me privlači tudi pomembne reportaže o turističnih krajih iz naše domovine ter svetovne zanimivosti, ki so na vrsti ob koncu dnevnika.

Po dnevniku si skoraj vedno vzamem čas za učenje, ker me drame ne zanimajo. Včasih jih le gledam, vendar so to največkrat humoristične ali tiste, ki jih priporočijo v šoli.

Nikoli ne zamudim Dinastije, ameriške nadaljevanke-maratona, ki je pri nas verjetno ne bomo nikoli v celoti videli. Ob začetku epizode včasih pomislim, da je gledanje brezsmiselno, vendar me dogajanje vsakič znova pritegne. Ko si sebe predstavljam v vlogi glavnega junaka, se vselej zamislim, kaj bi počel z denarjem. Toda ko pomislim na svoje male in velike želje, ki se mi verjetno ne bodo nikoli uresničile, ugotovim, da bi mi denar kar hitro skopnel.

Mislím, da sem vam na kratko predstavil sebe in svoja čustva pred TV ekranom. Ne mislim, da je ponedeljek večer najboljši v tednu, vendar pa je najbolj raznovrsten.

Primož Debeljak, 8.a
OŠ F. S. Finžgarja Lesce
novinarski krožek